

Sámedikki 2009 bušeahtta

Mearriduvvon skábmamánu 26. b. 2008

Ášši 40/08

SÁMEDIGGI SAMETINGET

Ájvovárgeaidnu 50
N-9730 Karasjok/Kárášjohka
Telefon +47 78 47 40 00
Telefaks +47 78 47 40 90
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no

1 OLLISLAŠ JUOLLUDUS SÁMEDIGGÁI	5
2 SÁMEDIKKI EKONOMALAŠ RÁMMAJUOLLUDUS.....	6
3 VÁIKKUHANGASKAOAMIT	6
3.1 NJUOLGGA DOARJAGAT	7
3.2 OHCANVUĐOT DOARJAGAT	7
3.3 ŠIEHTADUSAT	7
3.3.1 <i>Váldošiehtadus sámi dáiddárorganisašuvnnaiguin</i>	7
3.3.2 <i>Duoji váldošiehtadus</i>	7
4 OAHPAHUS	8
4.1 VÁIKKUHANGASKAOAMIT	8
4.2 OHCANVUĐOT DOARJAGAT	8
4.2.1 <i>Oahpponeavvut</i>	9
4.2.1.1 <i>Dábálaš oahpponeavvut vuoddoahpahussii</i>	9
4.2.1.2 <i>Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut</i>	12
4.2.1.3 <i>Oahpponeavvut mánáidgárddiide</i>	15
4.2.2 <i>Gelbbolašvuoda bajideapmi</i>	18
4.2.2.1 <i>Stipeanda ohppiide geain lea sámegealla joatkkaskuvlla fágasuorggis</i>	18
4.2.2.2 <i>Fágalaš gelbbolašvuoda bajideapmi</i>	19
4.2.2.3 <i>Stipeanda alit ohppui</i>	20
4.2.3 <i>Mánáidgárddit</i>	21
4.2.3.1 <i>Doarjja sámi mánáidgárddiide</i>	21
4.3 DOAIBMABIJUT OAHPPONEAVVORÁHKADEAMI NANNEMII	24
4.3.1 <i>Matematihka oahppogirjiid jorgaleapmi ja heiveheapmi</i>	24
4.3.2 <i>Ovddasmanniprošeakta – resursaskuvla julevsámi guovllus</i>	25
5 GIELLA	25
5.1 VÁIKKUHANGASKAOAMIT	26
5.2 NJUOLGGA DOARJAGAT	26
5.2.1 <i>Guovttagielalašvuoda doarjagat</i>	26
5.2.1.1 <i>Gielddat</i>	26
5.2.1.2 <i>Fylkkagielddat</i>	27
5.2.2 <i>Sámi giellaguovddážat</i>	28
5.3. OHCANVUĐOT DOARJAGAT	29
5.3.1 <i>Giellaprošeavttat sámegealla hálddašanguovllus</i>	29
5.3.2 <i>Giellaprošeavttat olggobealde sámegealla hálddašanguovllu</i>	31
6 KULTUVRA.....	32
6.1 VÁIKKUHANGASKAOAMIT	33
6.2 NJUOLGGA DOARJAGAT	33
6.2.1 <i>Sámi kulturviesut</i>	33
6.2.2 <i>Sámi festiválat</i>	34
6.2.3 <i>Sámi valástallan</i>	35
6.2.4 <i>Sámi teahter</i>	36
6.2.5 <i>Sámi prentosat</i>	37
6.2.6 <i>Girjebusset</i>	38
6.2.7 <i>Museat</i>	39
6.3 OHCANVUĐOT DOARJAGAT	40
6.3.1 <i>Kulturovddideapmi</i>	40
6.3.1.1 <i>Girjjálašvuolta</i>	40
6.3.1.2 <i>Musihkkaalmmuheamit</i>	42
6.3.1.3 <i>Kulturdoaimbajut mánáid ja nuoraid várás</i>	43
6.3.1.4 <i>Eará kulturdoaimbajut</i>	45
6.3.1.5 <i>Sámegeallat govvasárggusráiddut</i>	46
6.3.2 <i>Sámi lágádusat</i>	47
6.3.3 <i>Investerendoarjja odđa sámi girjebussiide</i>	49
6.3.4 <i>Sámi deaivvadansajit</i>	49
6.4 SÁMI DÁIDDÁRŠIEHTADUS.....	50

6.4.1	Dáiddafoanda	51
6.4.2	Stipeanda sámi dáiddáriidda	51
6.4.3	Doaibmadoarjja sámi dáiddárganisašuvnnaide ja Sámi dáiddárráddái	51
6.4.4	Sámi govvadáidaga ja dáiddaduoji oastinortnet.....	51
6.4.5	Fágalaš bagadallan	51
6.4.6	Ortnet sámi čáppagirjjálašvuoda ja sámi musihka ja juoigama ja eará áššiid várás.	51
7	EALÁHUSAT.....	51
7.1	VÁIKKUHANGASKAOAMIT	52
7.2	NJUOLGGA DOARJJA	52
7.2.1	Duodjeásahusat.....	52
7.3	OHCANVUĐOT DOARJAGAT	53
7.3.1	Ealáhusovddideapmi.....	53
7.3.1.1	Juohkelágan ealáhusat	56
7.3.1.2	Mariidnaealáhusat	58
7.3.1.3	Eanandoallu.....	60
7.3.1.4	Álggahanstipeanddat	61
7.4	LOTNOLASEALÁHUSAID ÁRVOHÁHKANPROGRÁMMA	63
7.4.1	Lotnolasealáhusat – lotnolasealáhusaid árvoháhkanprográmma	63
7.4.2	Duoji – fidnooahppiortnet – lotnolasealáhusaid árvoháhkanprográmma	65
7.4.3	Čielggadanprošeavttat ja eará doaibmabijut – lotnolasealáhusaid árvoháhkanprográmma.....	66
7.5	DUOJI EALÁHUSŠIEHTADUS	66
7.5.1	Doaibmadoarjja – duoji ealáhusšiehtadus	67
7.5.2	Investeren- ja ovddidandoarjja – duoji ealáhusšiehtadus.....	68
7.5.3	Doaibmadoarjjaortnega árvvoštallan.....	70
7.5.4	Čálgoortnegat – duoji ealáhusšiehtadus.....	70
7.5.5	Fága- ja ekonomiijalávdegoddi – duoji ealáhusšiehtadus.....	71
7.5.6	Sámi duodjegávppi organisašuvnnat – ohcanvuđot doarjagat – duoji ealáhusšiehtadus.....	71
7.5.7	Sámi duodjeorganisašuvnnat - njuolga doarjagat – duoji ealáhusšiehtadus.....	72
8	BIRASGÁHTTEN JA KULTURSUODJALUS	73
8.1	VÁIKKUHANGASKAOAMIT	73
8.1.1	Dutkan ja duodašteapmi sámi rádjaloovssajohtalusa birra nuppi máilmmisoađi áiggi.....	73
8.2	OHCANVUĐOT DOARJAGAT	74
8.2.1	Kulturmitosuođjalus.....	74
9	DEARVAŠVUODA- JA SOSIÁLAÁDGIRUŠŠAN.....	75
9.1	VÁIKKUHANGASKAOAMIT	76
9.2	OHCANVUĐOT DOARJAGAT	76
9.2.1	Dearvašvuoda- ja sosiálaprošeavttat.....	76
10	SÁMI ORGANISAŠUVNNAT.....	77
10.1	VÁIKKUHANGASKAOAMIT	78
10.2	OHCANVUĐOT DOARJAGAT	78
10.2.1	Sámi váldoorganisašuvnnat	78
10.2.2	Sámi politihkalaš bellodagat.....	79
10.2.3	Sámi rájáidrasttideaddji organisašuvnnat	80
10.2.4	Sámi kulturorganisašuvnnat	81
10.2.5	Sámi ealáhusorganisašuvnnat.....	82
10.2.6	Sámi dásseárvoorganisašuvnnat	83
10.2.7	Sámi organisašuvnnat mat barget nuppi máilmmi soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin..	84
11	EARÁ VÁIKKUHANGASKAOAMIT	85
11.1	VÁIKKUHANGASKAOAMIT SÁMEDIGGERÁDI GEAVAHUSSII	85
11.1.1	Regionála ovddideapmi.....	86
11.1.2	Friija váikkuhangaskaoamit.....	86
11.1.3	Riikkaidgaskasaš doaibmabijut.....	86
11.1.4	Doarjja márkanvuodaleapmái ja fierpmádathuksemii sámi mátkéaláhusaid oktavuodas	87
11.2	VÁIKKUHANGASKAOAMIT ČOAHKKINJODIHANGOTTI GEAVAHUSSII.....	87
11.2.1	Sámedikki politihkalaš joavkkut.....	88
11.2.2	Opposišuvnna bargoeavttut	88

11.2.3 2009 sámediggeválgga listtat.....	89
12 EARÁ DOAIBMABIJUT MAT EAI LEAT VÁIKKUHANGASKAOAMIT.....	89
12.1 KONFERÁNSSAT SÁMEDIKKI OKTAVUOĐAS.....	90
12.1.1 Nuoraidkonferánsa.....	90
12.1.2 Mánáidgárde- ja skuvlakonferánsa.....	90
12.1.3 Konferánsa gielddaiguin ja fylkkagielddaiguin.....	90
12.1.4 Girjerádjokonferánsa.....	90
12.1.5 Dearvvašvuođa- ja sosiálakonferánsa.....	90
12.2 BÁLKKAŠUMIID JA STIPEANDDAID JUOHKIN.....	91
12.2.1 Giellamovttiidahttinbálkkašupmi.....	91
12.2.2 Nuoraid valástallanstipeanda.....	91
12.3 RUĐAT DUTKAMII JA OVDDIDEAPMÁI, ČIELGGADUSAIDE JA DUOĐAŠTANPROŠEAVTTAIDE.....	91
12.4 ÁRVVOŠTALLAMAT.....	92
13 SÁMEÁLB MOTFOANDA.....	92
13.1 SÁMEÁLB MOTFOANDA.....	93
13.2 OHCANVUĐOT DOARJAGAT - SÁMEÁLB MOTFOANDA.....	93
13.2.1 Giellaovddideapmi - Sámeálbmotfoanda.....	93
13.2.2 Árbediehtu – duođašteapmi ja gaskkusteapmi - sámeálbmotfoanda.....	94
13.2.3 Girjjálašvuohhta - sámeálbmotfoanda.....	96
13.3 OVDDIDAN-, ČIELGGADAN- JA DUOĐAŠTANRUĐAT - SÁMEÁLB MOTFOANDA.....	98
13.3.1 Giellaprográmma.....	98
13.3.2 Árbedieđuid duođašteapmi ja gaskkusteapmi.....	99
14 POLITIHKALAŠ DÁSI DOAIBMAGOLUT.....	99
14.1 SÁMEDIKKI DIEVASČOAHKKIN.....	99
14.2 SÁMEDIKKI ČOAHKKINJOĐIHANGODDI.....	99
14.2.1 Buhtadus lahttui ja várrelahttui maid Sámediggi lea nammadan FEFO bearráigeahččanlávdegoddái.....	100
14.3 SÁMEDIKKI BEARRÁIGEAHČČANLÁVDEGODDI.....	100
14.4 SÁMI PARLAMENTÁRALAŠ RÁĐĐI (SPR).....	100
14.5 SÁMEDIKKI DOARJJASTIVRA.....	100
14.6 SÁMEDIGGERÁĐĐI.....	100
14.7 SÁMEDIKKI GIELLASTIVRA.....	101
14.8 SÁMI GIELLALÁVDEGODDI.....	101
14.9 SÁMEDIKKI NUORAI DPOLITIHKALAŠ LÁVDEGODDI (SNPL).....	101
15 HÁLDDAHUSDÁSI DOAIBMAGOLUT.....	101
15.1 HÁLDDAHUSA DOAIBMAGOLUT.....	101
15.2 ERENOAMÁŠ PROŠEAVTTAT.....	102
15.2.1 Buoret báivalus geavaheddjüde.....	102
15.2.2 Kvalitehta ovddideapmi vuodđooahpahusas - oahppoplána.....	102
15.2.3 Sámi korrektuvraprográmma elektrovnnalaš teakstameannudeami várás – Divvun II.....	102
15.2.4 Vistesuodjalanprošeavttat.....	103
15.2.5 Árvoháhkkanprográmma.....	103
15.2.6 Njávdáma ortodoksa hávdesadji nuortalašgilis.....	103
15.2.7 Kvalitehta ovddideapmi sámi mánáidgárddiin.....	103
15.2.8 Sámediggeválgga 2009.....	103
16 BUŠEAHTTADÁRBBUT 2010:S.....	104
16.1 ÁLGGAHUS.....	104
16.2 OAHPAHUS JA DUTKAN.....	104
16.3 GIELLA.....	105
16.4 KULTUVRA.....	105
16.5 EALÁHUSAT.....	106
16.6 BIRASGÁHTTEN JA KULTURSUODJALEAPMI.....	106
16.7 DEARVVAŠVUOĐA- JA SOSIÁLAÁDGI RUŠŠAMAT.....	107
16.8 RIIKKAIDGASKASAŠ SOLIDARITEHTA JA EAMIÁLB MOTPOLITIHKKA.....	107

1 Ollislaš juolludus Sámediggái

Tabaella 1.0 Departemeanttaid juolludusat

(1000 ru)

Kap.Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	RevBuš-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
680.50	Bargo-ja searvadahttindepartemeanta - BSD	164 100	191 400	191 400	203 735	12 335	6,4 %
206.50	Máhttodepartemeanta - MD	30 572	31 887	31 887	33 290	1 403	4,4 %
226.21	Máhttodepartemeanta - MD	4 000	4 000	4 000	4 300	300	7,5 %
231.50	Máhttodepartemeanta - MD	11 870	12 380	12 380	12 925	545	4,4 %
1429.50	Birasdepartemeanta - BD	2 000	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %
320.53	Kultur- ja girkodepartementa - KGD	47 405	53 543	53 543	61 993	8 450	15,8 %
326.78	Kultur- ja girkodepartementa - KGD	519	0	0	0	0	-
724.21	Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta DFD	5 900	6 100	6 200	6 400	200	3,2 %
1147.50	Eanadoallodepartemeanta - ED	4 000	2 000	2 000	2 000	0	0,0 %
1147.50	Eanadoallodepartemeanta - ED	0	2 000	2 000	2 000	0	0,0 %
Juolluduvvon oktiibuot I		270 366	306 310	306 410	329 643	23 233	7,6 %

Ollislaš bušeahhtarámma Sámediggái lea lasihuvvon 23 233 000 ruvnnuin Sámedikki dábaláš 2008 bušeahta ektui. Bušeahhtarámmii 2009 lea Sámediggi váldán mielde juolludusa Máhttodepartemeanttas (kap. 226 ja poasta 21) 4 300 000 ru. Sámediggi ferte jahkásaččat ohat ruđaid dán poasttas Máhttodepartemeanttas. Muđui čujuhit Sámedikki 2007 rehketdollui, čilgehus 3 oahpahus, mii guoská gáibádusaide mat leat 4 000 000 ru mat leat girjejuvvon juolludussan 2005:s, muhto maid eat leat ožžon departemeanttas. 4 300 000 ruvdnosaš juolludus eaktuda ahte Sámediggi oazžu doarjja-lohpádusa dáid ruđaide. Jus ohcan biehttaluvvo, de ferte poasta101 Máhtolašvuoda lokten unniduvvot 2 000 000 ruvnnuin ja poasta 801 Kvalitehta ovddideapmi vuodđooahpahasas – oahppoplána unniduvvot 2 300 000 ruvnnuin.

23 233 000 ruvdnosaš lasáhussii gullet eará čuovvovaččat:

- 2 000 000 ru lotnolasealáhusaid árvohákanprográmmii, das lea lassáneapmi 6 500 000 ruvnnos 8 500 000 ruvdnui.
- 5 000 000 ru bargui sámegeiela doaibmaplánain ovttas Bargo- ja searvadahttindepartemeanttain, mii lassin lea juolludan iežas bušeahtas 3 000 000 ru dán ulbmilii.
- 1 500 000 ru viessoláigui dan oktavuodas go viessoláigogolut lassánit go fárret Diehtosiidii Guovdageainnus.
- 1 500 000 ru Njávdamii dakteriggeávdnasiid ođđasis hávdádeapmái
- 2 900 000 ru 2009 sámediggeválgga čađaheapmái.
- 450 000 ru doarjjan Nuortanástái.

Oktiibuot lea dat mii bajábealde namuhuvvo 13 350 000 ru. Loahppaoassi bušeahhtarámma lassáneamis leat friija ruđat ja hadde- ja bálkágoargun.

Stuorradiggi lea juolludan 75 miljon ru Sámeálbmotfondii. Foandda buvttadus ii leat mielde Sámedikki rámmajuolludusas. Sámedikki 2009 bušeahtas juogaduvvo 16 000 000 ru sámeálbmotfoandda buvttadusas, geahča ášši 25/08 mearrádusa.

2 Sámedikki ekonomalaš rámmajuolludus

Tabella 2.0 Buohkanastabealla - Sámedikki boadut ja golut buohkanassii

(1000 ru)

	Rehketdoallu-07	Buš-08	RevBuš-08	Buš-09	Avvik	i %
Doaibmagolut						
Departemeanttaid juolludusat	270 366	306 310	306 410	329 643	23 233	7,6 %
Sámeálbmotfoandda reanttut	0	10 000	10 000	16 000	6 000	60,0 %
Eará doaibmaboadut	0	0	2 721	0	-2 721	-100,0 %
Doaibmaboaduid submi	270 366	316 310	319 131	345 643	26 512	8,3 %
Váikkuhangaskaoamit						
Váikkuhangaskaoamit	178 881	204 121	204 871	220 608	15 737	7,7 %
Sámeálbmotfoandda	a) 0	10 000	10 000	14 200	4 200	42,0 %
Váikkuhangaskaoamiid submi	178 881	214 121	214 871	234 808	19 937	9,3 %
DOAIBMAB. SUBMI - VÁIKKUHANGASKAOMIT	91 485	102 189	104 260	110 835	6 575	6,3 %
DOAIBMAGOLUT						
Politiikalaš dási doaibma	20 169	20 721	20 921	20 575	-346	-1,7 %
Hálddahusa doaibma	a) 61 666	74 318	75 518	81 210	5 692	7,5 %
Erenoamáš doaibmagolut	6 929	7 150	7 821	9 050	1 229	15,7 %
Doaibmagoluid submi	88 764	102 189	104 260	110 835	6 575	6,3 %
JAHKEBOADUS	2 721	0	0	0	0	11376,0 %

a) Áššis 25/08 lea várrejuvvon 16 000 000 ru Sámeálbmotfondii 2009:s. Das lea 1 800 000 ru sirdojuvvon hálddahussii hálddašan dihtii Sámeálbmotfoandda reanttuid

3 Váikkuhangaskaoamit

Sámediggi juogada čuovvovaččat váikkuhangaskaoamiid váldopoasttaide 2009:s:

Tabella 3.0 Buohkanastabealla - Váikkuhangaskaoamit

(1000 ru)

Čilgehus	RR 2007	Buš 2008	Rev 2008	Buš 2009 - 09-Rev 08	Erohus %	
Njuolggadoarjagat	88 674	100 963	101 413	109 295	7 882	7,8 %
Ohcavudot doarjja	67 629	76 048	80 098	70 493	-9 605	-12,0 %
Tiltak for å styrke læremiddelproduksjon	0	0	0	6 000	6 000	-
Árvoháhkanprográmma	0	4 875	4 875	6 000	1 125	23,1 %
Šiehtadusat	13 082	13 110	9 110	14 360	5 250	57,6 %
Eará váikkuhangaskaoamit	6 786	7 475	7 725	9 960	2 235	28,9 %
Sámeálbmotfoandda	0	10 000	10 000	14 200	4 200	42,0 %
Eará doaibmabijut	2 710	1 650	1 650	4 500	2 850	172,7 %
Submi	178 881	214 121	214 871	234 808	19 937	9,3 %

Tabella 3.1 Buohkanastabealla váikkuhangaskaoamit - Váldosuorggit

(1000 ru)

	Rehketdoallu-07	Buš-08	RevBuš-08	Buš-09	Juog. %	Erohus 09-Rev 08	%
Váikkuhangaskaoamit							
Oahpahuš	27 533	28 653	31 153	31 330	13,3 %	177	0,6 %
Giella	46 268	51 460	51 460	53 960	23,0 %	2 500	4,9 %
Kultuvra	63 819	72 449	73 649	77 007	32,8 %	3 358	4,6 %
Ealáhus	24 505	30 575	27 275	34 200	14,6 %	6 925	25,4 %
Birasgáhtten ja kultursuodjalus	543	3 452	3 452	2 000	0,9 %	-1 452	-42,1 %
Dearvvašvuoda- ja sosiálaáingiruššan	3 908	4 300	4 400	3 250	1,4 %	-1 150	-26,1 %
Sámi organisašuvnnat	2 809	4 107	4 107	4 401	1,9 %	294	7,2 %
Eará váikkuhangaskaoamit	6 786	7 475	7 725	9 960	4,2 %	2 235	28,9 %
Sámeálbmotfoandda	0	10 000	10 000	14 200	6,0 %	4 200	42,0 %
Eará doaibmabijut	2 710	1 650	1 650	4 500	1,9 %	2 850	172,7 %
Váikkuhangaskaoamiid submi	178 881	214 121	214 871	234 808	100,0 %	19 937	9,3 %

Váikkuhangaskaomiid váldopoasttat leat fas dárkileappot čilgejuvvon kapihttaliin 4 – 13. Juohke kapihttala vuolde lea visogovva das man ollu ruđat leat várrejuvvon njuolgga doarjagiidda ja ohcanvuđot doarjagiidda.

Sámedikki váikkuhangaskaomiide gullet njuolgga doarjagat organisašuvnnaide ja ásahusaide, iešgudege ohcanvuđot doarjjaortnegat ja doarjagat mat lea muddejuvvon šiehtadusaid bokte.

3.1 Njuolgga doarjagat

Lagabui daid ovttaskas ortnegiid birra mat juolluduvvojit njuolga Sámedikki bušeahta bokte, oainnát kapihttaliin main ortnegat válddahalloyuvvojit.

3.2 Ohcanvuđot doarjagat

Buot ohcanvuđot doarjjaortnegat leat čohkkejuvvon oktasaš ortnegin main leat oktasaš njuolggadusat, geahča Sámedikki mearrádusa áššis 43/07. Njuolggadusat ohcanvuđot doarjagiid hálddašeamái leat heivehuvvon stáhta ekonomiijanjuolggadusaide.

Stáhta ekonomiijanjuolggadusat geatnegahttet Sámedikki fuolahit dan ahte doarjagat hálddašuvvojit ulbmillaččat ja beaktilis vugiin. Diesa gullá maid gáibádus bearráigeahččat ja gávnnahtit ortnegiid maiguin duodaštit ruđaid geavaheami dohkálaččat.

Sámediggerádis lea fápmudus earaláhkai geavahit gitta 20% bušeahtas dain ruđain mat leat várrejuvvon daid ovttaskas ulbmiliidda maidda lea vejolaš ohcat doarjaga. Ruđat galget geavahuvvot dan rámma siskkobealde mat leat várrejuvvon Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnegiidda, ja Sámediggeráddi galgá bušeahttajagi addit dieđuid Sámedikki dievasčoahkkimii jus ruđat geavahuvvojit earaláhkai, geahča ášši 43/07.

Sámediggeráddái sáhtta váidit mearrádusaid maid doarjjastivra lea dahkan.

Doarjjastivra sáhtta fápmudit válddi hálldahussii mearridit doarjagiid gitta 200 000 ru rádjai. Buot hálldahuslaš mearrádusat galget biddjojuvvot referáhtan doarjjastivrii.

Buot ohcanvuđot doarjagiidda, earret daid váikkuhangaskaomiide maid čoahkinjođihangoddi hálddaša, gusket Sámedikki bajimus njuolggadusat ohcanvuđot doarjagiid várás ja dasto dat juolluduseavttut bušeahtas mat bohtet ovdan ovttaskas ortnega vuolde.

Ohcanvuđot doarjagiid sierra ortnegiid birra čilgejuvvo lagabui Sámedikki bušeahtas dain kapihttaliin mas ortnegiid birra čilgejuvvo.

3.3 Šiehtadusat

3.3.1 Váldošiehtadus sámi dáiddárganisašuvnnaiguin

Sámediggi lea 2004:s dahkan váldošiehtadusa sámi dáiddárganisašuvnnaiguin mat ovddastuvvojit Sámi dáiddárráđi bokte. Ulbmilin lea ovddidit buriid ja šládđjás sámi kultureallima ja lámhit diliid sámi girjjálašvuoda, musihka, dánsuma, teáhtera, filmma, govvaáidaga ja dáiddaduoji dahkamii ja gaskkusteapmái. Dáiddáršiehtadus siskkilda oktasaš doaimbajuid dáiddasuorggis mat čađahuvvojit oasálaččaid gaska sohppojuvvon ekonomalaš rámmaid siskkobealde.

3.3.2 Duoju váldošiehtadus

Sámediggi lea 2005:s dahkan váldošiehtadusa duodjeealáhusa várás duodjeorganisašuvnnaiguin; Riikaorganisašuvdna Sámiid Duođji ja Duojáruid ealáhussearvi. Šiehtadusa ulbmilin lea ovdánahttit duoji buorebut gánnahtti ealáhussan ja vai nagodivččii eanet vuovdit iešbuvttaduvvon gálvvuid. Dákkár

ovdánahttin gáibida ahte biddjojuvvo eanet deaddu gelbbolašvuoda bajideapmái, buvttavoddideapmái, vuovdaleapmái ja vuovdimii. Dahkkojuvvo jahkásaš ealáhusšiehtadus duoji vástte, mas leat doaimbajibjut maid ulbmilin lea ovdánahttit ealáhusa nu ahte dat dávista daid politihkalaš mihttomeriide ja njuolggadusaide, maid Sámediggi áiggis áigái mearrida.

4 Oahpahus

Máhtolašvuota ja gelbbolašvuota leat sámi servodagaid ovddideami ja nannema vuodđu.

Váldomihttomearri

Sámi álbmogis galgá leat máhtolašvuota, gelbbolašvuota ja gálggat mat dárbbasuvvojit sámi servodaga ovddideamis.

Oassemihttomearri

- Nannet ja ovddidit sámi mánáid ja nuoraid giela, kultuvrra ja identitehta
- Sámi álbmogis galgá leat duohta vuoigatvuota oahpahussii sámegeielas ja sámegillii

Strategiijat

- Gulahallama bokte guovddáš, guovllulaš ja báikkálaš eiseválddiiguin sihkkarastit buriid rámmaeavttuid sámi mánáidgárddiid, vuodđooahpahusa, alit oahpu ja dutkama vástte
- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte nannet máhtolašvuoda ja gelbbolašvuoda sámi servodagas
- Váikkuhit hutkás sámi oahpponeavvobuvttadeapmái
- Sámi oahpponeavvoguovddáša, Sámi oahpponeahta ja ohcanvejolaš oahppouskkádaga olamuddui buktima bokte ja dieđuid addima bokte sámi oahpponeavvuid birra
- Addit dárbbaslaš dieđuid ja bagadusa sámi oahpahusa birra mánáidgárddiin ja vuodđooahpahas
- Álggahit tearbmaproševttaid vuoruhuvvon fágain

4.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabella 4.1 Čoahkketabealla - Sámegeiel oahpahus

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Ohcanvuđot doarjagat	27 533	28 653	31 153	25 330	-5 823	-18,7 %
	Doaimbajibjut nannen dihtii oahpponeavvoráhkadeami	0	0	0	6 000	6 000	-
Submi		27 533	28 653	31 153	31 330	177	0,6 %

a) 980 000 ru sirdojuvvo poasttas 102 postii 801 Sámi mánáidgárddiid kvalitehtaovddideami erenoamáš prošeavttat

4.2 Ohcanvuđot doarjagat

Tabella 4.2 Ohcanvuđot doarjagat - Sámegeiel oahpahus

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
100	Oahpponeavvut	14 218	14 218	16 718	11 875	-4 843	-29,0 %
101	Gelbbolašvuodalokten	3 550	4 250	4 250	4 250	0	0,0 %
102	Mánáidgárddit	9 765	10 185	10 185	9 205	-980	-9,6 %
Submi		27 533	28 653	31 153	25 330	-5 823	-18,7 %

4.2.1 Oahpponeavvut

Tabella 4.2.1 Oahpponeavvut

(1000 ru)

Poasta 100	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10000	Dábalaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii	11 475	11 475	13 975	8 975	-5 000	-35,8 %
10001	Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut	1 900	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
10004	Oahpponeavvut mánáidgárddiide	843	843	843	1 000	157	18,6 %
Submi		14 218	14 218	16 718	11 875	-4 843	-29,0 %

4.2.1.1 Dábalaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii

Tabella 4.2.1.1 Dábalaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii

(1000 ru)

Poasta 100	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10000	Dábalaš oahpponeavvut vuodđooahpahussii	11 475	11 475	13 975	8 975	-5 000	-35,8 %
Submi		11 475	11 475	13 975	8 975	-5 000	-35,8 %

Doarjjaortnega ulbmil:

- Ovddidit sámi oahpponeavvuid gustovaš oahppoplánadahkosa vuodul

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Lágádusat ja eará oahpponeavvobuvttadeaddjit main lea iežaset fitnodat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Álggahuvvon sámi oahpponeavvoproševttaid lohku 2009:s
- Sámi oahpponeavvuid almmuheami mearri

Vuoruheamit 2009:s:

- Máttasámegiella vuosttaš giellan 3.-4. jahkecehkiide
- Máttasámegiella nubbingiellan mánáiddási vuosttaš ja nuppi ceahkis
- Oskkoldat, eallinoaidnu ja etihkka (OEE) – Fáddágiha 5.-7. jahkecehkiide davvisámegillii váldosurggiide
  - Sirkumpolára álgoálbmotoskkoldagaid várás (vuodđoteaksta)
  - Juvddálašvuohta, isláma, hinduisma, buddhisma ja eallinoaidnu (vejolaš jorgaleapmi ja heiveheapmi)
  - Filosofija ja etihkka (vejolaš jorgaleapmi ja heiveheapmi)
- Oskkoldat, eallinoaidnu ja etihkka (OEE) – Fáddágiha 8.-10. jahkecehkiide davvisámegillii
  - Filosofija ja etihkka (vejolaš jorgaleapmi ja heiveheapmi)
  - Risttalašvuohta ja eallinoaidnu
- Ođđasisprenten, fierpmádatbáikkiid bisuheapmi, ođasmahttin, áigequovdilastin ja dáláš oahpponeavvuid heiveheapmi

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2008. Ohcamat sáddejuvnon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat galget leat jagi 2009 vuoruhemiid siskkobealde
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Doarjjaoažžu galgá ovdalgo golbma vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovdagihtii diediheami haga.

- Ráhkaduvvo prošeaktačilgehus mas leat ovdánanplána osiid mielde, prošeavtta čadahahttivuohta, movt prošeakta goziha gustovaš oahppoplánadahkosa ja movt oahpponeavvu galgá kvalitehta dáfus sihkkarastojuvvot gustovaš oahppoplánadahkosa ja oahpahušlága gáibádusaid mielde.
- Doarjjaoažžu galgá ohcamis ovdanbidjat plánaid vurkkodeami ja juohkima ektui.
- Doarjjaoažžus galgá leat šiehtadus girječálliguin, govvaiddjiguin, jorgaleaddjiguin ja eará veahkkebargiguin das ahte oahpponeavvu ollásit dahje osiid das sáhtá almmuhit, juohkit ja ovdanbuktit girjehámis, elektrovnnalaččat (maiddá neahttavuđot veršuvdna) dahje makkár ihkinassii eará medias
- Oahpponeavvu galgá maid sáhttit almmuhit ollesteakstagirjin DAISY-formáhtain
- Doarjjaoažžu galgá vurket prentejuvvon oahpponeavvuin mañimus korrekturen lohkojuvvon veršuvna teakstafillas govaid haga, vai sáhtá sáddet fiilla gelbbolašvuodaguovddáži mii buvttada čuokkisčálagirjiid.
- Digitála oahpponeavvuid buvttadeami oktavuodas geavahuvvojit dakkár teknihkalaš čovdosat main sáhtá geavahit sámi bustávid.
- Govvaávdnasat mat geavahuvvojit oahpponeavvus galget govvet daid variašuvnnaid mat sámi servodagas, kultuvrras ja historjjás leat.
- Oahpponeavvuin mat leat davvisámegilli, berre čuovvut ”Čállinrávagirji” rávvagiid, www.oahpponeahtta.no
- Prentejuvvon oahpponeavvuid ektui mearriduvvo doarjjareivves man ollu ovttaskas oahpponeavvut prentejuvvojit. Vuodđun biddjojuvvo ohppiidlohku mii lea vuodđoskuvlla diehtujuohkinvuogádagas internehtas (<http://www.wis.no/gsi/>).
- Doarjjaoažžu galgá nuvttá juogadit dárbbalaš oahppogirjemeari skuvllaide. Vuodđun biddjojuvvo ohppiidlohku mii lea vuodđoskuvlla diehtujuohkinvuogádagas internehtas (<http://www.wis.no/gsi/>). Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše internehtas.
- Digitála oahpponeavvuid galgá sáhttit geavahit nuvttá internehtas.
- Doarjjaoažžu galgá addit 10 gáhppálaga oahpponeavvus Sámediggái. Dát ii guoskka daid oahpponeavvuide mat leat olámuttus dušše internehtas.
- Oahpponeavvu galgá leat fidnemis márkanis unnimusat 5 jagi. Dát guoská sihke prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide.
- Digitála oahpponeavvuid ektui lea doarjjaoažžus ovddasvástádus vejolaš bálvváris (serveris).
- Doarjjaoažžu sáhtá gáibidit áigemeari guhkiduvvot jus Sámediggi gáibida rievdadit prošeavtta mañjago dat lea álggahuvvon.
- Jus doarjjaoažžu reastaluvvá, prošeavtta doaimma bissehuvvo dahje loahpahuvvo, dahje doarjjaoažžu eará sivaidd geažil ii sáhte dahje ii hálit gárvvistit prošeavtta, de sáhtá Sámediggi gáibidit vuogatvuoda váldit badjelas barggu. Doarjjaoažžu galgá šiehtadusas girječállin bidjat dieđuid dan birra erenoamážit, ja dan ferte maid girječállin dohkkehit. Vástesas gusto maid šiehtadussii eará veahkkebargiguin
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon buvttadussii dahje vejolaš liigegoluide, vaikko Sámediggi gáibidivččige dakkár rievdadusaid maid geažil golut lassánit mealgat

Máksineavttut:

- Prentejuvvon oahpponeavvuide máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo, 25 % dalle go mánus ja prentensiehtadus gárvvanit ja loahppa 25 % dalle go buvttat lea gárvvistuvvon ja golut duodaštuvvon
- Digitála oahpponeavvuide máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea čadahuvvon ja golut leat duodaštuvvon.
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahttajagis goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot mañimusat 2 jagi mañjaga doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš oktavuodain sáhttet prošeavttat oažžut guhkeduvvot gárvvistanáigemeari gitta 3 jahkái doarjjareivve beaivádeami mañjaga, dat ferte vuodustuvvot erenoamážit.

- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea eanet go 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji leat duodaštan dan rehketdoalu, mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahtit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.
- Doarjjaoažžu galgá raporteret proševtta jođu guhtta mánu maŋŋágo prošekta lea álggahuvvon

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhttá ohat.

Meroštallannjuolggadusat:

Oktasaš prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide:

a) Mánusa ovddideapmi

- Girječálliid ja jorgaleddjiid friijaoastin gitta jagi rádjai, šiehtadusa mielde guoskevaš bargoadiin, dahje girječállibálkkáš mánusa oastima oktavuodas 2 500 ru siiddu nammii ođđa teavsttas, bálkkáš gustovaš oahpponeavvuide jorgaleamis, heiveheamis, ođasmahttimis ja áigeovdilatimis lea 1 500 ru siiddu nammii mas leat 2000 guoskkahaga. Erenoamáš oktavuodain sáhttá girječálliid ja jorgaleddjiid friijaoastit gitta guovtti jagi rádjai. Dat galgá erenoamážit vuodustuvvot.
- Korrektuvrra lohka ovddas 100 ru siidui mas leat 2000 guoskkahaga
- Referánsajovkui gitta 50 000 ru rádjai, ferte vuodustuvvot man ollu golut šaddet

b) Buvttadeapmi

Guoská prentejuvvon oahpponeavvuide:

- Ollislaš buvttadangoluide lohkojuvvot mielde teknihkalaš buvttadus ja doaimmahusgolut, ja doarjja rehkenastojuvvo čuovvovaš vuogi mielde árka nammii (mii lea 16 siiddu):
  - gitta 15 % rádjai govat 8 000 ru
  - gitta 30 % rádjai govat 11 000 ru
  - gitta 50 % rádjai govat 14 000 ru
  - eanet go 50 % govat 17 000 ru

Jus submi, gč. bajábeale máksomeriid, ii govčča ollislaš buvttadangoluid, de sáhttá ohcci bidjat ovdan ohcojuvvon proševtta gollomeroštusa. Dát galgá leat vuodđuduvvon čálalaččat.

Govaiguin oavvilduvvojit govat, tevnnegat, tabeallat, formelat jed.

Teknikkalaš buvttadeapmin oavvilduvvojit formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš. Doaimmahusgollun oavvilduvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš gieđaškuššan ja korrektuvrra lohkan

Guoská digitála oahpponeavvuide:

- Ollislaš buvttadangollun lohkojuvvon digitála oahpponeavvu ollásit buvttadeapmi ja dat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul, gitta 700 000 ru rádjai.

Jus submi, gč. bajábeale máksomeriid, ii govčča ollislaš buvttadangoluid, de sáhttá ohcci bidjat ovdan ohcojuvvon proševtta gollomeroštusa. Dát galgá leat vuodđuduvvon čálalaččat.

Ollásit buvttademiin oavvilduvvo sisdoalu ja funkšunálitehta čilgen, ovddidangolut, jorgaleapmi ja oahpponeavvu geahččaleapmi.

c) Erenoamáš ovdanbuktingolut

- Erenoamáš oktavuodáin sáhtta doarjja addojuvvot gitta 150 000 ru rádjai. Dát guoská omd. stuorra báikkážiidda illustrejeaddjiide, govvideaddjiide ja vuoigatvuodoamasteddjiide. Dáid ferte čálalaččat vuodustit.

d) Oppalaš golut

- Dan lassin sáhtta b) buvttadanguolun rehkenastit gitta 75 % rádjai prentejuvvon oahpponeavvuid oppalaš goluide ja 40 % rádjai digitála oahpponeavvuid oppalaš goluide. Oppalaš gollun lohkkjuvvojit eará golut mat lágádusas leat oahpponeavvu ovddideapmái lassin daid goluide mat bohtet ovdan čuoggás b). Dat sáhttet leat golut mat lágádusas leat viessoláigui, kantuvrra hálldašepmái, mátkkiide, olggobeale konsuleantabálvalusaide, vuodđovuogitvuodaide, fágalaš kvalitehta sihkkarastimii, govaid redigeremii ja sullasaččaide

e) Juohkin ja massojuvvon vuovdingoluid gokčan

- Addojuvvo gitta 30 % b) buvttadanguolun massojuvvon vuovdindietnasiid gokčamii ja oahpponeavvu juogadeapmái 5-jagi áigodagas.

Juohkimiin oaiuvilduvvo oahpponeavvuid nuvttá sádden skuvlaeaggádiidda, mas mielde lassejuohkin

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 8 975 000 ru doarjja dábalaš vuodđooahpahusa oahpponeavvuide.

4.2.1.2 Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut

Tabealla 4.2.1.2 Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut (1000 ru)

Poasta 100	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10001	Erenoamážit heivehuvvon oahpponeavvut	1 900	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
Submi		1 900	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ovddidit sámi sierra láhččojuvvon oahpponeavvuid mánáide, nuoraide ja ollesolbmuide davvi-, julev- ja máttasámegillii

Doarjjaortnega olahusjoavku

- Lágádusat ja erenoamášpedagogalaš gelbbolašvuodaguovddážit main lea ovddasvástádus sierra láhččojuvvon oahpponeavvuid ovddideamis mánáide, nuoraide ja rávesolbmuide

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle álggahuvvon sámi oahpponeavvoproševtta 2009:s
- Galle almmuhuvvon sierra láhččojuvvon sámi oahpponeavvu

Vuoruheamit 2009:s:

- Oahpponeavvut diedihuvvon, individuála dárbbuid vuodul
- Oahpponeavvut daidda geain leat oaidnin-, gullan- ja lohkan/čállinváttisvuodát
- Kárten- ja bagadanávdnasat

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit dávistit Sámedikki vuoruhemiide 2009:s

- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá ovdal go golbma vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovdagihitii dieđiheami haga
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon buvttadussii dahje vejolaš liigegoluide, earret go jus Sámediggi gáibida rievdadusaid mat divruhahttet goluid mealgat
- Galgá ráhkaduvvot prošeaktačilgehus mii válddahallá ovdánanplána osiid mielde, prošeavtta čađahahttivuođa, movt prošeakta goziha gustovaš oahppoplánadahkosa gáibádusaid ja movt oahpponeavvu galgá kvalitehta dáfus sihkkarastojuvvot gustovaš oahppoplánadahkosa gáibádusaid mielde, oahpahusdárbu ja daid sierralágan dárbbuid maid várás oahpponeavvu ráhkaduvvo
- Doarjjaoažžu galgá ohcamis ovddidit vurken- ja juohkinplánaid
- Doarjjaoažžus galgá leat šiehtadus girječálliguin, govaheddjiiguin, jorgaleddjiguin ja eará vehkiiguin das ahte oahpponeavvu ollislaččat dahje osiid das sáhtta almmuhit, juohkit dahje ráhkadit girjehámis, elektrovnnalaš hámis (maiddá neahttavuđot veršuvdna) dahje makkár ihkinassii medias.
- Oahpponeavvu galgá sáhttit almmuhit ollesteakstagirjin DAISY-formáhtas
- Oahpponeavvobuvttadeaddjit geain ii leat oktavuoha stáhtalaš pedagogalaš doarjjavuogádahkii galget geavahit fágatearpmaid mat juo leat geavahasas
- Doarjjaoažžu galgá prentejuvvon oahpponeavvuin váldit vára maŋimus veršuvnna teakstafiillas govaid haga mas korrektuvra lea lohkkujuvvon, vai sáhtta sáddet fiilla gelbbolašvuođa guovddáži mii buvttada čuokkisčálagirjiid
- Digitála oahpponeavvuid ráhkadeami oktavuodas galgá geavahit tehnikkalaš čovdosiid main lea vejolaš geavahit sámi bustávid/čálamearkkaid
- Govvaávdnasat mat geavahuvvojit oahpponeavvus berrejit govvet daid variašuvnnaid mat sámi servodagas, kultuvrras ja historjjás leat
- Davvisámegiela oahpponeavvuid ráhkadeamis berre čuovvut rávvagiid mat leat ”Čállinrávagirjii”, www.oahpponeahtta.no
- Prentejuvvon oahpponeavvuide mearriduvvo preantalohku ovttaskas oahpponevvi doarjjareivves
- Doarjjaoažžu galgá nuvttá juohkit dárbbášuvvon meari oahpponeavvuid skuvllaide
- Digitála oahpponeavvuid galgá sáhttit geavahit nuvttá interneahhtas
- Šiehtaduvvo sierra man galle friijagáhppalaga oahpponeavvus galget Sámediggái
- Oahpponeavvu galgá leat olámuttus márkanis unnimusat vihtta jagi. Dát guoská sihke prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide
- Digitála oahpponeavvuid oktavuodas lea doarjjaoažžus ovddasvástádus vejolaš bálvváris
- Doarjjaoažžu sáhtta gáibidit guhkit áigemeari jus Sámediggi gáibida rievdadusaid prošeavttas dahje prošeavtta álggaheamis
- Jus doarjjaoažžu reastaluvvá, prošeavtta doaimma bissehuvvo dahje heaittihuvvo, dahje doarjjaoažžu eará sivaide geažil ii sáhte dahje ii hálit almmuhit, de sáhtta Sámediggi váldit badjelasas almmuheami. Doarjjaoažžu galgá šiehtadus girječállin bidjat sierra dieđuid dán birra, maid maiddá girječállin galgá leat dohkkehan. Vástesaš guoská maid šiehtadussii eará vehkiiguin
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga prošeaktii dahje liigegoluide, earret go jus Sámediggi gáibida rievdadusaid mat divruhahttet goluid mealgat

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea čađahuvvon, golut leat duodaštuvvon ja go vejolaš prošeaktaraporta lea buktojuvvon.
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot maŋimustá guokte jagi maŋná doarjjareivve dáhtona. Erenoamáš oktavuodain sáhtta prošeakta

oažžut guhkit áigemeari gárvvistit barggu gitta golmma jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dán ferte erenoamážit vuodustit

- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketdoalu ruđaid geavaheamis leat duodaštan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.
- Doarjjaoažžu galgá diedihit movt prošeakta ovdána guhitta mánu maŋŋá go prošeakta lea álggahuvvon

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

Oktasaš prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide:

a) Mánusa ovddideapmi

- Girječállid ja jorgaleddjiid friijaoastin gitta ovttá jahkái, šiehtadusa mielde guoskevaš bargoaddiin, dahje girječállibálkkáš mánusa oastima oktavuodas 2 500 ru siiddu nammii ođđa teavsttas, dáláš oahpponeavvuid bálkkáš jorgaleapmái, heiveheapmái, ođasmahttimii ja áigequovdilastimii lea 1 500 ru siiddu nammii 2000 guoskkahagain.
- Korrektuvrra lohka ovddas 100 ru siidui mas leat 2000 guoskkahaga
- Referánsajovkui gitta 50 000 ru rádjai, ferte vuodustuvvot man ollu golut šaddet

b) Buvttadeapmi

Prentejuvvon oahpponeavvut:

- Ollislaš buvttadangoluide lohkkovuvvojit mielde teknihkalaš buvttadus ja doaimmahusgolut, ja doarjja rehkenastovuvvo čuovvovaš vuogi mielde árka nammii (mii lea 16 siiddu):
  - gitta 15 % rádjai govat 8 000 ru
  - gitta 30 % rádjai govat 11 000 ru
  - gitta 50 % rádjai govat 14 000 ru
  - eanet go 50 % govat 17 000 ru

Govaiguin oaivvilduvvojit govat, tevnnegat, tabeallat, formelat jed.

Teknikkalaš buvttadeapmin oaivvilduvvojit formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš. Doaimmhusgollun oaivvilduvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš válmmaštallan ja korrektuvrra lohkan

Digitála oahpponeavvut:

Ollislaš buvttadangollun lohkkovuvvojit digitála oahpponeavvu olles buvttadeapmi ja dat rehkenastovuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul, gitta 700 000 ru rádjai

Olles buvttadeapmin lohkkovuvvojit sisdoalu ja funkšunalitehta čilgehusa ráhkadeapmi, ovddidangolut, jorgaleapmi ja oahpponeavvu testen.

c) Prentejuvvon oahpponeavvuid erenoamáš golut

- Erenoamáš oktavuodain sáhtta prentejuvvon oahpponeavvuide addit gitta 150 000 ru doarjaga. Ovdamearkka dihte dalle jus leat stuorra bálkkážit govaheddjiide, govvideddjiide ja vuogatvuodá-oamasteddjiide. Dán ferte vuodustit čálalačat.

d) Oppalaš golut

- Dasa lassin sáhtta b) buvttadanguin rehkenastit gitta 75 % rádjai prentejuvvo oahpponeavvuid ja 40% digitála oahpponeavvuid oppalaš goluide. Oppalaš gollun lohkkoujvojit eará golut mat lágádusas leat oahpponeavvu ráhkadeapmái lassin daidda mat ovdanbohtet čuoggás b). Dat sáhttet ovdamearkka dihte leat golut lágádusa viessoláigui, kanturadministrarašuvdnii, mátkkiide, olggobeale konsuleantabálvalusaide, vuoigatvuođaoamasteddjiide, fágalaččat kvalitehta sihkkarastimii, govaid redigeremii ja sullasaččaide.

e) Juohkin ja massojuvvon vuovdindietnasa gokčan

- Addojuvvo doarjja gitta 30 % rádjai b) buvttadanguin massojuvvon vuovdindietnasa gokčamii ja oahpponeavvu juohkimii 5-jagi áigodagas.

Juohkimiin oaivvilduvvo oahppogirjjiid nuvttá sádden skuvlaeiggádii, mas mielde lassejuohkin.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 900 000 ru doarjjan sierra láchčojuvvon oahpponeavvuide.

4.2.1 3 Oahpponeavvut mánáidgárddiide

Tabealla 4.2.1.3 Oahpponeavvut mánáidgárddiide

(1000 ru)

Poasta 100	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10004	Oahpponeavvut mánáidgárddiide	843	843	843	1 000	157	18,6 %
Submi		843	843	843	1 000	157	18,6 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ovddidit oahpponeavvuid ja fágagirjjálašvuođa gustovaš mánáidgárddiid rámma-plána vuodul

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Lágádusat ja eará oahpponeavvobuvttadeaddjit main lea iežaset fitnodat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Álggahuvvon sámi oahpponeavvoproševttaid lohku 2009:s
- Sámi oahpponeavvuid almmuheami mearri

Vuoruheamit 2009:s:

- Oahpponeavvut ja fágagirjjálašvuohta mii gokčá rámma-plána čuovvovaš fágasurggiid:
  - Gulahallan, giella ja teaksta
  - Lohku, latnja ja hápmi

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat mat leat sáddejuvvon dien beavvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat galget dávistit Sámedikki vuoruhemiide 2009:s
- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá ovdalgo golbma vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkoujvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga.

- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon buvttadeapmái dahje vejolaš eambbo goluide, earret go jus Sámediggi gáibida rievdadusaid mat divrudahttet goluid mealgat
- Ráhkaduvvo prošeaktačilgehus mas leat ovdánanplána osiid mielde, prošeavtta čadahahttivuohta, movt prošeakta goziha gustovaš oahppoplánadahkosa ja movt oahpponeavvu galgá kvalitehta dáfus sihkkarastojuvvot gustovaš oahppoplánadahkosa ja oahpahušlága gáibádusaid mielde.
- Doarjjaoažžu galgá ohcamis ovdanbidjat plánaid vurkkodeami ja juohkima ektui.
- Doarjjaoažžus galgá leat šiehtadus girječálliguin, govvabiddjiiguin, jorgaleaddjiiguin ja eará veahkkebargiiguin das ahte oahpponeavvu ollásit dahje osiid das sáhtta almmuhit, juohkit ja ovdanbuktit girjehámis, elektrovnnalaččat (maiddá neahttavuđot veršuvdna) dahje makkár ihkinassii eará medias.
- Oahpponeavvu galgá maid sáhttit almmuhit ollesteakstagirjin DAISY-formáhtain
- Oahpponeavvobuvttadeaddjit geain ii leat oktavuoha stáhtalaš pedagogalaš doarjjavuogádahkii galget geavahit fágatearpmaid mat juo leat geavahasas
- Doarjjaoažžu galgá prentejuvnon oahpponeavvuin váldit vára mañimus veršuvnna teakstafiillas govaid haga mas korrektuvra lea lohkkuojuvvon, vai sáhtta sáddet fiilla gelbbolašvuođa guovddáži mii buvttada čuokkisčálagirjiid
- Digitála oahpponeavvuid ráhkadeami oktavuođas galgá geavahit teknihkalaš čovdosiid main lea vejolaš geavahit sámi bustávaid/čálamearkkaid
- Govvaávdnasat mat geavahuvvojit oahpponeavvus, berrejit govvet daid variašuvnnaid mat sámi servodagas, kultuvrras ja historjjás leat
- Davvisámegiela oahpponeavvuid ráhkadeamis berre čuovvut rávvagiid mat leat ”Čállinrávagirjii”, www.oahpponeahtta.no
- Prentejuvnon oahpponeavvuide mearriduvvo preantalohku ovttaskas oahpponevvi doarjjareivves
- Doarjjaoažžu galgá nuvttá juohkit dárbbasuvvon meari oahpponeavvuid mánáidgárddiide
- Digitála oahpponeavvuid galgá sáhttit geavahit nuvttá internehtas
- Šiehtaduvvo sierra man galle friijagáhppalaga oahpponeavvus galget Sámediggái
- Oahpponeavvu galgá leat olámuttus márkanis unnimusat vihtta jagi. Dát guoská sihke prentejuvnon ja digitála oahpponeavvuide
- Digitála oahpponeavvuid oktavuođas lea doarjjaoažžus ovddasvástádus vejolaš bálvváris
- Doarjjaoažžu sáhtta gáibidit guhkit áigemeari jus Sámediggi gáibida rievdadusaid prošeavttas dahje prošeavtta álggaheamis
- Jus doarjjaoažžu reastaluvvá, prošeavtta doaibma bissehuvvo dahje loahpahuvvo, dahje doarjja-oažžu eará sivaidd geažil ii sáhte dahje ii hálit gárvvistit prošeavtta, de sáhtta Sámediggi gáibidit vuogatvuođa váldit badjelas barggu. Doarjjaoažžu galgá šiehtadusas girječállin bidjat dieđuid dan birra erenoamážit, ja dan ferte maid girječállin dohkkehit. Vástesas gusto maid šiehtadussii eará veahkkebargiiguin
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon buvttadussii dahje vejolaš liigegoluide, earret go jus Sámediggi gáibida dakkár rievdadusaid maid geažil golut lassánit mealgat

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea čadahuvvon ja golut leat duodaštuvvon
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagis goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot mañimusat 2 jagi mañjá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš oktavuođain sáhttet prošeavttat oažžut guhkeduvvot gárvvistanáigemeari gitta 3 jahkái doarjjareivve beaivádeami mañjá lea beaiváduvvon, dat ferte vuodustuvvot erenoamážit.
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketoalu ruđaid geavaheamis leat duodaštan registrerejuvnon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddji. Rehketoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.

- Doarjjaoažžu galgá diedđihit movt prošeakta ovdána guhtta mánu maŋŋá go prošeakta lea álggahuvvon

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

Oktasaš prentejuvvon ja digitála oahpponeavvuide:

a) Mánusa ovddideapmi

- Girječálliid ja jorgaleddjiid friijaoastin gitta ovvta jahkái, šiehtadusa mielde guoskevaš bargoaddiin, dahje girječállibálkkáš mánusa oastima oktavuodas 2 500 ru siiddu nammii ođđa teavsttas, dáláš oahpponeavvuid bálkkáš jorgaleapmái, heiveheapmái, ođasmahttimii ja áigeovdilatimii lea 1 500 ru siiddu nammii 2000 guoskkahagain.
- Korrektuvrra lohka ovdas 100 ru siidui mas leat 2000 guoskkahaga
- Referánsajovkui gitta 50 000 ru rádjai, ferte vuodustuvvot man ollu golut šaddet

b) Buvttadeapmi

Prentejuvvon oahpponeavvut:

- Ollislaš buvttadangoluide lohkkovuvvojit mielde teknihkalaš buvttadus ja doaimmahusgolut , ja doarjja rehkenastovvuo čuoovvovaš vuogi mielde árka nammii (mii lea 16 siiddu):
  - gitta 15 % rádjai govat 8 000 ru
  - gitta 30 % rádjai govat 11 000 ru
  - gitta 50 % rádjai govat 14 000 ru
  - eanet go 50 % govat 17 000 ru

Govaiguin oaivvilduvvojit govat, tevnnegat, tabeallat, formelat jed.

Teknikkalaš buvttadeapmin oaivvilduvvojit formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš. Doaimmahusgollun oaivvilduvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš válmmaštallan ja korrektuvrra lohkan

Digitála oahpponeavvut:

Ollislaš buvttadangollun lohkkovuvvojit digitála oahpponeavvu olles buvttadeapmi ja dat rehkenastovvuo vuodustuvvon ohcama vuodul, gitta 750 000 ru rádjai

Olles buvttadeapmin lohkkovuvvojit sisdoalu ja funkšunálitehta čilgehusa ráhkadeapmi, ovddidangolut, jorgaleapmi ja oahpponeavvu testen.

c) Prentejuvvon oahpponeavvuid erenoamáš golut

- Erenoamáš oktavuodain sáhtá prentejuvvon oahpponeavvuide addit gitta 150 000 ru doarjaga. Ovdamearkka dihte dalle jus leat stuorra bálkkážat govaheddjiide, govvededdjiide ja vuoigatvuoda-oamasteddjiide. Dán ferte vuodustit čálalaččat.

d) Oppalaš golut

- Dasa lassin sáhtá b) buvttadangoluin rehkenastit gitta 75 % rádjai prentejuvvon oahpponeavvuid ja 40% digitála oahpponeavvuid oppalaš goluide. Oppalaš gollun lohkkovuvvojit eará golut mat lágádusas leat oahpponeavvu ráhkadeapmái lassin daidda mat ovdanbohtet čuoggás b). Dat sáhttet ovdamearkka dihte leat golut lágádusa viessoláigui, kanturadministratarašuvdnii, mátkkiide, olggobeale konsuleantabálvalusaide, vuoigatvuoda-oamasteddjiide, fágalaččat kvalitehta sihkkarastimii, govaid redigeremii ja sullasaččaide.

e) Juohkin ja massojuvvon vuovdindietnasa gokčan

- Addojuvvo doarjja gitta 30 % rádjai b) buvttadangoluin massojuvvon vuovdindietnasa gokčamii ja oahpponeavvu juohkimii 5-jagi áigodagas.

Juohkimiin oaivvilduvvo oahppogirjjiid nuvttá sádden skuvlaeaiggádii, mas mielde lassejuohkin.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 000 000 ru doarjja sámi oahpponeavvuide mánáidgárddiid geavahusa váste.

4.2.2 Gelbbolašvuoda bajideapmi

Tabealla 4.2.2 Gelbbolašvuoda bajideapmi (1000 ru)

Poasta 101	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10100	Stipeanda sámi joatkkaskuvlaohppiide	1 400	2 400	2 400	2 400	0	0,0 %
10101	Fálgalaš gelbbolašvuodalokten	1 750	800	800	800	0	0,0 %
10102	Stipeanddat alitohppui	400	1 050	1 050	1 050	0	0,0 %
Submi		3 550	4 250	4 250	4 250	0	0,0 %

4.2.2.1 Stipeanda ohppiide geain lea sámegealla joatkkaskuvlla fágasuorggis

Tabealla 4.2.2.1 Stipeanda ohppiide geain lea sámegealla joatkkaskuvlla fágasuorggis (1000 ru)

Poasta 101	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10100	Stipeanda ohppiide geain lea sámege. JS fágasuorggis	1 400	2 400	2 400	2 400	0	0,0 %
Submi		1 400	2 400	2 400	2 400	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Oažžut eanet ohppiid joatkkaskuvllain válljet sámegealla vuosttaš giellan erenoamážit ja oahpahusa sámi gielas oppalaččat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Joatkkaskuvllaid ollesáigeoahppit geain lea sámegealla fágasuorggis

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu ollesáigeoahppit joatkkaskuvllain geain lea sámegealla fágasuorggis

Juolludaneavttut ja máksineavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Oahppi ferte leat ollesáigeoahppi dakkár oahpposajis mas lea vuoigadahttojuvvon oažžut doarjaga Stáhta loatnakássas
- Skuvlla duodaštus oahppistáhtusis ja oahpahusas sámegeallas biddjojuvvo mielde ohcamii
- Stipeanda máksujuvvo ollásit go dárbbalaš duodaštus lea ovddiduvvon

Meroštallannjuolggadusat:

- Stipeanda juhkkujuvvo gorálaččat:
  - ohppiide geain lea sámegealla vuosttaš giellan

- ohppiide geain lea sámegiella nubbin giellan
- ohppiide geain lea sámegiella vierisgiellan oktasašfága, prográmmafága dahje čiekŋudanprošeakta, gaskka

Ohppiide geain lea sámegiella nubbin giella, vuoliduvvo stipeanda 25 % daid ohppiid ektui geain sámegiella lea vuosttaš giellan. Ohppiide geain sámegiella lea vierisgiellan oktasašfága dahje čiekŋudanprošeakta vuoliduvvo stipeand 50 % daid ohppiid ektui geain sámegiella lea vuosttaš giellan.

Juohke giellajoavkku siskkobearde juogaduvvo jahkásaš stipeandarámma nu ahte doarjjavuoigat-dahttojuvvon oahppit geat devdet juolludaneavttuid, ožžot ovttá mađe guhtege. Stipeanda lea eanemusat gitta 10 000 ru rádjai oahppoŋagis oahppi nammii.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 400 000 ru stipeandan sámi joatkkaskuvllaid ohppiide.

4.2.2.2 Fágalaš gelbbolašvuoda bajideapmi

Tabella 4.2.2.2 Fágalaš gelbbolašvuoda bajideapmi

(1000 ru)

Poasta 101	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10101	Fágalaš gelbbolašvuoda bajideapmi	1 750	800	800	800	0	0,0 %
Submi		1 750	800	800	800	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri

- Buoret gelbbolašvuodta gáiddusoahpahusa birra vuodđooahpahusa, allaskuvllaid ja universitehtaid oahpahusa ektui sámegiella dahje sámi fágain

Doarjjaortnega olahusjoavku

- Vuodđoskuvllat, joatkkaskuvllat, allaskuvllat ja universitehtat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle čađahuvvon gelbbolašvuoda bajideami prošavtta

Vuoruheamit 2009:s:

- Gáiddusoahpahušgelbbolašvuoda bajidandoaimbajijut doarjjaortnega olahusjoavkku bargiide

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat galget dávistit Sámedikki vuoruhemiide 2009:s
- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá ovdalgo golbma vahku lea gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga.
- Ráhkaduvvo čilgehus prošavttas/doaimbajijus mas válddahalloyuvvojit ulbmilat ja daid čađahahttivuohta
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon doaimbajidjui dahje vejolaš eambbo goluide
- Doarjja ii addojuvvo doaimba- ja investerengoluide

- Ráhkaduvvo prošeaktačilgehus mas válddahallojuvvo prošeavtta viidodat, oasseváldiid lohku, fágalaš sisdoallu ja čatnasupmi, ja mo dakkár olbmot geavahuvvojit geain lea eahpeformálalaš gelbbolašvuohta sámi árbedieđus
- Prošeakta čađahuvvo dávistettiin daid plánaide mat leat ovddiduvvon. Doarjaga geavaheami rievdadeami galgá Sámediggi leat ovdagihit dohkkehan.

Máksineavttut:

- Doarjja mii lea unnit go 50 000 ru máksojuvvo ollislaččat dalle go prošeakta álggahuvvo. Doarjaga oktavuodas mii lea eanet go 50 000 ru máksojuvvo dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea čađahuvvon, golut leat duodaštuvvon ja go vejolaš prošeaktaraporta lea buktojuvvon.
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahttajagi goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot mañimustá jagi mañná doarjjareivve dáhtona. Erenoamáš oktavuodain sáhtá prošeakta oazžut guhkit áigemeari gárvvistit barggu gitta guovtti jagi rádjai mañná doarjjareivve dáhtona, dán ferte erenoamážit vuodustit
- Doarjjaoazžu galgá buktit rehketoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketoalu ruđaid geavaheamis leat duodaštan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddji. Rehketoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja rehkenastojuvvo ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul, gitta 150 000 ru rádjai.

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 800 000 ru doarjjan fágalaš gelbbolašvuodabajideapmái.

4.2.2.3 Stipeanda alit ohppui

Tabealla 4.2.2.3 Stipeanddat alitohppui

(1000 ru)

Poasta 101	Cilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009 +/- 09-Rev 08	Erohus %
10102	Stipeanddat alitohppui	400	1 050	1 050	1 050	0, 0,0 %
Submi		400	1 050	1 050	1 050	0, 0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámegielat fágaolbmuid rekrutteren iešguđet fágasurggiid siskkobealde

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Allaskuvllaid ja universitehtaid studeanttat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle juolluduvvon stipeandda vuoruhuvvon fágasurggiid siskkobealde

Vuoruheamit 2009:s:

- Alit oahppu sámi oahpponeavvopedagogihkas - 300 000 ru
- Ovdaskuvla- ja dábálašoahpaheaddjoahppit geain lea sámegiella fágasuorggis - 300 000 ru

- Alit oahppu mátta-, julev- dahje davvisámegielas. Máttasámegiella ja julevsámegiella vuoruhuvvojit ovddemussii - 200 000 ru
- Joatkkaoahppu boarrásiidfuolahusas - 150 000 ru
- Joatkkaoahppu psykososiálalaš váttuid eastadeami ja áhpásmahttima siskkobealde go guoská sámi mánáide ja nuoraide – 100 000 ru

Juolludaneavttut ja máksineavttut:

- Ohcanáigemearri jagi 2009 gidđaoahppobadjái lea guovvamánu 1. b. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcanáigemearri jagi 2009 čakčaoahppobadjái lea golggoamánu 1. b. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat galget dávistit Sámedikki vuoruhemiide 2009:s
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Gáibiduvvo reálagelbbolašvuohta dahje formála gelbbolašvuohta sámegielas ohcciin geat váldet viidáset oahpu boarrásiidfuolahusas dahje eastadeamis ja áhpásmahttimis. Giellagáibádus sáhtta spiehkastit ohcciid ektui geat bohtet guovlluin gos leat unnán sámegiela hálli olbmot
- Stipeanda addojuvvo sidjiide geat váldet unnimusat 30 oahppočuoggá.
- Ohccit galget buktit duođastusa máksojuvvon lohkanbadjedivadis dahje duođastit dieđiheami allaskuvlla dahje universitehta eksamenii. Galgá maiddái buktit duođastusa ahte lea čadahan eksamana. Sámediggi sáhtta ovttá jagi sisa bearráigeahččat ahte ohcci lea váldán eksamana ja gáibidit doarjaga ollásit ruovttoluotta jus ii leat váldán eksamana
- Váldonjuolggadus lea ahte stipeanda ii addojuvvo eanet go oktii seamma ohppui seamma dásis
- Stipeanda máksojuvvo ollásit dalle go dárbbalaš duođastus lea ovddiduvvon

Meroštallannjuolggadusat:

- Addojuvvo doarjja gitta 30 000 ru rádjai ohppui gaskal 30 ja 60 oahppočuoggá
- Addojuvvo doarjja gitta 60 000 ru rádjai ohppui 60 dahje eanet oahppočuoggáid ovddas
- Jus ovttaskas stipeandaortnega rámma rasttilduvvo ollu gelbbolaš ohcciid geažil, juogaduvvojit várrejuvvon ruđat ovttamađe guhtiige ohcciid gaska

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 050 000 ru doarjjan stipeanddaide alit oahpu vástte.

4.2.3 Mánáidgárddit

Tabealla 4.2.3 Mánáidgárddit

Poasta 102	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10200	Doarjja sámi mánáidgárddiide	9 765	10 185	10 185	9 205	-980	-9,6 %
Submi		9 765	10 185	10 185	9 205	-980	-9,6 %

4.2.3.1 Doarjja sámi mánáidgárddiide

Tabealla 4.2.3.1 Doarjja sámi mánáidgárddiide

(1000 ru)

Poasta 102	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10200	Doarjja sámi mánáidgárddiide	9 765	10 185	10 185	9 205	-980	-9,6 %
Submi		9 765	10 185	10 185	9 205	-980	-9,6 %

a) 980 000 ru sirdojuvvo poastas 102 postii 801 erenoamáš prošeavttaide Kvalitehtasihkkarastimii sámi mánáidgárddiin

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sihkkarastit sámi mánáide mánáidgárdefálaldaga sámi giela ja kultuvrra vuodul.

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi mánáidgárddit
- Norgalaš mánáidgárddit main leat sámemánát.

Sámi mánáidgárdin oaivvilduvvo dakkár mánáidgárdi mii njuolggadusaiguin lea mearridan ahte mánáidgárdi doaimmahuvvo sámi giela ja kultuvrra vuodul. Mánáidgárdi galgá nannet mánáid identitehta sápmelažžan dainna lágiin ahte dat ovddida sámegiela geavaheami ja gaskkusta sámi kultuvrra. Mánáidgárddi jođihit sámi pedagogalaš bargit.

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle sámi mánáidgárddi
- Galle norgalaš mánáidgárddi main lea fálaldat sámi mánáide.

Vuoruheamit 2009:s:

- Sámi mánáidgárddit
- Sámegiela oahpahuš sámi mánáide norgalaš mánáidgárddiin
- Doarjja prošeavttaide ja ovddidanbargui sámi giellaoahpahuš siskkobealde

Juolludaneavttut sámi mánáidgárddiide:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcama árvvoštallami lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá ovdal go golbma vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga
- Mánáidgárddi jahkeplána 2009, mii biddjuvvo mielddusin ohcamii, galgá čilget mo doarjja galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá buktit 2008 rehketoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketoalu ruđaid geavaheamis leat duođastan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoallođárkkisteaddji. Rehketoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.
- Doarjaga ii oáččo geavahit dábálaš doibmii.
- Galgá leat unnimusat okta sámegiela hálli bargi mánáidgárddis, gii aktiivvalaččat geavaha sámegiela sihke mánáiguin ja ollesolbmuiguin. Ohcama mielde lea vejolaš spiehkastit giellagáibádusas. Dat eaktuda ahte mánáidgárdeeaiggát ovddalgihtii lea almmolaččat almmuhan virggi.
- Mánáidgárddis dahje mánnájoavkkus galget leat unnimusat 5 máná vuollel 3 jagi dahje 10 máná badjel 3 jagi. Ohcama vuodul lea vejolaš spiehkastit mánnalogu gáibádusas jahkái hávállasi, mánáidgárddiid ektui mat ovdal leat ožžon doarjaga ja mat gaskaboddosaččat báhcet mánnalogu ráji vuolábeallái
- Bearašmánáidgárddiid ektui lea mearriduvvon ahte ortnet dahje ovttaskas ruoktu vuodđuduvvo sámegilli ja sámi kultuvrii, ja veahkkebargi galgá hállat sámegiela ja mánáin galgá leat sámi duogáš

Juolludaneavttut sámegiela oahpahušii sámi mánáide norgalaš mánáidgárddiin:

- Rabas ohcanáigemearri lea golggotmánu 15. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot.

- Doarjjaoažžu galgá ovdal go golbma vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkojuvvo doarjja almmá ovdagihitii dieđiheami haga
- Mánáidgárddi jahkeplána 2009, mii biddjojuvvo mielddusin ohcamii, galgá čilget mo doarjja galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá buktit 2008 rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketdoalu ruđaid geavaheamis leat duođastan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.
- Doarjaga ii oáččo geavahit dábálaš doibmii.
- Plána sámegeiela oahpahusa várás biddjojuvvo mielde ohcamis, ja das galgá leat čilgehus movt doarjja galgá geavahuvvot
- Ohccit geat ovdal leat ožžon doarjaga galget maiddái bidjat mielde guhkes áiggi plána mas oidno sámi giella- ja kulturoahpahusa progešuvdna
- Galgá leat oktiilokaliserejuvvon sámi mánáiguin
- Gielda gozihaneiseváldin galgá duođastit ahte mánáidgárddis leat virggis sámegeielat bargit dahje ahte sii geavahit sámegeielat olbmuid giellaoahpahusas go ohcan sáddejuvvo.

Juolludaneavttut doarjagiidda proševttaid ja ovddidanbarggu várás:

- Ohcanáigemearri lea cuoŋománu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjja addojuvvo mánáidgárddiide mat ožžot sierra doarjaga dahje doarjaga sámegeiel oahpahussii
- Doarjjaoažžu galgá ráhkadit prošektačilgehusa mas válddahalloyuvvo proševtta viidodat, man galle oasseváldi, fágalaš sisdoallu ja čatnasupmi, ja olbmuid geavaheapmi geain lea eahpeformála giellagelbbolašvuohhta sámegeielas
- Doarjjaoažžu galgá ovdal go golbma vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkojuvvo doarjja almmá ovdagihitii dieđiheami haga
- Prošekta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagis goas doarjja juolluduvvo ja gárvvistuvvot maŋimusat 2 jagi dan maŋŋá go doarjjareive lea beaiváduvvon.
- Doarjja ii addojuvvo doaibma- ja investerengoluide
- 50% doarjagis máksojuvvo go prošekta álggahuvvo, loahppa oassi máksojuvvo dalle go prošekta lea gárvvistuvvon ja golut duođastuvvon
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketdoalu ruđaid geavaheamis leat duođastan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.
- Doarjjaoažžu galgá ráhkadit loahpparaportta maid galgá sáhttit almmuhit Sámedikki oahpponeahtas.

Máksineavttut:

- Doarjja máksojuvvo ollásit go buot eavttut leat devdojuvvon.

Meroštallannjuolggadusat:

Doarjja sámi mánáidgárddiide:

- Vuoddomáksomearri lea gitta 70 000 ru rádjai juohke ossodaga nammii
- Bearašmánáidgárddiid vuoddomáksomearri lea gitta 45 000 ru rádjai dalle go bearašmánáidgárddis lea ovddasvástádus unnimusat guovtti ruovttus main leat sámemánáit

- Gitta 30 000 ru rádjai sámegeilat bargi nammii olles virggis, rádji bajásguvlui lea guokte sámegeilat bargi ossodaga nammii. Oasseáigevirggi nammii rehkenastojuvvo doarjja virggi sturrodaga mielde

Doarjja sámi mánáid sámegeiela oahpahussii norgalaš mánáidgárddiin:

- Doarjja addojuvvo gitta 65 000 ru rádjai jahkái juohke ossodaga nammii sámi giellaoahpahussii norgalaš mánáidgárddiin
- Doarjja rehkenastojuvvo dan mielde gallá mánu sámegeielloahpahus bistá

Doarjja prošeavttaide ja ovddidanbargguide:

- Doarjja rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul, gitta 150 000 ruvnnu rádjai.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 9 205 000 ru doarjja sámi mánáidgárddiide ja norgalaš mánáidgárddiide main leat sámemánát.

4.3 Doaibmabijut oahpponeavvoráhkadeami nannemii

Tabella 4.3 Doaibmabijut oahpponeavvoráhkadeami nannemii (1000 ru)

Poasta 103	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
103	Matematihkkagirjiid jorgaleami ja heiveheapmi	0	0	0	4 000	4 000	-
104	Ovddasmanniprošeakta - resurasskuvla julevsámi guovll	0	0	0	2 000	2 000	-
Submi		0	0	0	6 000	6 000	-

4.3.1 Matematihka oahppogirjiid jorgaleapmi ja heiveheapmi

Tabella 4.3.1 Matematihkkagirjiid jorgaleami ja heiveheapmi

Poasta 103	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10300	Matematihkkagirjiid jorgaleami ja heiveheapmi	0	0	0	4 000	4 000	-
Submi		0	0	0	4 000	4 000	-

Áššis 21/08 Sámedikki oahpponeavvoovddideami strategalaš plána 2009-2012 leat ulbmilat ja strategijat oahpponeavvuid ráhkadeapmái mearriduvvon. Okta ulbmil plánas lea jorgalit ja heivehit matematihkkagirjiid. Dán vuodul lea biddjojuvvon bargajoavku mii galgá válljet makkár matematihkkagirjiid galget jorgaluvvot mátta-, julev- ja davvisámegilli.

Sámediggi vuorua čuoovvovaš doaibmabijuid 2009:s

- Matematihkkagirjiid 5.- 7. jahkecehkiide, jorgaleapmi davvisámegilli ja heiveheapmi sámi diliide
- Matematihkkagirjiid 8. jahkecehkiide, jorgaleapmi davvisámegilli ja heiveheapmi sámi diliide
- Matematihka tearpmad ovddideapmi julev- ja máttasámegilli

Sámediggeráđđi hálddaša ortnega.

Jahkái 2009 várrejuvvo 4 000 000 ru matematihkkagirjiid jorgaleapmái ja heiveheapmái.

4.3.2 Ovdasmanniprošeakta – resursaskuvla julevsámi guovllus

Tabealla 4.3.2 Ovdasmanniprošeakta - resurasskuvla julevsámi guovllus (1000 ru)

Poasta 104	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
10400	Ovdasmanniprošeakta - resurasskuvla julevsámi guovll	0	0	0	2 000	2 000	-
Submi		0	0	0	2 000	2 000	-

Sámediggi lea 2008:s addán Divttasvuona suohkani 70 000 doarjjan ovdaprošektii ráhkadit plána ovdasmanniprošeavtta čađaheapmái resursaskuvlla hárrái julevsámi guovllus. Dat čađahuvvo nanne dihte julevsámi oahpponeavvoráhkadeami. Ovdasmanniprošeavttain lea áigumuš joatkit 2009:s.

Ovdasmanniprošektii – resursaskuvllii julevsámi guovllus addojuvvon ruđaid hálddaša sámediggeráđđi doaibmabijuide ja prošeavttaide maid muđui eai boađe Sámedikki váikkuhangaskaopmeortnegiid vuollái. Lagat doarjjaevttut oidnojit sierra doarjjareivves.

Sámediggi eaktuda juolludeami oktavuodas ovdasmanniprošektii prošeaktaáigodagas ahte ohcci veahkeha Máske skuvlla, sihke fágalaččat ja resurssaid dáfus. Jos ohcci ii áiggo ávkkástallat juolludusain ovdal guovvamánu 1. b. 2009, de geahččaluvo ovdasmanni prošeakta čovdojuvvot eará aktevrra ektui, sierra ja ulbmillaš organiseremiin.”

Sámediggeráđđi hálddaša ortnega.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 000 000 ru ovdasmanniprošektii – resursaskuvllii julevsámi guovllus.

5 Giella

Sámegiela suodjaleapmi ja ovddideapmi lea deatalaš sámi kultuvrra boahhteáigái. Sámi kultuvrra áibbas guovddáš eaktu boahhteáigái lea ahte álbmogis lea vejolašvuolta geavahit iežas giella.

Váldomihttomearri

- Buktit oidnosii ja nannet sámegiela

Oassemihttomearit

- Bisuhit ja viidáset ovddidit dálá arenaid, ja ásahit ođđa arenaid sámegiela váste.
- Ealáskuhttit sámegiela dain guovlluin gos giella lea rašis dilis
- Ovddidit ja nannet sámegielgeavaheami guovlluin gos sámegiella lea beaivválaš giella

Strategiijat

- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte ovdánahttit sámegiela geavaheami
- Háhkát daid buoremus rámmaevttuid sámegiela váste gulahallama bokte báikkálaš, regionála ja guovddáš eiseválddiiguin ja eará guoskevaš aktevrraiguin
- Nannet ja ovddidit sámegiela sámi tearbmabarggu bokte
- Nannet, suodjalit ja buktit oidnosii sámegiela sámi báikenammabarggu bokte
- Ovttasbargat Bargo- ja searvadahttindepartemeanttain sámegiela doaibmaplána čađahemiin

5.1 Váikkuhangaskaoomit

Tabella 5.1 Čoahkketabealla - Sámegeiella

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Njuolgga doarjagat	42 926	47 250	47 250	47 950	700	1,5 %
	Ohcanvuodot doarjja	3 342	4 210	4 210	6 010	1 800	42,8 %
Submi		46 268	51 460	51 460	53 960	2 500	4,9 %

2009 stáhtabušehtas várrejuvvui 5 000 000 ru doaibmaplána ovddideapmái giela várás. Plána galgá ráhkaduvvot ovttas Bargo- ja searvadahttindepartemeanttain. Dan ruđas lea 1 500 000 sirdojuvvon hálddahussii ja dat galgá adnot plánabargui.

5.2 Njuolgga doarjagat

Tabella 5.2 Njuolgga doarjagat - Sámegeiella

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
150	Guovttegielalašvuodadoarjagat	38 350	42 750	42 750	42 750	0	0,0 %
153	Vuodđodoarjja giellaguovddáziidda	4 176	4 500	4 500	5 200	700	15,6 %
154	Sámegeiella lea čáffat	400	0	0	0	0	-
Submi		42 926	47 250	47 250	47 950	700	1,5 %

5.2.1 Guovttegielalašvuoda doarjagat

Tabella 5.2.1 Guovttegielalašvuodadoarjagat

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
150	Guovttegielalašvuodadoarjagat - gielddat/suohkanat	34 537	37 650	37 650	37 650	0	0,0 %
153	Guovttegielalašvuodadoarjagat - Fylkkagielddat/-suohka	3 813	5 100	5 100	5 100	0	0,0 %
Submi		38 350	42 750	42 750	42 750	0	0,0 %

Sámediggi lea 2008:s árvvoštallagohtán guovttegielalašvuoda doarjjaortnega. Sámedikki mihttomearrin lea rievdadit daid doarjagiid juolludaneavttuid mat addojuvvojit gielddaide sámegeiella hálddašanguovllu siskkoibealde 2010 bušehttajagi rájes. Rievdadeami oktavuodas berre árvvoštallat čuovvovaš eavttuid: okta vuodđodoarjja, okta molsašuddi doarjja dan vuodul galle oahppi leat vuodđoskuvllas, galle oahppis lea sámegeiella vuosttaš giellan ja galle oahppis lea sámegeiella nubbingiellan. Eanemusat galgá deattuhuvvot dat man ollu ohppiin lea sámegeiella vuosttašgiellan.

5.2.1.1 Gielddat

Tabella 5.2.1.1 Guovttegielalašvuodadoarjagat - Gielddat/suohkanat

(1000 ru)

Poasta 150	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
15000	Guovdageainnu suohkan/Kautokeino kommune	7 541	7 554	7 554	7 554	0	0,0 %
15001	Kárášjoga gielda/Karasjok kommune	7 307	7 320	7 320	7 320	0	0,0 %
15002	Deanu gielda/Tana kommune	5 069	5 082	5 082	5 082	0	0,0 %
15003	Porsárggu gielda/Porsanger kommune	5 299	5 313	5 313	5 313	0	0,0 %
15004	Unjárgga gielda/Nesseby kommune	2 850	2 863	2 863	2 863	0	0,0 %
15005	Gáivuona suohkan/Kåfjord kommune	3 463	3 476	3 476	3 476	0	0,0 %
15008	Divtasvuona suohkan/Tysfjord kommune	3 008	3 021	3 021	3 021	0	0,0 %
15010	Snåase suohkan/Snåsa kommune	0	3 021	3 021	3 021	0	0,0 %
Submi		34 537	37 650	37 650	37 650	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Almmolašvuohta galgá bálvalit sámegiela hálddašanguovllu sámi álbmoga sámegillii čálalaččat ja njálmmálaččat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Gielddat sámegiela hálddašanguovllus, sámelága giellanjuolggadusaid vuodul

Ulbmilolahusa eavttut:

- Gallásis lea gelbbolašvuohta sámegielas
- Gallis leat ožžon sámegieloahpahusa
- Almmuhusat, diehtujuohkin, galben, beavdegirjijt, skovit ja ruovttusiiddu teaksta sámegillii
- Gallii váldojuvvo oktavuoha sámegillii
- Gallii vástiduvvo jearaldagaide sámegillii

Juolludaneavttut:

- Doaibmaplána 2009 sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat njukčamánu 1. b. 2009. Doaibmaplána galgá sisttisdoallat doaimmaid maid vuodul ollašuhhtá sámelága giellanjuolggadusaid.
- Bušeahtadárbu 2010 vástes sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat njukčamánu 1. b. 2009.
- 2008 rehketdoallu sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat borgemánu 1. b. 2009.
- Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2008 ektui sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat borgemánu 1. b. 2009.
- Doarjja ii galgga geavahuvvot dábálaš doibmii
- 50 % máksojuvvo bušeahttajagi álggus. Loahppaoassi máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašuhhtojuvvon.
- Jus juolludaneavttut eai leat ollašuhhtojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2010:s. Jus doarjjaoažžu ii ollašuhte eavttuid nu go lei vurdojuvvon, de sáhtá Sámediggi gáibidit doarjaga máksojuvvo ruovttoluotta.

Meroštallannjuolggadusat:

Sámedikki dievasčoahkkin mearrida movt guovttegielalašvuođa doarjja juogaduvvo sámegiela hálddašanguovllu gielddaide sisasáddejuvvon raporttaid ja rehketdoalu vuodul.

Jahkái 2009 várrejuvvo 37 650 000 ru guovttegielalašvuođa doarjjan sámegiela hálddašanguovllu gielddaide.

5.2.1.2 Fylkkagielddat

Tabealla 5.2.1.2 Guovttegielalašvuođadoarjagat - Fylkkagielddat/-suohkanat

(1000 ru)

Poasta 150	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
15006	Finnmárkku fylkkagielda/Finnmark fylkeskommune	1 411	1 400	1 400	1 400	0	0,0 %
15007	Romssa fylkkasuohkan/Troms fylkeskommune	1 201	1 200	1 200	1 200	0	0,0 %
15009	Norlandda fylkkasuohkan/Nordland fylkeskommune	1 201	1 300	1 300	1 300	0	0,0 %
15011	Davvi-Trøndelága fylkkasuohkan/Nord-Trøndelag fylke	0	1 200	1 200	1 200	0	0,0 %
Submi		3 813	5 100	5 100	5 100	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Almmolašvuohta galgá bálvalit sámegiela hálddašanguovllu sámi álbmoga sámegillii čálalaččat ja njálmmálaččat.

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámegiela hálddašanguovllu fylkkagiieldat, sámelága giellanjuolggadusaid vuodul.

Ulbmilolahusa eavttut:

- Gallásis lea gelbbolašvuohta sámegielas
- Gallis leat ožžon sámegielaohpahusa
- Almmuhusat, diehtujuohkin, galben, beavdegirjijt, skovit ja ruovttusiiddu teaksta sámegillii
- Gallii váldojuvvo oktavuoha sámegillii
- Gallii vástiduvvo jearaldagaide sámegillii

Juolludaneavttut:

- Doaibmaplána 2009 sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009. Doaibmaplána galgá sisttisdoallat doaimmaid maid vuodul ollašuttá sámelága giellanjuolggadusaid.
- Bušehttdárbu 2010 váste sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009.
- 2008 rehketoallu sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009
- Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2008 ektui sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009.
- Doarjja ii galgga geavahuvvot dábálaš doibmii
- 50 % máksojuvvo bušehttajagi álggus. Loahppaoassi máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašuttuojuvvon.
- Jus juolludaneavttut eai leat ollašuttuojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2010:s. Jus doarjjaoažžu ii ollašutte eavttuid nu go lei vurdojuvvon, de sáhtá Sámediggi gáibidit doarjaga máksojuvvo ruovttoluotta.

Meroštallannjuolggadusat:

Sámedikki dievasčoaħkkin mearrida movt guovttegielalašvuođa doarjja juogaduvvo sámegiela hálddašanguovllu fylkagielddaide sisasáddejuvvon raporttaid ja rehketoalu vuodul.

Jahkái 2009 várrejuvvo 5 100 000 ru guovttegielalašvuođa doarjjan sámegiela hálddašanguovllu fylkagielddaide.

5.2.2 Sámi giellaguovddážit

Tabealla 5.2.2 Sámi giellaguovddážit

(1000 ru)

Poasta 153	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
15300	Porsángu - Sámi giella- ja kulturguovddáš	464	500	500	520	20	4,0 %
15301	Gáivuotn – Sámi giellaguovddáš	464	500	500	520	20	4,0 %
15302	Divtasvuodna – Árran julevsámeguovddáš	464	500	500	520	20	4,0 %
15303	Evenášši – Várdobáiki	464	500	500	520	20	4,0 %
15304	Unjárga – Isak Saba guovddáš	464	500	500	520	20	4,0 %
15305	Deatnu – SEG	464	500	500	520	20	4,0 %
15306	Romsa – Moskavuotna/Ulsfjord	464	500	500	520	20	4,0 %
15307	Roros – Aajege sámi giella- ja gelbbolašvuoda guovddáš	464	500	500	520	20	4,0 %
15308	Áltá – Áltá Sámi Giellaguovddáš	464	500	500	520	20	4,0 %
15309	Loabága giellaguovddáš	0	0	0	520	520	-
Submi		4 176	4 500	4 500	5 200	700	15,6 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Nannet ja ovddidit ásahuvvon sámi giellaguovddážiid doaimmaid

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Ásahuvvon sámi giellaguovddážit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle sámegielkurssa ja eará sámegiela oahpahusfálaldaga leat leamaš
- Galle giellamovttiidan- ja giellaovddidandoaimma ja lágideami leat leamaš báikkálaš servdodagas
- Galle giellamovttiidan doaimma sámegiela ovddideapmái

Juolludaneavttut:

- 2009 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009.
- 2010 bušehtadárbu sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009
- Dárkkistuvvon rehketoallu 2008 doaibmaplána vuodul sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009
- Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2008 ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009.
- Doarjja máksojuvvo guovtti oasis. Vuosttaš oassi máksojuvvo bušehttajagi álggus. Nubbi oassi máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašuttuovvon.
- Jus juolludaneavttut eai leat ollašuttuovvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2010:s. Jus doarjjaoažžu ii ollašuite eavttuid nu go lei vurdojuvvon, de sáhtta Sámediggi gáibidit doarjaga máksojuvvot ruovttoluotta.

Meroštallannjuolggadusat:

Sámedikki dievasčoahkkin mearrida juohke jagi movt doaibmadoarjja sámi giellaguovddážiidda juogaduvvo.

Jahkái 2009 várrejuvvo 5 200 000 ru doarjjan sámi giellaguovddážiidda.

5.3. Ohcanvuđot doarjagat

Tabealla 5.3 Ohcanvuđot doarjagat - Sámegiella (1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
151	Giellaprošeavttat hálddašanguovllu siskkoalbealde	1 340	1 360	1 360	2 200	840	61,8 %
152	Giellaprošeavttat hálddašanguovllu olggobealde	2 002	2 850	2 850	3 810	960	33,7 %
Submi		3 342	4 210	4 210	6 010	1 800	42,8 %

5.3.1 Giellaprošeavttat sámegiela hálddašanguovllus

Tabealla 5.3.1 Giellaprošeavttat hálddašanguovllu siskkoalbealde (1000 ru)

Poasta 151	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
15100	Giellaprošeavttat hálddašanguovllu siskkoalbealde	1 340	1 360	1 360	2 200	840	61,8 %
Submi		1 340	1 360	1 360	2 200	840	61,8 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Eanet sámegielgeavaheaddjit

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Almmolaš ja priváhta ásašusat ja organisašuvnnat
- Ovttaskas aktevrrat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle prošavtta leat álggahuvvon 2009:s

- Galle proševttat leat čađahuvvon

Vuoruheamit 2009:s:

- Proševttat mat movttiidahttet sámegiela geavaheami duhkoraddangiellan
- Proševttat mat nannejit sámegiela geavaheami gulahallangiellan skuvlaastoáiggeortnegis
- Proševttat mat nannejit sámegiela geavaheami gulahallangiellan joavkkuin ja servviin
- Proševttat mat movttiidahttet sámegiela geavaheami juohkebeaivválaš eallimis
- Proševttat mat ovddidit sámegiela geavaheami eanet ja ođđa giellaarenain
- Proševttat mat váikkuhit sámegiela ealáskahttima guovlluin gos sámegiella lea heajus dilis
- Gielladikšundoaimmat mat nannejit sámegiela guovlluin gos sámegiella geavahuvvo beaivválaččat
- Oktasašproševttat sámi – kveana báikenamaid čohkkema ja duođasteami várás Porsáŋggu gielddas

Juolludaneavttut

- Ohcanáigemeari njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit vástidit Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcama árvvoštallamis lea dehálaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá čálalaččat dohkkehit juolludaneavttuid maŋemusat 3 vahku maŋŋel juolludanreivve dáhtona. Jus manná badjel áigemeari, de manaha doarjaga ovdalgihtii dieđiheami haga
- Proševtta/doaimma birra galgá čállit čilgehusa mas boahtá ovdan ulbmil ja dan čađahanvejolašvuohta
- Seamma doibmii dahje goluid liigegeavahussii ii sáhte oažžut eambo doarjaga
- Doaimma- ja investerengoluide ii oacčo doarjaga
- Jus ovttaskas aktevrrat ohcet, de galget čállit šiehtadusa muhtun ásahusain dahje organisašuvnnain fágalaš veahki birra proševtta čađaheami oktavuodas

Máksineavttut:

- Doarjagat mat leat vuolled 50 000 ru máksojuvvojit ollásit prošektaálggus. Jus doarjja lea badjel 50 000 ru, de máksojuvvo bealli go prošekta álgá. Loahppaoassi máksojuvvo go prošekta lea čađahuvvon, golut leat duođastuvvon ja prošektaraporta lea gárvvistuvvon
- Prošekta galgá álggahuvvot dan bušeahttajagi go doarjja juolluduvvo ja válmastuvvot maŋimusat jagi maŋŋel juolludanreivve dáhtona. Earenoamáš oktavuodain sáhtá prošekta oažžut maŋiduvvot válmastandáhtona gitta 2 jagi maŋŋel juolludanreivve dáhtona, dasa ferte sierra ákkasteapmi
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta mii čájeha movt ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duođastit ruhtageavaheami rehketdoalu. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit registrerejuvvon gollomeroštusain

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeamii ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama ja prošektačilgehusa vuodul

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 200 000 ru doarjjan giellaovddidandoaimbajuide sámegeiela hálddašanguovllu siskkoibealde.

5.3.2 Giellaprošeavttat olggobealde sámegeiela hálddašanguovllu

Tabealla 5.3.2 Giellaprošeavttat hálddašanguovllu olggobealde

(1000 ru)

Poasta 152	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
15200	Giellaprošeavttat hálddašanguovllu olggobealde	2 002	2 850	2 850	3 810	960	33,7 %
Submi		2 002	2 850	2 850	3 810	960	33,7 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Eanet sámegeielgeavaheaddjit

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Almmolaš ja priváhta ásašusat ja organisašuvnnat
- Ovttaskas aktevrrat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle prošavtta álggahuvvon 2009:s
- Galle prošavtta leat čađahuvvon

Vuoruheamit 2009:s:

- Prošeavttat mat movttiidahttet sámegeiela geavaheami duhkoraddangiellan
- Prošeavttat mat nannejit sámegeiela geavaheami gulahallangiellan skuvlaastoáiggeortnegis
- Prošeavttat mat nannejit sámegeiela geavaheami gulahallangiellan joavkkuin ja servviin
- Prošeavttat main lea ulbmilin nannet giellafievrrideami buolvvaid gaskkas
- Prošeavttat mat movttiidahttet sámegeiela geavaheami juohkebeaivválaš eallimis
- Prošeavttat mat ovddidit sámegeielgeavaheami eanet ja ođđa giellaarenain
- Gielladikšundoaimmat mat nannejit sámegeiela guovlluin gos sámegeiella geavahuvvo beaivválaččat
- Báikenammaprošeavttat Helgelánddas Nordlándda fylkkas
- Báikenammaprošeavttat Davvi-Trøndelaga fylkkas
- Báikenammaprošeavttat Lulli-Trøndelaga ja Hedemárkku fylkkain
- Oktasašprošeavttat sámi-kveana báikenamaid čohkkemii ja duođašteapmái Omasvuona suohkanis

Juolludaneavttut

- Ohcanáigemearri njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit vástidit Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcama árvvoštallamis lea dehálaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá čálalaččat dohkkehit juolludaneavttuid maŋemusat 3 vahku maŋŋel juolludanreivve dáhttona. Jus manná badjel áigemeari, de manaha doarjaga ovdalgihtii dieddiheami haga
- Prošeavtta/doaimma birra galgá čállit čilgehusa mas boahtá ovdan ulbmil ja dan čađahanvejolašvuohta
- Seamma doibmii dahje goluid liigegeavahussii ii sáhte oažžut eambo doarjaga
- Doaimma- ja investerengoluide ii oaččo doarjaga
- Jus ovttaskas aktevrrat ohcet, de galget čállit šiehtadusa muhtun ásašusain dahje organisašuvnnain fágalaš veahki birra prošavtta čađaheami oktavuodas

Máksineavttut:

- Doarjagat mat leat vuollel 50 000 ru máksojuvvojit ollásit prošeaktaálggus. Jus doarjja lea badjel 50 000 ru, de máksojuvvo bealli go prošeakta álgá. Loahppaoassi máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, golut leat duodaštuvvon ja prošeaktaraporta lea gárvvistuvvon
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi go doarjja juolluduvvo ja válmastuvvot mañimusat jagi mañjel juolludanreivve dáhtona. Earenoamáš oktavuodain sáhtta prošeakta oazžut mañiduvvot válmastandáhtona gitta 2 jagi mañjel juolludanreivve dáhtona, dasa ferte sierra ákkasteapmi
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta mii čájeha movt ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštit ruhtageavaheami rehketdoalu. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahtit dohkkehuvvon gollomeroštusain

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 3 810 000 ru doarjjan giellaovddideapmái olggobealde sámegeala hálddašanguovllu.

6 Kultuvra

Máŋggabeallásaš kultureallin lea deatalaš sámi gullevašvuoda ja identitehta nannemii. Seammás váikkuha máŋggabeallásaš kultureallin ealli báikegottiide doppe gos olbmot háliidit ássat.

Váldomihttomearri

- Ealli ja máŋggabealat sámi dáidda- ja kultureallin

Oassemihhtomearri

- Sámi kulturásahusaid ja museaid bisuheapmi ja viidáset ovddideapmi
- Sámi dáiddalaš ovdanbuktimiid girjái vuoda ovddideapmi ja daid gaskkusteami sihkkarastin
- Movttiidahtit ja ovddidit valáštallandoaimmaid sámi álbmogii
- Sihkkarastit ja ovddidit musihkka-, girjjálašvuoha-, filbma- ja revy- ja teáhterdoaimmaid
- Viiddes kulturdoaimmafálaldat sámi mánáide ja nuoraide
- Buorre bibliotekafálaldat sámi geavaheddjiide
- Sihkkarastit ahte sámi museat besset oassálastit museaodastusas

Strategiijat

- Váikkuhit sámi dáidda- ja kultureallima bisuheami ja viidáset ovddideami aktiivvalaš váikkuhangaskaomiid geavaheami bokte
- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte ovddidit oktasaš sámi-kveana kulturdoaimmaid
- Nannet ja ovddidit ovttasbarggu aktevrraiguin mat bargat sámi kulturovddidemiin
- Bisuhit ja ovddidit dialoga guovddáš, regionála ja báikkálaš eiseválddiiguin nannen dihte sámi kulturovdáneami rámmaeavttuid

- Sámedikki ja fylkkagielddaid gaskasaš ovttasbargošiehtadusaid bokte vel eanet geatnegahttit ovttas ovddidit sámi dáidda- ja kultureallima
- Dáiddáršiehtadusa bokte láhčit dili sámi dáidaga dahkamii ja gaskkusteapmái
- Veahkkín ásahtit sámi dáiddamusea
- Bargat dan badjelii ahte duohtandahkat ođđa teáhtervistti Beivváš Sámi Teáhterii.
- Bargat vuoruhuvvon sámi kulturviesuid stuoridemiin
- Váikkuhit ahte sámi museat ožžot buriid rámmaeavttuid doaibmamii ja fágalaš ovddideapmái

6.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabealla 6.1 Čoahkketabealla - Kultuvra

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Njuolgga doarjagat	43 739	50 704	51 154	58 836	7 682	15,0 %
	Ohcanvuđot doarjja	15 667	17 395	18 145	13 021	-5 124	-28,2 %
	Sámi dáiddáršiehtadus	4 413	4 350	4 350	5 150	800	18,4 %
Submi		63 819	72 449	73 649	77 007	3 358	4,6 %

6.2 Njuolgga doarjagat

Tabealla 6.2 Njuolgga doarjagat - Sámi kultuvra

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
202	Sámi kulturviesut	6 434	7 206	7 206	8 642	1 436	19,9 %
204	Sámi festiválat	1 730	1 806	1 806	2 882	1 076	59,6 %
205	Sámi valástallan	1 375	2 078	2 078	1 479	-599	-28,8 %
206	Sámi teáhter	14 318	15 883	15 883	16 519	636	4,0 %
207	Čájáhushuhtadusat sámi dáiddáriidda	a) 335	335	335	0	-335	-100,0 %
208	Sámi prentosat	1 208	1 568	1 668	2 571	903	54,1 %
209	Mobiila girjerádjobálvalusat	5 407	5 907	5 907	6 145	238	4,0 %
210	Museat	12 932	15 921	16 271	20 598	4 327	26,6 %
Submi		43 739	50 704	51 154	58 836	7 682	15,0 %

a) Poasta 207 čájáhushuhtadusat sámi dáiddáriidda sirdojuvvo postii 20201 Sámi Dáiddaguovddáš

6.2.1 Sámi kulturviesut

Tabealla 6.2.1 Sámi Kulturviesut

(1000 ru)

Poasta 202	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20200	Árran Julevsame Guovdasj, Divtasvuodna	1 394	1 492	1 492	1 551	59	4,0 %
20201	Sámi Dáiddaguovddáš, Kárašjohka	a) 1 346	1 600	1 600	2 504	904	56,5 %
20202	Ája Samisk Senter, Gáivuotna	927	1 094	1 094	1 138	44	4,0 %
20203	Mearrasámi gelbollašvuodaguovddáš, Billávuotna	330	353	353	500	147	41,6 %
20204	Sijti Jarange, Aarborte	1 154	1 235	1 235	1 284	49	4,0 %
20205	Várdobáiki, Evenášši/Skánit	515	551	551	723	172	31,2 %
20206	Gamtofta, Ráisavuotna	36	49	49	59	10	21,6 %
20207	Pihtánsámi viessu	139	159	159	169	10	6,5 %
20208	Sámi viessu Oslos	b) 206	230	230	240	10	4,3 %
20209	Vilgesvárre	26	38	38	48	10	26,9 %
20210	Lásságámmi	206	230	230	240	10	4,2 %
20211	Sáččá sámi viessu	b) 155	176	176	186	10	5,7 %
Submi		6 434	7 206	7 206	8 642	1 436	19,9 %

a) Poasta 207 čájáhushuhtadusat sámi dáiddáriidda sirdojuvvo postii 20201 Sámi Dáiddaguovddáš

b) Poasta 20208 Oslo sámi viessu ja poasta 20211 Sáččá sámi viessu sirdojuvvojit odđa postii 213 sámi deavivdanasajit. Várdobáiki lea ožžon 150 000 ru lassáneami lagadit deavivvuodadeavideami

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit doaimma dáláš sámi kulturviesuin

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Dáláš sámi kulturviesut ja čoahkkananbáikkid mat leat čállojuvvon tabellii 6.2.1

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle kulturviesu ja deaivvadanbáikki leat doaimmas
- Doaimmat doaibmaplána ektui

Juolludaneavttut:

- Doaibmaplána 2009 sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat njukčamánu 1. b. 2009
- Bušehtadárbu 2010 váste sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat njukčamánu 1. b. 2009
- 2008 Rehketdoallu doaibmaplána vuodul sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat borgemánu 1. b. 2009.
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duođaštít ruhtageavaheami rehketdoalu.
- Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2008 ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat borgemánu 1. b. 2009
- Doarjja mii lea unnit go 100 000 ru máksojuvvo ollásit bušehttajagi álggus. Go doarjja lea badjel 100 000 ru de máksojuvvo bealli bušehttajagi álggus. Loahppaoassi máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašuttuovvon
- Jus juolludaneavttut eai leat ollašuttuovvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2010:s. Jus doarjjaoažžu ii ollašutte eavttuid nu go lei vurdojuvvon, de sáhtta Sámediggi gáibidit doarjaga máksojuvvot ruovttoluotta
- Sámi Dáiddaguovddáža doarjagis várrejuvvo 340 000 ru čájáhusbuhtadussii sámi dáiddáriidda
- Doarjaga lassáneapmi Sámi Dáiddaguovddáži eaktuda ahte Sámi Dáiddaguovddáš ovdal 01.06.09 vuolláičállá šiehtadusa odđa láigovisttiid guoskevaš láigoheddjiin.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida juohke jagi movt doaibmadoarjja sámi kulturviesuide juogaduvvo

Jahkái 2009 várrejuvvo 8 642 000 ru doarjjan sámi kulturviesuide.

6.2.2 Sámi festiválat

Tabealla 6.2.2 Sámi festiválat

(1000 ru)

Poasta 204	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20400	Riddu Riddu	659	688	688	688	0	0,0 %
20401	Guovdageainnu musihkkafestivála	659	688	688	846	158	23,0 %
20402	Markomeannu	206	215	215	424	209	97,2 %
20403	Karášjoga beassáshfestivála	206	215	215	424	209	97,2 %
20404	Guovdageainnu filbmafestivála	0	0	0	300	300	-
20405	Guovdageainnu beassáshfestivála	0	0	0	200	200	-
Submi		1 730	1 806	1 806	2 882	1 076	59,6 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit dálá sámi festiválaid doaimma

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Ásahuvvon sámi festiválat mat bohtet ovdan tabeallas 6.2.2

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi festiválaid lohku

- Doaimmat doaibmaplána ektui

Juolludaneavttut:

- Doaibmaplána 2009 sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009
- Bušeahhtadárbu 2010 vásté sáddejuvvo Sámediggái mañemusat njukčamánu 1. b. 2009
- Rehketdoallu 2008 vásté doaibmaplána vuodul sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duodaštít ruhtageavaheami rehketdoalu
- Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2008 ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái mañemusat borgemánu 1. b. 2009
- 50 % doarjagis máksojuvvo bušeahhtajagi álggus. Loahppaoassi máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašuhthtojuvvon
- Jus juolludaneavttut eai leat ollašuhthtojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2010:s. Jus doarjjaoažžu ii ollašuhthte eavttuid nu go lei vurdojuvvon, de sáhtta Sámediggi gáibidit doarjaga máksojuvvo ruovttoluotta
- Guovdageainnu Musihkkafestivála doarjagis várrejuvvo 130 000 ru Sámi Grand Prix CD almmuheapmái. Guovdageainnu Musihkkafestivála ii sáhte dan ulbmili šat ohat doarjaga Sámedikki ohcanvuđot doarjaortnegiin.
- Márkomeannu doarjagis várrejuvvo 200 000 ru artistabálkkáide. Márkomeannu ii sáhte dan ulbmili šat ohat doarjaga Sámedikki ohcanvuđot doarjaortnegiin.
- Kárášjoga beassášfestivála doarjagis várrejuvvo 200 000 ru artistabálkkáide. Kárášjoga beassášfestivála ii sáhte dan ulbmili šat ohat doarjaga Sámedikki ohcanvuđot doarjaortnegiin

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida juohke jagi movt doaibmadoarjja sámi festiválaide juogaduvvo.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 882 000 ru doarjjan sámi festiválaide.

6.2.3 Sámi valáštallan

Tabealla 6.2.3 Sámi valáštallan

(1000 ru)

Poasta 205	Čilgehus		RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20500	Sámi Valáštallan Lihttu - Norga (SVL-N)	a)	925	965	965	1004	39	4,0 %
20501	Sámi spábbačiekčanlihttu (SSL)-Samisk fotballforbund		300	313	313	325	12	3,8 %
20502	Sámi Valáštallan Lihttu (SVL-N)-Arctic Winter Games		150	800	800	150	-650	-81,3 %
Submi			1 375	2 078	2 078	1 479	-599	-28,8 %

a) Dan lassin lea SVL-Norga ožžon juolluduvvot 600 000 ru speallanruhtan KGDas 2008:s.

Doarjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja eanedit daid valáštallandoaimmaid maid Sámiid Valáštallanlihttu/Samenes idrettsforbund (SVL) ja Sámi Spábbačiekčanlihttu/Samisk fotballforbund (SSL) organiserejit

Doarjaortnega olahusjoavku:

- Sámiid Valáštallanlihttu/Samenes idrettsforbund (SVL) guovllusearvvit main leat doaimmat Norgga bealde. Dat leat Sámiid Valáštallanlihttu-Norga/Samenes idrettsforbund-Norge (SVL-N) ja Sámi Spábbačiekčanlihttu/Samisk fotballforbund (SSL)

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaimmat doaibmaplána ektui

Juolludaneavttut:

- Arctic Winter Games (AWG) doarjja galgá geavahuvvot SVL oassálastima plánemii ja čuovvoleapmái sihke AWG valáštallan- ja kulturoasis. Doarjaga hálddaša SVL-N.
- Doaibmaplána 2009 sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat njukčamánu 1. b. 2009
- Bušeahttadárbu 2010 vásté sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat njukčamánu 1. b. 2009
- Dárkkistuvvon rehketdoallu 2008 doaibmaplána vuodul sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat borgemánu 1. b. 2009
- Raporta ruđaid geavaheami birra doaibmaplána 2008 ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái maŋemusat borgemánu 1. b. 2009
- 50 % doarjagis máksojuvvo bušeahttajagi álggus. Loahppaoassi máksojuvvo go juolludaneavttut leat ollašuhthtojuvvon
- Jus juolludaneavttut eai leat ollašuhthtojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2010:s. Jus doarjjaoažžu ii ollašuhthte eavttuid nu go lei vurdojuvvon, de sáhtá Sámediggái gáibidit doarjaga máksojuvvo ruovttoluotta

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida juohke jagi movt doaibmadoarjja sámi valáštallamiidda juogaduvvo.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 479 000 ru doarjjan sámi valáštallamiidda.

6.2.4 Sámi teáhter

Tabealla 6.2.4 Sámi teáhter

(1000 ru)

Poasta 206	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009 +/- 09-Rev 08	Erohus %
20600	Beaivváš Sámi Teáhter	13 700	14 615	14 615	15 200	585 4,0 %
20601	Oarjelsámi teáhter	618	1 268	1 268	1 319	51 4,0 %
Submi		14 318	15 883	15 883	16 519	636 4,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit ásahuvvon sámi teáhteriid doaimma

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Beaivváš Sámi Teáhter ja Áarjelhsaemien Teatere

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaimmat doaibmaplána ektui

Juolludaneavttut:

- 2009 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2010 bušeahttadárbu sáddejuvvo Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2008 rehketdoallu doaibmaplána vuodul maid rehketdoallodárkkisteaddji lea duodaštan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- Raporta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon 2008 doaibmaplána vuodul, ja jahkečoahkkin dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- 50 % máksojuvvo bušeahttajagi álgogeahčen. Loahppa 50% máksojuvvo go doarjaga eavttut leat ollašuhthtojuvvon
- Jus dorjaeavttut eai leat ollašuhthtojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikki 2010:s. Doarjja sáhtá gáibiduvvot máksojuvvo ruovttoluotta Sámediggái jus vuostáiváldi ii ollašuhthte eavttuid nu mo lea eaktuduvvon.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida juohke jagi movt doaimadoarjja sámi teáhteriidda juogaduvvo.

Jahkái 2009 várrejuvvo 16 519 000 ru doarjjan sámi teáhteriidda.

6.2.5 Sámi prentosat

Tabealla 6.2.5 Sámi prentosat (1000 ru)

Poasta 208	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20800	Gába	500	522	522	543	21	4,0 %
20801	Nuorttanáste	230	240	340	790	450	132,4 %
20802	Mánáidbláddi	-295	0	0	0	0	-
20803	Nuoraidbláddi Š	773	806	806	1238	432	53,6 %
Submi		1 208	1 568	1 668	2 571	903	54,1 %

a) Jagi 2009 stáhtabušehta bokte sirddi Kultur- ja girkodepartemeanta 450 000 ru Sámediggái hálldašit Nuortanástte doarjaga

b) Poasta 20803 Ungdomsbladet Š har fått en ökning på kr 400 000 på bakgrunn av at de tidligere har fått driftstilskudd over Poasta 20050 Andre kulturtiltak

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit sámi prentosiid šláddjivuoda

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi prentosat Gába, Nuorttanaste ja Š

Ulbmilolahusa eavttut:

- Almmuhuvvon prentosiid lohku ja galle siiddu leat prentejuvvon

Juolludaneavttut:

- Juolludaneaktun bláđiide Gába ja Š lea ahte govttolaš mearri almmuhuvvo buot golmma sámi čállingillii
- 2009 doaimaplána sáddejuvvo Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2010 bušeahhtadárbu sáddejuvvo Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2008 rehketoallu doaimaplána vuodul maid rehketoalloodárkkisteaddji lea duodaštan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- Raporta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon 2008 doaimaplána vuodul, ja jahkečoahkkin dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- 50 % máksojuvvo bušeahhtajagi álgogehččen. Loahppa 50% máksojuvvo go doarjaga eavttut leat ollašuhthtojuvvon
- Jus dorjaeavttut eai leat ollašuhthtojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikki 2010:s. Doarjja sáhtta gáibiduvvot máksojuvvo vuorttoluotta Sámediggái jus vuostáiváldi ii ollašuhthto eavttuid nu mo lea eaktuduvvon.
- Doarjjaoažžu ii sáhte vuordid eanet doajaga prentosiid Gába, Nuorttanaste ja Š almmuhemiide Sámedikki ohcanvuđot doarjjaortnega bokte

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida movt doarjja sámi prentosiidda juogaduvvo.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 571 000 ru sámi prentosiidda.

6.2.6 Girjebusset

Tabealla 6.2.6 Doarjja sámi girjebussiide

(1000 ru)

Poasta 209	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20900	Karášjohka	500	522	522	543	21	4,0 %
20901	Porsángu	500	522	522	543	21	4,0 %
20902	Guovdageaidnu	224	234	234	244	10	4,3 %
20903	Deatnu/Unjárga	1 135	1450	1450	1508	58	4,0 %
20904	Gáivuotna	547	571	571	594	23	4,0 %
20905	Julevsámi	1 188	1239	1239	1289	50	4,0 %
20906	Oarjelsámi	1 313	1369	1369	1424	55	4,0 %
Submi		5 407	5 907	5 907	6 145	238	4,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sihkkarastit buriid bibliotekafálaldagaid maiguin sámi geavaheaddjit ja earát álkit sáhttet ávkkástallat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi girjebussiid eaiggádat ja doaimmaheaddjit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle girjebusse doaimmas
- Doaimmat doaibmaplána ektui

Juolludaneavttut:

- 2009 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2010 bušeahhtadárbu sáddejuvvo Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2008 rehketoallu doaibmaplána vuodul maid rehketoalloodárkkisteaddji lea duodaštan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- Raporta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon 2008 doaibmaplána vuodul, ja jahkečoahkkin dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- 50 % máksojuvvo bušeahhtajagi álgogeahčen. Loahppa 50% máksojuvvo go doarjaga eavttut leat ollašuhthtojuvvon
- Jus dorjaveavttut eai leat ollašuhthtojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikki 2010:s. Doarjja sáhtta gáibiduvvot máksojuvvo ruovttoluotta Sámediggái jus vuostáiváldi ii ollašuhthe eavttuid nu mo lea eaktuduvvon.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida movt doaibmadoarjja sámi girjebussiide juogaduvvo.

Jahkái 2009 várrejuvvo 6 145 000 ru sámi girjebussiid doibmii.

6.2.7 Museat

Tabella 6.2.7 Museat

(1000 ru)

Poasta 210	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
21000	Várjjat Sámi Musea	1 547	1 619	1 619	0	-1 619	-100,0 %
21001	Deanu Musea	278	290	290	0	-290	-100,0 %
21002	Gállogietti musea	73	83	83	93	10	12,0 %
21003	Árran Julevsame guovddasj/lulesamisk senter	2 774	2 893	2 893	3 009	116	4,0 %
21004	Saemien Sitje	2 132	2 223	2 223	2 312	89	4,0 %
21005	Savio musea	227	237	237	0	-237	-100,0 %
21006	Nuortasámi musea	478	1 488	1 488	0	-1 488	-100,0 %
21007	Museaodastus	113	636	636	1 800	1 164	183,0 %
21008	RidduDuottar musea (ovdal Davveoarjesámi museasiida)	5 310	6 452	6 802	7 602	800	11,8 %
21009	Deanu ja Várjjat mueseasiida	a) og b)	0	0	5 782	5 782	-
Submi		12 932	15 921	16 271	20 598	4 327	26,6 %

a) Poasta 40001 Ceavccageadggi kulturmuutosuodjalus lea 125 000 ru stuoris ja poasta 40002 Nuortasámiide kulturbirrasa 100 000 ru lea sirdojuvvon postii 21009

Deanu ja Várjjat museasiida

b) Deanu ja Várjjat mueseasiida lea doaimmas 1.1.09 rájes. Dasa gullet museat Várjjat Sámi Musea, Deanu musea, Saviomusea ja Nuortasámi musea

Ruđat mat leat várrejuvnon museaodastussii, máksojuvvojit museaide máŋŋágo Sámediggi lea dohkkehan sisasáddejuvnon mueaplánaid, ja go dat eavttut leat ollašuhthtojuvnon, mat bohtet ovdan ášši 06/07 vuodul Davit Nordlándda ja Romssa sámi museadoaimmaid oassečielggadeamis, ja sámediggeráđi 2004 dieđáhusas sámi museaid birra. Sámediggeráđđi hálddaša ortnega.

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit doaimma dálá sámi museain

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Dat sámi museat mat leat tabeallas 6.2.7

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaimmat doaibmaplána ektui

Juolludaneavttut:

- 2009 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2010 bušehtadárbu sáddejuvvo Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- 2008 rehketoallu doaibmaplána vuodul maid rehketoalloodárkkisteaddji lea duodaštan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009. Rehketoallu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon, galgá registrerejuvnon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalloodárkkisteaddji dohkkehit jus doarjja lea badjel 150 000 ru
- Raporta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon 2008 doaibmaplána vuodul, ja jahkečoahkkin dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- Vuollel 100 000 ruvdnosaš doarjja máksojuvvo ollásit bušehttajagi álgogeahčen. Jus doarjja lea badjel 100 000 ru, de máksojuvvo 50 % bušehttajagi álgogeahčen. Loahppa 50% máksojuvvo go doarjjaeavttut leat ollašuhthtojuvnon.
- Jus dorjjaeavttut eai leat ollašuhthtojuvnon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikki 2010:s. Doarjja sáhtá gáibiduvvot máksojuvnot ruovttoluotta Sámediggái jus vuostáiváldi ii ollašuhthte eavttuid nu mo lea eaktuduvvon.
- Deanu ja Várjjat sámi museasiida doarjagis várrejuvvo 125 000 ru Ceavccageadggi kulturmuutosuodjalanguovllu suodjaleapmái ja čalmmustuhttimii dan seailuhanplána vuodul maid Sámediggi lea dohkkehan. Erenoamážit galgá dieđihit ruhtageavaheami birra hálddašanplána ektui.

- Deanu ja Várjjat sámi museasiidda doarjagis várrejuvvo 100 000 ru nuortasámi siidda kulturbirrasa suodjaleapmái ja čalmmustuhttimii dan seailuhanplána vuodul maid Sámediggi lea dohkkehan. Erenoamážit galgá dieđihit ruhtageavaheami birra hálddašanplána ektui.
- Deanu ja Várjjat sámi museasiidda várrejuvvo 100 000 ru Vuonnamárkaniid hálddašcapmái ja prošekteremii
- RidduDuottarMuseaid doarjagis, sámi vuorkádávviid ossodagas, várrejuvvo 300 000 dálááiggi dáidagiid oastimii. Juolludeapmi 2008 bušeahtas ja 2008 reviderejuvvon bušeahtas sámi dáiddamusea prošekteremii ja plánemii Kárášjohkii merkejuvvo ja jotkojuvvo 2009:s 650 000 ruvnuin.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida movt doaibmadoarjja sámi museaide juogaduvvo.

Jahkái 2009 várrejuvvo 20 598 000 ru sámi museaide.

6.3 Ohcanvuđot doarjagat

Tabealla 6.3 Ohcanvuđot doarjja - Sámi kultuvra

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
200	Kulturovddideapmi	9 994	11 616	12 366	9 639	-2 727	-22,1 %
201	Sámi lágádušat	2 473	2 579	2 579	2 682	103	4,0 %
211	Sámi girjerádjjobálvalusat	a) 200	200	200	0	-200	-100,0 %
212	Sámi girjebussii oastin	3 000	3 000	3 000	0	-3 000	-100,0 %
213	Sámi deaivvadansajit	0	0	0	700	700	-
Submi		15 667	17 395	18 145	13 021	-5 124	-28,2 %

a) Poasta 211 Sámi girjerádjjobálvalusat leat sirdojuvvon postii 200 Kulturovddideapmi (eará kulturdoaimbajit)

6.3.1 Kulturovddideapmi

Tabealla 6.3.1 Kulturovddideapmi

(1000 ru)

Poasta 200	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20000	Girjjálašvuota	a) 2 013	3 586	3 586	2 586	-1 000	-27,9 %
20010	Musihkkaalmmuheamit	1 918	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
20020	Govvadáidda/duodji	710	670	670	0	-670	-100,0 %
20030	Teáhterulbmilat	467	600	600	0	-600	-100,0 %
20040	Kulturdoaimbajit mánáide ja nuoraide	1 789	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
20050	Eará kulturdoaimbajit	b) 2 647	2 500	3 250	2 793	-457	-14,1 %
20060	Sámegeilat sárggusráiddut	450	460	460	460	0	0,0 %
Submi		9 994	11 616	12 366	9 639	-2 727	-22,1 %

a) Poasta 20020 Girjjálašvuota lea 2009:s vuoruhuvvon 13. kapihtalis Sámeálbmotfoand

b) Poasta 20020 Govvadáidda/duodji ja poasta 20030 Teáhterulbmilat sirdojuvvon postii 20050 Eará doaibmajit. Dan lassin lea 200 000 ruvdnosaš poasta 211 sámi girjerádjjobálvalusat sirdojuvvon postii 20050 Eará kulturdoaimbajit

6.3.1.1 Girjjálašvuota

Tabealla 6.3.1.1 Doarjja sámi girjjálašvuoda ovddideapmái

(1000 ru)

Poasta 200	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20000	Girjjálašvuota	2 013	3 586	3 586	2 586	-1 000	-27,9 %
Submi		2 013	3 586	3 586	2 586	-1 000	-27,9 %

Doarjjaortnega mihttomeari:

- Lasihit sámi girjjálašvuoda almmuhemiid meari

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Lágádusat ja eará almmuheaddjit main lea sierra fitnodat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle fágagirjjálašvuoda girjji almmuhuvvojit

Vuoruheamit 2009:s:

- Fágagirjjálašvuolta man originálamánus lea sámegillii.
- Fágagirjjálašvuolta mii lea jorgaluvvon sámegillii

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri cuoŋománu 1. b 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Ohcama mielddusin galgá leat gárvvistuvvon mánus ja šiehtadus čálloguin ja vejolaš govat/sárgosat leat mielddistuvvon
- Go ohcá almmuhit jorgaluvvon čáppagirjjálašvuoda, de galgá soahpamuš originálamánusa vuoigatvuodaieaigádiin leat mielde
- Ohcama mielddusin galgá leat fágalaš árvvoštallan maid olggobeale konsuleanta lea dahkan
- Dán prošeaktii ii addojuvvo šat eanet doarjja dahje vejolaš liigegoluide

Máksineavttut:

- 50 % sáhtta máksojuvvot čálalaš máksinávžžehusa vuodul go prošeakta lea álggahuvvon. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čadahuvvon ja golut leat duodaštuvvon
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi go doarjja juolluduvvo ja válbmejuvvot maŋimusat 2 jagi maŋŋá dorjjareivve beaivádeami. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- 10 gáhppálaga gárvves buktagis sáddejuvvot Sámedikki girjerádju
- Doarjjaoažžu galgá sáddet rehketoalu ja raportta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddji duodaštut rehketoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat

Meroštallannjuolggadusat:

a) Čállihonorar

- Fágagirjjálašvuolta 85 000 ru

- Honorára fágagirjjálašvuoda jorgaleami ovddas, gitta 1 500 ru rádjai juohke siiddus mas leat 2000 čállinguoskkahaga

b) Buvttadeapmi

Prentejuvvon girjjiin:

Ollislaš buvttadusgoluide lohkkujuvvot teknihkalaš buvttadeapmi ja doaimmahuslaš golut, ja doarjja rehkenastujuvvo čuoovvaččat árkká nammii (dat mearkkaša 16 siiddu):

- Dábálaš livttes barddáldat (prosa) 9 500 ru

- Teknikkalaš buvttadeapmin oaivvilduvvo formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš.
Doaimmahuslaš gollun lohkkoujvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš mudden ja korrektuvrra lohkan

Jietnagirjjiin:

Ollislaš buvttadusgoluide lohkkoujvvo buot buvttadeapmi ja meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul,

gitta 300 000 ru rádjai

Buot buvttademiin oaivvilduvvo teknikkalaš buvttadeapmi, bádden ja mángen

c) Illustrašuvdnagolut

Illustrašuvdnamávssut šiehtaduvvojit juohke earškildilis govvaáiddáriin/illustrerejeaddjiin. Dása gullet maiddá dat olgguššiddut maid fitnolaš illustrerejeaddjit ráhkadit.

Buvttademiide main leat illustrašuvnnat badjel 20 % sáhtta addit gitta 20 000 ru rádjai doarjaga illustrašuvdnagoluide. Dat ferte vuodustuvvot čálalaččat.

d) Oppalaš golut

Dan lassin sáhtta b) goluin rehkenastit gitta 75 % oppalaš gollun prentejuvvon girjjiide

Oppalaš gollun lohkkoujvvojit eará golut mat lágádusas leat girjji ráhkadeapmái lassin daidda mat bohtet ovdan čuoggás b). Dat sáhttet earret eará leat golut mat lágádusas leat viessoláigui, kontorhálldahussii, mátkkiide, olggobeale konsuleantabálvalusaide, vuodđovuogiatvuodáide, fágalaš kvalitehta sihkarastimii, govvarerigeremii ja sullasaččaide.

e) Vuovdaleapmi ja juohkin

Dan lassin sáhtta doarjjavuostáiváldi oažžut gitta 15 % rádjai b) buvttadanguoluin vuovdaleapmái ja juohkimii.

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 586 000 ru doarjjan sámi girjjálašvuhtii.

6.3.1.2 Musihkkaalmmuheamit

Tabealla 6.3.1.2 Musihkkaalmmuheamit

(1000 ru)

Poasta 200	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20010	Musihkkaalmmuheamit	1 918	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
Submi		1 918	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Eanet doaibmabijut sámi musihka ovdanbuktima várás

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi musihka almmuheaddjit: lágádusat/skearofitnodagat/registrerejuvvon doaimmahagat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi musihka almmuhemiid lohku

Vuoruheamit 2009:s:

- CD- almmuheamit musihkain mánáid várás

- CD- almmuheamit máttasámi musihkas
- CD- almmuheamit árbevirolaš juoigamiin
- CD- almmuheamit oskuvaš teavsttaiguin

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri cuoŋománu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beavvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Galgá ráhkaduvvot prošeaktaválddahallan mii máinnaša mo prošeavtta ovdáneapmi čatnasa guovddáš dáhpáhusaide ja man muddui prošeakta lea čađahahti. CD-almмуhemiid oktavuodas galget 5 demo gáhppálaga mielddistuvvot.
- Oassin ohcamiid áššemeannudeamis bivdit olggobeale konsuleanttaid árvvoštallat ohcamiid
- CD-almмуhemiid oktavuodas galget 10 gáhppálaga gárvvistuvvon CDas sáddejuvvot Sámediggái
- Ii addojuvvo šat eanet doarjja namuhuvvon buvttadeapmái dahje vejolaš liigegoluide
- Ii addojuvvo doarjja investeremiidda

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, golut leat duodaštuvvon ja prošeaktaraporta lea čállojuvvon
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahttajagi go doarjja juolluduvvo ja válbmejuvvot maŋimusat 2 jagi maŋŋá dorjjareivve beaivádeami. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Doarjjaoažžu galgá sáddet rehketdoalu ja raportta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštut rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahtit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggái lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjaga sturrodas rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 900 000 ru doarjjan sámi musihkkaalmmuhemiide.

6.3.1.3 Kulturdoaimbajut mánáid ja nuoraid várás

Tabealla 6.3.1.3 Kulturdoaimbajut mánáide ja nuoraide

(1000 ru)

Poasta 200	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20040	Kulturdoaimbajut mánáide ja nuoraide	1 789	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %
Submi		1 789	1 900	1 900	1 900	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit iešguđetlágan kulturdoaimmaid mánáid ja nuoraid várás

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Organisašuvnnat ja ásašusat
- Eará kulturdoaimmaheaddjit vuosttažettiin ovttasbarggus almmolaš ja priváhta ásašusaiguin ja organisašuvnnaiguin

Ulbmilolahusa eavttut:

- Čađahuvvon doaibmabijuid lohku

Vuoruheamit 2009:s:

- Dáidda- ja duoddedoaimbajut main mánát ja nuorat oassálastet árjjalaččat
- Sámi teáhterdoaimbajut main mánát ja nuorat oassálastet árjjalaččat
- Prošeavttat mat leat ovddideamen sámi mánáid ja nuoraid deaivvadansajiid
- Doaimbajut ja prošeavttat mat ovddidit mánáid bajásšaddaneavttuid báikkálaččat sámi guovlluin
- Musihkkafálaldagat mas mánát ja nuorat leat mielde
- Spáppastallangárdážit julev- ja máttasámi guovllus

Juolludaneavttut:

- Rabas ohcanáigemearri čakčamánu 1. b. rádjai 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Prošeakta/doaimbaidju galgá válldahallojuvvo ja mihttomearit ja čađahahttivuohta galgá čilgejuvvo
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon doaimbaidjui dahje vejolaš lassigoluide
- Ii addojuvvo doarjja doaimma- ja investerengoluide. Dát ii gusto spáppastallangárdážiid investerendoarjagiidda
- Gierdomátkeohcamiin galgá bovdehus dahje šiehtadus leat mielddusin

Máksineavttut:

- Vuollel 20 000 ruvdnosaaš doarjja máksojuvvo ollásit go prošeakta álggahuvvo. Jus doarjja lea badjel 20 000 ru, de 50 % máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, golut duodaštuvvon ja prošeaktaraporta čállojuvvon.
- Prošeakta galgá válmastuvvot maŋimusat jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtta oažžut prošeavtta válbmenbeaivvi maŋiduvvot gitta guvttiin jagiin maŋŋá dorjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Doarjjaoažžu galgá sáddet rehketdoalu ja raportta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštít rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjjasturrodat meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul gitta 150 000 ru rádjai
- Spáppastallangárddážiid bajimus dorjjarádjai lea 100 000 ru

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 900 000 ru doarjjan kulturdoaimbabijuide mánáid ja nuoraid várás.

6.3.1.4 Eará kulturdoaimbabijut

Tabealla 6.3.1.4 Doarjja eará kulturdoaimbabijuide

(1000 ru)

Poasta 200	Čilgehus		RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20050	Eará kulturdoaimbabijut	a)	2 647	2 500	3 250	2 793	-457	-14,1 %
Submi			2 647	2 500	3 250	2 793	-457	-14,1 %

a) Poasta 20020 Govvadáidda/duodji ja poasta 20030 teahterulbmilat leat sirdojuvvon postii 20050 Eará kulturdoaimbabijut

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit mánggalágan sámi kulturdoaimmaid

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi ásausat, organisašuvnnat ja sámi kulturdoaimmaheaddjit geain lea sierra fitnodat
- Eará kulturdoaimmaheaddjit vuosttažettiin ovttasbarggus almmolaš ja priváhta ásausaiguin ja organisašuvnnaiguin
- Nordlándda fylkka skuvla- ja álbmotgirjerádjju

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle čadahuvvon doaimbabijju

Vuoruheamit 2009:s:

- Sámi kulturdoalut sámi álbmotbeaivvi guovvamánu 6. b. čalmmustuhttima oktavuodas
- Filmbabuvttadusaid sámi diliid birra oasseruhtadeapmi
- Heargegilvohallamiid lágideapmi
- Sámi govvaáidda- ja duodjáčájáhusat Norggas, oktan katalogaiguin ja plakáhtaiguin
- Sámi amatevrateáhter ja revyadoaimmat
- Doaimbabijut dahje proševttat mat ovddidit sámi girjjálašvuoda Nordlándda fylkka skuvla- ja álbmotgirjerájuid geavaheaddjiid várás
- Artistahonorárat sámi artisttaide
- Gierdomátkedoarjja Norggas sámi artisttaide
- Girkolaš álgoálbmotovttasbarggu oassálastin
- Oktasaš sámi-kvena kulturlágideamit

Juolludaneavttut:

- Rabas ohcanáigi gitta čakčamánu 1. b. 2009 rádjai. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcama árvvoštallami lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot

- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Prošeakta/doaibmabidju galgá válddahalloyuvvot ja mihttomearit ja čađahahttivuohta galgá čilgejuvvo
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon doaibmabidjui dahje vejolaš lassigoluide
- Doarjja ii addojuvvo doaibma- ja investerengoluide
- Gierdomátkeohcamiin galgá bovdehus dahje šiehtadus leat mielddusin

Máksineavttut:

- Vuolled 20 000 ruvdnosaaš doarjja máksojuvvo ollásit go prošeakta álggahuvvo. Jus doarjja lea badjel 20 000 ru, de 50 % máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, golut duođastuvvon ja prošeaktaraporta čállojuvvon
- Prošeakta galgá válmastuvvot maŋimusat jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtá oažžut prošeavtta válbmenbeaivvi maŋiduvvot gitta guvttiin jagiin maŋŋá doarjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Doarjjaoažžu galgá sáddet rehketoalu ja raportta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddji duođastit rehketoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketoalu galgá sáhtit buohtastahtit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjaga sturrodat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 793 000 ru doarjjan eará kulturdoaibmabijuide.

6.3.1.5 Sámegielat govvasárggusráiddut

Tabealla 6.3.1.5 Doarjja sámi govvasárggusráidduide

(1000 ru)

Poasta 200	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20060	Sámegielat govvasárggusráiddut	450	460	460	460	0	0,0 %
Submi		450	460	460	460	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearit:

- Sámegielat govvasárggusráidduid almmuheamit

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámegielat govvasárggusráidduid almmuheaddjit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle almmuhuvvon sámegielat govvasárggusráiddu

Vuoruheamit 2009:s:

- Sámegielat govvasárggusráiddut
- Paraleallaalmmuheamit mátta-, julev- ja davvisámegillii

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaveavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Prošeakta/doaibmabidju galgá válldahallojuvvot ja mihttomearit ja čađahahttivuohta galgá čilgejuvvot
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon doaibmabidjui dahje vejolaš lassigoluide
- Ii addojuvvo doarjja doaibma- ja investerengoluide

Máksineavttut:

- Vuolled 20 000 ruvdnosaaš doarjja máksojuvvo ollásit go prošeakta álggahuvvo. Jus doarjja lea badjel 20 000 ru, de 50 % máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, golut duodaštuvvon ja prošeaktaraporta čállojuvvon
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi go doarjja juolluduvvo ja válbmejuvvot maŋimusat jagi maŋŋá dorjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtta oažžut prošeavtta válbmenbeaivvi maŋiduvvot gitta guvttiin jagiin maŋŋá dorjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Doarjjaoažžu galgá sáddet rehketoalu ja raportta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddji duodaštut rehketoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjjagiid hálddašeamii ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

Doarjaga sturrodat rehkenastujuvvo vuodustuvvon ohcama vuodul.

Jahkái 2009 várrejuvvo 460 000 ru doarjjan sámegielat govvasárggusráidduide.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

6.3.2 Sámi lágádusat

Tabealla 6.3.2 Sámi lágádusat

(1000 ru)

Poasta 201	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20100	Sámi lágádusat	2 473	2 579	2 579	2 682	103	4,0 %
Submi		2 473	2 579	2 579	2 682	103	4,0 %

Ohcanvuđot doarjjaortnet sámi lágádusaid várás galgá árvvoštallojuvvot 2009:s. Várrejumit dán ortnegii eai lasihuvvo ovdalge árvvoštallan lea loahpahuuvvon.

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit sámi lágádusaid doaimma

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Lágádusat mat vuosttažettiin almmuhit sámegillii

Ulbmilolahusa eavttut:

- Lágáduslohku
- Sámegielat almmuhusaid lohku
- Man ollu girjiid ja cd:id lágádusat leat vuovdán

Vuoruheamit 2009:s:

- Ásahuvvon sámi lágádusat mat ollašuhttet juolludaneavttuid

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Lágádus galgá leat registrerejuvvon Norggas ja dan váldoulbmil galgá leat vuosttažettiin sámegillii almmuhit
- Lágádus galgá leat almmuhan unnimusat 10 namahusa maŋimus golmma jagis
- Lágádusa bruttogávpejohtu galgá leat unnimusat 500 000 ru jahkái
- Almmuheamit sámegillii galget leat 75 % bruttogávpejođus
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga

Máksineavttut:

- Doarjja máksojuvvo go revisovdnaduodaštus čájeha visogova 2008 sámegielat álmuhemiid ollislaš girjebuvttadeamis ja go revisovdnaduodaštuvvon rehketoallu ja -raporta čájehit mo 2008 ruđat leat geavahuvvon
- Juolludeapmi lea fámus go váidináigemearri lea nohkan ja vejolaš váidagat leat meannuduvvon.
- Doarjja máksojuvvo ollásit dan bušeahhtajagis go dat juolluduvvo. Máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon maŋimusat golgotmánu 1. b. 2009

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

Doarjaga juohkáseapmi:

a) Vuodđodoarjja

- 15 % jahkásaš rámmas juogaduvvo ovttá mađe daidda geain lea vuoigatvuohta oažžut doarjaga ja geat ollašuhttet doarjjaeavttuid

b) Doaimbadoarjja

- 30 % jahkásaš rámmas juogaduvvo lágádusaide doaimma mielde, sihkkarastit ahte buvttaduvvojit eanet sámegeielat almmuheamit. Doarjaga juohkimis ferte váldit vuhtii lágádusa ollislaš sámegeielat almmuhemiid ja sámi musihkkaalmmuhemiid 2008:s. Doarjaga rehkenastimis biddjojuvvo vuodđun árkkaid lohku (mearkkaša 16 siiddu juohke árkkas) juohke gárvvistuvvon sámegeielat almmuheamis ja galle sámi musihkkaalmmuheami leat gárvvistuvvon 2008:s.
- 20 % jahkásaš rámmas juogaduvvo daid lágádusaid buvttadusa mielde, mat buvttadit sámi oahpponeavvuid (Sámedikki oahpponeavvoráhkadeami strategalaš plánaš áigodahkii 2009-2012 lea mearriduvvon mii dat galgá adnojuvvo sámi oahpponeavvun). Doarjaga juolludettiin vuhtiváldojuvvo lágádusa jagi 2008 sámi oahpponeavvuid ollislaš buvttadeapmi. Doarjjasturrodaga meroštaladettiin biddjojuvvo vuodđun juohke sámi oahpponeavvu árkalohku (16 siiddu juohke árkkas) mii lea gárvvistuvvon 2008:s.

c) Doarjja vuovdaleapmái ja juohkašupmái

- 35 % jahkásaš rámmas juhkkojuvvo sámi almmuhemiid vuovdaleapmái ja juohkašupmái. Juodadettiin doarjaga lágádusaide biddjojuvvo vuodđun dat proseantaoassi maid lágádus lea ožžon čuoggás b) Doaimbadoarjja

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo kr 2 682 000 sámi lágádusaide.

6.3.3 Investerendoarjja odđa sámi girjebussiide

Tabella 6.3.3 Sámi girjebussii oastin

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
212	Sámi girjebussii oastin	3 000	3 000	3 000	0	-3 000	-100,0 %
Submi		3 000	3 000	3 000	0	-3 000	-100,0 %

Ruhta várrejuvvo investeremiidda daid jagiid go plánejuvvo lonuhit girjebussiid. Odasmahttinplána mielde ii leat plánejuvvon lonuhit girjebussiid 2009:s.

6.3.4 Sámi deaivvadansajit

Tabella 6.3.4 Sámi deaivvadansajit

(1000 ru)

Poasta 200	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
213	Sámi deaivvadansajit	0	0	0	700	700	-
Submi		0	0	0	700	700	-

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit ja ovddidit sámi deaivvadansajiid doaimma

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Doaimmat mat leat definerejuvvon sámi deaivvadansadjin sámediggeráđi diedáhusas sámi ásašovddideami birra ja maiddá duodje-ovttastusbájit Reaisavuonas Máttá-Várjjagis, Billávuona duodjedállu Porsáנגgus, Unjárgga Duojáriid dállu, Stuornnjárgga Samiid Duodji Skániin

Ulbmilolahusa eavttut:

- Daid deaivvadansajiid lohku, mat leat doaimmas

- Doaimmat doaibmaplána mielde

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doaimmaide mat ožžot njuolgga doarjaga Sámedikki bušeahta bokte, ii addojuvvo doarjja
- Ohcama mielddusin galgá leat doaibmaplána ja bušeahtadárbu 2009 várás ja dohkkehuvvon 2008 rehketdoallu
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehít doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga

Máksineavttut:

- Vuollel 100 000 ruvdnosaš doarjja máksojuvvo ollásit bušeahttajagi álgogeahčen. Jus doarjja lea badjel 100 000 ru, de máksojuvvo 50 % bušeahttajagi álgogeahčen. Loahppa 50% máksojuvvo go doarjjaeavttut leat ollašuhttojuvvon. Máksinávvžžuhus galgá leat ovddiduvvon maŋimusat golgotmánu 1. b. 2009
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahta jagi go dat juolluduvvo.
- Áigemearri ollašuhttit doarjjaeavttuid lea borgemánu 1. b. 2009. Doarjja sáhtta gáibiduvvot máksojuvvo ruovttoluotta Sámediggái jus vuostaiváldi ii ollašuite eavttuid nu mo lea eaktuduvvon

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

Doarjja juogaduvvo dássálagaid daid ohcciid gaska mat ollašuttet juolludaneavttuid

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 700 000 ru doarjjan sámi deaivvadansajiide.

6.4 Sámi dáiddáršiehtadus

Tabealla 6.4 Sámi dáiddáršiehtadus (1000 ru)

Poasta 207	Čilgehus		RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
20700	Dáiddafoanda	a)	700	700	700	700	0	0,0 %
20701	Stipeanda sámi dáiddáriidda	a)	1 813	1 750	1 750	2 100	350	20,0 %
20702	Doaibmadoarjja dáiddárorganisašuvnnaide	a)	1 550	1 550	1 550	1 750	200	12,9 %
20703	Govvadáidagiid ja dáiddaduoji oastinortnet	b)	350	350	350	350	0	0,0 %
20704	Fágalaš bagadeapmi	a)	0	0	0	250	250	-
Submi			4 413	4 350	4 350	5 150	800	18,4 %

a) Dáid poasttaid hálddaša Sámi dáiddárráđdi

b) Dán poastta hálddaš Sámi Vuorká-Dávvirat

Borgemánu 19. b. 2004-mannosaš Dáiddáršiehtadusa válđošiehtadusa vuodul lea Sámediggi ja Sámi dáiddárráđdi šiehtadallan jagi 2009 dáiddáršiehtadusa, mii galgá leat fámus 01.01.2009 rájes 31.12.2009 rádjai. Šiehtadus ovddiduvvo Sámedikki dievasčoahkkimii dohkkeheapmái, gč. dáiddáršiehtadusa 8. artiikkala.

Sámediggi ja Sámi dáiddárráđđi leat soahpan 5 150 000 ruvdnosaš juolludemiid ekonomalaš rámma Sámedikki bušeahta bokte jagi 2009 dáiddáršiehtadussii. Dát mearkkaša 800 000 ruvdnosaš lassáneami jagi 2008 dohkkehuvvon dáiddáršiehtadusa ektui.

6.4.1 Dáiddafoanda

700 000 ru várrejuvvo ortnegii. Sámediggi lea gaskaboddasaččat dohkkehan ruđaid njuolggadusaid ja hálddašeami. Sohppojuvvui ahte ii galgga dál lasihit juolludeami dannego ruđat juogaduvvojedje vuosttaš gearddi 2008:s.

6.4.2 Stipeanda sámi dáiddáriidda

Sohppojuvvui juolludit 2 100 000 ru stipeandaortnegii sámi dáiddáriid várás. 350 000 ruvdnosaš lassáneamis vuoruhuvvo 1 (okta) bargostipeanda nuorra sámi dáiddáriidda.

6.4.3 Doaimmadoarjja sámi dáiddárorganisašuvnnaide ja Sámi dáiddárráđđái

Sámedikki fálaldat dáiddárorganisašuvnnaide ja Sámi dáiddárráđđái lasihuvvo 200 000 ruvnnuin 1 550 000 ruvnnus 1 750 000 ruvdnui. Sámi dáiddárráđđi juogada ekonomalaš rámma iešguđet organisašuvdnii ja SDR:i.

6.4.4 Sámi govvadáidaga ja dáiddaduoji oastinortnet

Dán ortnegii várrejuvvo 350 000 ru. Ostojuvvon dáidda gálgá biddjojuvvot boahhteáiggi sámi dáiddamuseii. Dassážiigo musea lea huksejuvvon galgá dáidda gaskaboddasaččat vurkejuvvot RidduDuottarMuseas Kárášjogas.

6.4.5 Fágalaš bagadallan

250 000 ru várrejuvvo Sámi dáiddárráđđái 2 (guovtte) jagi geahččalanortnegin. Ortnet galgá árvoštallojuvvo 2 (guovtte) jagi geahčen. Fágavirggi bajimus bargun galgá leat sámi dáidaga, kultuvrra ja musihka ovddideapmi.

6.4.6 Ortnet sámi čáppagirjjálašvuoda ja sámi musihka ja juoigama ja eará áššiid várás.

Sohppojuvvui nammadit 3 olbmo bargojoavkku mii galgá geahčadit ortnega mii sihkarastá ahte almmuhuvvon sámi čáppagirjjálašvuoda ja musihka lea fidnemis. Bargojoavkkus galget leat 2 (guokte) lahtu dáiddárorganisašuvnnain ja 1 (okta) sámedikkis. Sámediggi gohčču vuosttaš čoahkkimii 38. vahkus.

Sámi dáiddárráđđi hálddaša dáiddafoandda, stipeandda sámi dáiddáriidda ja doaimmadoarjaga sámi dáiddárorganisašuvnnaide.

Sámi Vuorká-Dávvirat hálddaša sámi govvadáidaga ja dáiddaduoji oastinortnega.

7 Ealáhusat

Nana ja ealli servodagat stabiila ássamiin ja juohkelágan ealáhusaiguin lea Sámedikki guovddáš mihttomearri. Árbevirolaš ealáhusbarggu ferta sihkarastit, ja ođđa ealáhusaide addit ovdánan-vejolašvuodaid.

Váldomihttomearri

- Nana ja ealli servodagat stabiila ássamiin ja juohkelágan ealáhusaiguin

Oassemihttomearri

- Bisuhit ja ovddidit ealáhuseallima sámi guovlluin
- Suodjalit ja ovddidit mariidnaealáhusaid ávnnaslaš vuodđun ássami ja barggolašvuhtii sámi guovlluin
- Bisuhit eanadoalu deatlaš kulturguoddiin ja barggaheaddjin sámi guovlluin
- Ovddidit ealáhuslaš duoji mas lea gánnáhahttivuohta ja mii vuovdá iešráhkaduvvon gálvvuidd
- Ekologalaččat, ekonomalaččat ja kultuvrralaččat ceavzilis boazodoallu ja meahcasteapmi.

Strategiijat

- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte váikkuhit juohkelágan ealáhusaid ja doarjjaruđaid buori juohkima sohkaheaddjiid gaskka
- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte addit nuorra ášaheddiide vejolašvuoda álggahit iežaset doaimma
- Oktiiortnet váikkuhangaskaomiid ovttasráđiid báikkálaš ja regionála eiseválddiiguin
- Bisuhit ja viidáset ovddidit gulahallama guovddáš ja regionála eiseválddiiguin nannen dihte rámmaeavttuid sámi ealáhusovddideapmái
- Láhčit gelbbolašvuodaovddideami ja innovašuvnna ovttasbarggu bokte gelbbolašvuoda- ja máhtolašvuoda-birrasiguin
- Ovttasbarggu bokte relevánta oasehasaiguin váikkuhit dan ahte ealáhusovddidanbarggu šaddá canet boahhteáiggiváikkuheaddjin ja ahte vuodđudeaddjit čuovvovuvvojit buorebut
-

7.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabella 7.1 Čoahkketabealla - Sámi ealáhusat

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Njuolggá doarjagat	2 009	2 009	2 009	2 509	500	24,9 %
	Ohcanvudot doarjja	13 827	14 931	15 631	16 481	850	5,4 %
	Árvoháhkkanprográmma	0	4 875	4 875	6 000	1 125	23,1 %
	Duodješiehtadus	8 669	8 760	4 760	9 210	4 450	93,5 %
Submi		24 505	30 575	27 275	34 200	6 925	25,4 %

7.2 Njuolggá doarjja

Tabella 7.2 Njuolggá doarjagat - Sámi ealáhusat

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
301	Duodjeásahusat	2 009	2 009	2 009	2 509	500	24,9 %
Submi		2 009	2 009	2 009	2 509	500	24,9 %

7.2.1 Duodjeásahusat

Tabella 7.2.1 Duodjeinstitusjoner

Poasta 301	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %	
30100	Duodjeinstituhitta	a)	2 009	2 009	2 009	2 509	500	24,9 %
Submi			2 009	2 009	2 009	2 509	500	24,9 %

a) 500 000 ru doarjagis Duodjeinstituhitta merkejuvvo bagadeaddjivirgái duojs

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit aktivitehta Duodjeinstituhtas ovddidan dihte duodjeealáhusa viidáseappot

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Duodjeinstituhtta

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaibma doaibmaplána mielde

Juolludaneavttut:

- Doaibmaplána jahkái 2009 sáddejuvvo Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- Bušeahtadárbbut jahkái 2010 sáddejuvvojit Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- Rehketdoalodárkkisteaddji duođastan 2008 rehketdoallu doaibmaplána ektui, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- Raporta ruđaid geavaheamis jagi 2008 doaibmaplána ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- 50 % máksojuvvo bušeahttajagi álggus. Loahppaoassi 50 % máksojuvvo go doarjjacavttut leat ollašuttuojuvvon
- Jus doarjjacavttut eai leat ollašuttuojuvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2010:s. Doarjja sáhtá gáibiduvvot máksojuvvo ruovttoluotta Sámediggái jus doarjjaoažžu ii ollašutte eavttuid nu mo lea eaktuduvvon
- Doarjagis Duodjeinstituhtii, merkejuvvo 500 000 ru duoji bagadanvirggiide
- 50 000 ru várrejuvvo daid lassigoluide mat bohtet das go stivrra lahttolohku stuoriduvvo ja go Duojáruid ealáhussearvi oazžu stivrra

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida doarjaga juohkima Duodjeinstituhtii.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 509 000 ru Duodjeinstituhtii.

7.3 Ohcanvuđot doarjagat

Tabealla 7.3 Ohcanvuđot doarjja - Sámi ealáhusat

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
300	Ealáhusovddideapmi	13 827	14 931	15 631	16 481	850	5,4 %
Submi		13 827	14 931	15 631	16 481	850	5,4 %

7.3.1 Ealáhusovddideapmi

Tabealla 7.3.1 Ealáhusovddideapmi

(1000 ru)

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30030	Mánggabelat ealáhuseallin	a)	9 349	6 317	7 017	6 017	-1 000 -14,3 %
30000	Mariidna ealáhusat		144	4 165	4 165	4 165	0 0,0 %
30010	Eanadoallu		3 666	4 449	4 449	4 799	350 7,9 %
30040	Interreg		668	0	0	0	0 -
30070	Álgaheaddjiidstipeanda	a og b)	0	0	0	1 500	1 500 -
Submi			13 827	14 931	15 631	16 481	850 5,4 %

a) 1 000 000 lea sirdojuvvon poasstas 30030 Mánggabelat ealáhuseallin postii 30050 Álgaheaddjiidstipeanda.

b) 500 000 ru lea sirdojuvvon poasstas 30060 Árvohákanprográmma postii 30050 Álgaheaddjiidstipeanda.

Váikkuhangaskaomiid oppalaš olahusjoavkun mat leat várrejuvvon ealáhusovddideapmái, lea sámi álbmot Norggas ja olles álbmot geografalaš doaibmaguovllus. Ealáhusovddidanruđaid sáhtta maiddáii addit sámi álbmogii, sámi kulturvuđot ealáhusaide olles riikkas ja doaibmabijuide mat leat vuolggahuvvon sámi boazodoalus.

2009:s lea geografalaš doaibmaguovlu viiddiduvvon guoskat olles Rivttáid suohkanii ja Gáŋgaviikka gildii.

Ealáhusovddideami ohcanvuđot doarjagiid geográfalaš doaimaguvlui gullet dát báikkít:

- 2011 Guovdageaidnu
- 2012 Áltá, čuovvovaš vuodđobiirret:
0101 Stierdná
0102 Sievju
0103 Uhcca Liidnevuotna
0104 Stuora Liidnevuotna
0105 Gámavuotna
0106 Fielvuotna
0107 Nyvoll
0108 (Stuora) Girenjárga
0110 Latni
0201 Lákkonjargeahči
0202 Dáhppevuotna/Vuotjavuotna (Rivargohppi)
0203 Lákkovuonbahta
0204 Dálbmeluokta
0205 Vasbotnelv
- 2014 Láhppi
- 2017 Fálesnuorri
- 2018 Muosát, čuovvovaš vuodđobiirret
0119 Muorral(vuotna)
0120 Vuotkevuotna (Uhcca-vuonaš)
0121 Muotki
0122 Gunnarnes
0123 Tufjord
0124 Fávle-lžžát
- 2019 Máhkarávju (Nordkapp), čuovvovaš vuodđobiirret:
0113 Oarjjábealli-Vuotnabađaguovlu
0114 Nuortaváhkeguovlu
0115 Goaskinvákke - Rákkonjár-guovlu
0117 Skuohttanjárga
0118 Mannskarvik-Reaipváhki (Ráiváhki)
0119 Spierttanjárga (Spierta)
0200 Geaissavearra
0201 Geaissavearra
0202 Kniskkárnjárga
0203 Duvavuotna (Irivuotna)
0204 Magerøystua
0205 Finnvik
0206 Váttavuotna (Váttavuonaneret)
Bygda sarnes
- 2020 Porsáŋgu
- 2021 Karášjohka
- 2022 Davvesiida, čuovvovaš vuodđobiirret:
0103 Dáigevuotna
0104 Gihppovuotna
0105 Dorskkášvuotna/Beahkkervuotna
0106 Davvesiida
0107 Idjavuotna
0108 Irgevuotna/Áttamvuotna
0109 Lagesvuonbahta/Gussanjárga
0110 Šeste (Čiesti)/Godviknes
0111 Váttesbákt-seaibbuš
0112 Gappatvárru
0113 Eretoaivvit
0114 Vuonjalráššá
- 2023 Gáŋgaviika
- 2025 Deatnu
- 2027 Unjárga
- 2030 Máttá-Várjjat, čuovvovaš vuodđobiirret:
0101 Buodgáibeaski
0102 Reais(a)vuonna
0103 Spurvnes /Sállam
0104 Njávdam
0402 Lávvonjárga
0403 Juranjohka
0404 Ruovdevuonna
0405 Vuorjám(johka)
0503 Čoalbmiejárru
0504 Máiddet/Skrotnes
0505 Bajit Báhcceveadji
- 1902 Romsa, čuovvovaš vuodđobiirret:
3301 Čie(k)ŋalluokta
3302 Leaibedievvá
3303 Moskaluokta
3304 Moskavuovdi
3305 Rivnnje/Vuotnasiida
3306 Suortu (davit/siskit)
3307 Várpenjárga
3308 Su(o)rgomohkki
3309 Guohcavuopmi
3310 Ullsfjordmoane -
- 1913 Skánit (viiddiduvvon olles suohkanii)
- 1919 Rivttát
- 1920 Loabát (viiddiduvvon olles suohkanii)
- 1925 Ráisavuotna, čuovvovaš vuodđobiirret:
0101 Gumpedallá
0102 Øvre Bakkejord
0103 Skuoddovuovdi
0104 Smørsgård
0201 Lurruasaorda/Ráb-oassa
0207 Boazojohka
0208 Áisajávri
- 1938 Ivgu
- 1939 Omasvuotna
- 1940 Gáivuotna
- 1943 Návuotna
- 1805 Nárviika, čuovvovaš vuodđobiirret:
0102 Hearjjak
0109 Áravuopmi
0110 Jogasiida/Eanosiida
0111 Luodnegohpie
- 1849 Hábmer, čuovvovaš vuodđobiirret:
0116 Strávnjunnie
0117 Vædtja (Veaggovárru)
0118 Jávresoalge
0119 Grensefjellene – Rádjevárru
- 1850 Divtasvuodna
- 1853 Evenášši, čuovvovaš vuodđobiirret:
0109 Evenáššmárku
0110 Gállogieddi
0111 Leairusaide/Osmárkku
0114 Leangáviika/ Duorgga (Snubba)
0117 Veaggo

Sámi álbmot Sáččas ja muđui Leanggaviikka suohkanis

Máttasámi guovllu sámi álbmot

Ohcanvuđot doarjagiid geografalaš doaibmaguovlu ealáhusovddideapmái ii guoskka duoji ealáhusšiehtadussii.

Boazodoallošiehtadallamiin lávejit jahkásaččat addit 2 000 000 ru Sámediggái mii galgá geavahuvvot boazodoalu lassiealáhusaide.

Eanandoallošiehtadallamiin lávejit jahkásaččat addit 2 000 000 ru Sámediggái mii galgá geavahuvvot eanadoalu ealáhusdoibmii.

1 000 000 ru vuoruhuvvo ealáhusovddidanprošeavttaide olggobealde geografalaš doaibmaguovllu.

7.3.1.1 Juohkelágan ealáhusat

Tabella 7.3.1. Juohkelágan ealáhusat

(1000 ru)

Poasta 300	Čilgehus		RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30030	Juohkelágan ealáhusat	a)	9 349	6 317	7 017	6 017	-1 000	-14,3 %
Submi			9 349	6 317	7 017	6 017	-1 000	-14,3 %

a) 1 000 000 ru lea sirdojuvvon postii 30050 Álggaheaddjiidstipeanda

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ásahit ja ovddidit bargosajiid juohkelágan ealáhusaid siskkobealde

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Ealáhusdoallit geat leat nissonolbmot
- Fitnodagat ja ásaheaddjit priváhta bálvalusaid, huksen- ja rusttegiid, mátkeealáhusaid ja eará bálvalan- ja smávvaindustriija siskkobealde
- Boazodoallit geat háliidit ásahit dahje viidáset ovddidit lassiealáhusaid boazodoalu oktavuodas
- Meahccealáhusbargit geat leat vuodđudan- ja viidasetovddidanmutter ceavzilis bargosajiid ásaheami ektui maid vuolggasadjin leat meahcceresurssat
- Duojarat geain lea eará fitnodatvuohki go ovttalbmofitnodat, ja geat nu báhcet olggobeallái duodjealáhusšiehtadusa

Ulbmilolahusa eavttut:

- Unnimusat 40 % doarjagis addojuvvo nissonealáhusdoliide
- Man ollu doarjja addojuvvon odđáásahemiide
- Man ollu doarjja addojuvvon gelbbolašvuoda ovddideapmái, investeremiidda ja buvttavddideapmái
- Man ollu doarjja addojuvvon boazodoalu lasseealáhusaide

Vuoruheamit 2009:s:

- Gelbbolašvuoda bajideapmi ja buvttavddideapmi
- Investeremat mat váikkuhit ollu fitnodatovddideapmái
- Buvttavddideapmi ja investeremat boazodolliid lasseealáhusain
- Buvtta- ja márkanovddideapmi mátkeealáhusaid siskkobealde
- Buvttavddideapmi ja investeremat meahccealáhusas sin varas geat báhcet olggobeallai juo ásahuvvon doaibmadoarjjaortnegiid - 1 000 000 ru (sáivačáhcebivdu, muorje-, urtasiid- ja guobbariid čoaggin, muorrabuvttadeapmi ja eará meahccevuđot ealáhusat main eai leat doarjjaortnegat boazodoalu, duoji ja eanadoalu bokte)
- Doaibmadoarjja duojáridda mat báhcet olggobeallai duodjealáhusšiehtadusa. - 1 000 000 ru.

Muđui galget eavttut mat gusket duodješiehtadussii čuvvojuvvot.

2009:s ii addojuvvo doarjja čuovvovažžii:

- Bajásdoallamii, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat váikkuhit gilvvu botnjama, mobiila vuojániidda ja gálvojerriide, láigoviesuide, vuorkávistiide, visttiid ja giddodagaid oastimii, leasingii, seaiva lonohallamiidda, kurssaid, semináraid ja konferánssaid lágideapmái ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušeahtaid bokte.

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearrin leat guovvamánu, cuoŋománu ja čakčamánu 1. beaivvit 2009:s
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcamiid árvoštallamis lea deatalaš árvoštallat dásseárvoperspektiivva
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Galgá leat dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo relevánta oahppu ja ámmátvásihus
- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit fitnodekonomalaš gánnáhahttivuhtii
- Ásahuvvon doaimmat galget leat registrerejuvvon Brønnøysund-registariin
- Ii addojuvvo eanet doarjja proševttaide mat juo leat ruhtaduvvon Sámedikki doarjagiiguin dahje vejolaš liigegoluide
- Vuolimus doarjjaráđji proševttaide dahje doaibmabijuide lea 30 000 ru. Vuolimus doarjjaráđji proševttaide dahje doaibmabijuide duodjealáhusa siskkoabealde lea 20 000 ru. Doarjjaohcamat mat leat unnit go dát supmit máhcahuvvojit almmá realitehtameannudeami haga.

Máksineavttut:

- Doarjja fysihkalaš investermiidda máksojuvvo ollásit dalle go gustovaš duodaštus lea buktojuvvon. Gustovaš duodaštus lea duodaštus bájkkus, fápmuduvvon rehketoalloodárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalloodárkkisteaddjis. Investeremiid mat leat čađahuvvon sáhttá maiddái duodaštit bájkočáláhusain mas guittegat leat mielde.
- Doarjja proševttaide máksojuvvo 50 % dalle go prošekta álggahuvvon. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošekta lea čađahuvvon, golut duodaštuvvon ja prošektaraporta buktojuvvon
- Doarjaga oktavuodas proševttaide galgá buktojuvvot rehketoallu ruđaid geavaheamis ulbmila ja eavttuid mielde. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalloodárkkisteaddji duodaštit rehketoalu miä čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketoallu galgá dávistit dohkkehuvvon gollomeroštallamii.
- Prošekta galgá gárvvistuvvot maŋimustá jagi sisa doarjjareivve dáhtona rájes. Ohcama mielde sáhttá prošekta oažžut guhkit gárvvistanáiggi, gitta guovtti jagi ráđjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dat ferte vuodustuvvot. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhttá ohcat

Meroštallannjuolggadusat:

- Gitta 30 % ráđjai doarjja dohkkehuvvon goluid vuodul. Gitta 20 % ráđjai ovttasruhtadeami oktavuodas eará almmolaš ruhtadangálduiguin
- Stuorámus doarjja lea 300 000 ru. Ovttasbargodoaibmabijuide oktavuodas main lea stuorra mearkašupmi báikkálaš sámi álbmogii, lea stuorámus doarjja 500 000 ru

- Sámediggi ii searvva proševttaid ruhtadeapmái main gollomeroštallan lea badjel 5 000 000 ru
- Iešoassi nugo iežas bargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat eanet go 20 % dohkkehuvvon gollomeroštallamis.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 6 017 000 ru doarjjan iešguđege lágan ealáhusaide.

7.3.1.2 Mariidnaealáhusat

Tabealla 7.3.1.2 Mariidna ealáhusat

(1000 ru)

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30000	Mariidna ealáhusat	144	4 165	4 165	4 165	0	0,0 %
Submi		144	4 165	4 165	4 165	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ovddideapmi ja stuorát barggolašvuohta mariidnaealáhusaid siskkobealde

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Ealáhusdoallit ja ásaheaddjit mariidnaealáhusaid siskkobealde

Ulbmilolahusa eavttut:

- Unnimusat 4 doarjaga addojuvvon ásaheaddjiide geat leat vuollel 30 jagi
- Man ollu doarjja addojuvvon bivdofatnasiidda mat leat vuollel 25 jagi
- Unnimusat 4 doarjaga ealáhusdoliide geat leat nissonolbmot
- Man ollu doarjja addojuvvon vuostáiváldinrusttegiid viidáset ovddideapmái ja ođasmahttimii
- Man ollu doarjja addojuvvon ođđa buktagiid ásaheamiide, ovddideapmái ja/dahje viidáset náláштуttimii mariidnaealáhusaid siskkobealde

Vuoruheamit 2009:s:

- Doarjja bivdofatnasiid oastimii mat leat vuollel 25 jagi.
- Doarjja vuostáiváldinrusttegiid viidáset ovddideapmái ja ođasmahttimii
- Ođđa buktagiid ásaheamiide, ovddideapmái ja/dahje viidáset náláштуttimii mariidnaealáhusaid siskkobealde

2009:s ii addojuvvo doarjja čuovvovažžii:

- Bajásdoallamii, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat váikkuhit gilvuu botnjama, mobiila vuojániidda ja gálvojerriide, láigoviesuide, vuorkávisttiide, visttiid ja giddodagaid oastimii, leasingii, seaiva lonuhallamiidda, kurssaid, semináraid ja konferánssaid lágideapmái ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušeahtaid bokte.

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearrin leat guovvamánu, cuoŋománu ja čakčamánu 1. beaivvit 2009.s
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcamiid árvvoštallamis lea deatalaš árvvoštallat dáseárvoperspektiivva
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga

- Doarjaga oktavuodas bivdofatnasiidda galgá doarjjaoažžu leat registrerejuvvon Guolástusmannállas.
- Doarjaga oktavuodas gádderusttegi, galgá dain leat dohkkehuvvon vuostáiváldin- ja oastinduođastus.
- Ásahuvvon doaimmat galget leat registrerejuvvon Brønnøysund-registariin
- Ii addojuvvo eanet doarjja proševttaide mat juo leat ruhtaduvvon Sámedikki doarjagiiguin dahje vejolaš liigegoluide.
- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit fitnodekonomalaš gánnáhahttivuhtii
- Vuolimus doarjjarádjji proševttaide dahje doaibmabijuide lea 30 000 ru. Doarjjaohcamat mat leat unnit go 30 000 ru máhcahuvvojit almmá realitehtameannudeami haga.

Máksineavttut:

- Doarjja fysihkalaš investermiidda máksojuvvo ollásit dalle go gustovaš duođastus lea buktojuvvon. Gustovaš duođastus lea duođastus bájkkus, fápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis. Investeremiid mat leat čađahuvvon sáhtta maiddá duođastit bájkočáláhusain mas guittegat leat mielde.
- Doarjja proševttaide máksojuvvo 50 % dalle go prošekta álggahuvvon. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošekta lea čađahuvvon, golut duođastuvvon ja prošektaraporta čállojuvvon
- Doarjaga oktavuodas proševttaide galgá buktojuvvot rehketdoallu ruđaid geavaheamis ulbmila ja eavttuid mielde. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duođastit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Prošekta galgá gárvvistuvvot mañimustá jagi sisa doarjjareivve dáhtona rájes. Ohcama mielde sáhtta prošekta oažžut guhkit gárvvistanáiggi, gitta guovtti jagi rádjai mañjá doarjjareivve dáhtona, dat ferte vuodustuvvot. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkjuvvo doarjja almmá ovdagihit dieđiheami haga.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat

Meroštallannjuolggadusat:

- Gitta 30 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja eanemusat 300 000 ru, ja gitta 20 % rádjai ovttasruhtadeami oktavuodas eará almmolaš ruhtadeddjiiguin
- Gitta 30 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštallamis ja eanemusat 150 000 ru geavahuvvon fatnasiidda mat leat vuollel 25 jagi. Gitta 20 % rádjai ovttasruhtadeami oktavuodas eará almmolaš ruhtadeddjiiguin
- Ovttasbargodoaibmabijuidda oktavuodas main lea stuorra mearkkašupmi báikkálaš sámi álbmogii, lea stuorámus doarjja 500 000 ru
- Sámediggi ii searvva proševttaid ruhtadeapmái main gollomeroštallan lea badjel 5 000 000 ru
- Iešoassi nugo iežas bargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat eanet go 20% dohkkehuvvon gollomeroštallamis.

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 4 165 000 ru doarjjan mariidnaealáhusaide.

7.3.1.3 Eanandoallu

Tabealla 7.3.1. Eanadoallu

(1000 ru)

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30010	Eanadoallu	3 666	4 449	4 449	4 799	350	7,9 %
Submi		3 666	4 449	4 449	4 799	350	7,9 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit barggolašvuoda ja doallostruktuvrra dálá dásis

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Aktiivvalaš doallodoallit iežaset doaluin
- Ásaheaddjit geat háliidit álggahit iežaset doalu

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu doallodoallit geat ožžot doarjaga
- Man ollu odđáasaheaddjit geat ožžot doarjaga
- Unnimusat 10 doarjaga ealáhusdilliide geat leat nissonolbmot
- 350 000 ru várrejuvvo stáhtalaš mielkeeriid oastimii muhto ii friija márkanis 2009:s. Jos bohtet ollu ohcamat, de galget sii geain lea unnimus mielkeearri vuoruhuvvot. Ovttaskas doalut galget vuoruhuvvot.

Vuoruheamit 2009:s:

- Odđahuksemat ja doaibmavisttiid viidát earáhuhttin
- Eanadoallomašinnat ja –reiddut ovttaskas ohcciide ja reaidoservviide

2009:s ii addojuvvo doarjja čuovvovažžii:

- Bajásdoallamii, doaibmavuodot goluide, doaibmabijuide mat váikkuhit gilvvu botnjama, mobiila vuojániidda ja gálvojojriide, láigoviesuide, vuorkávisttiide, visttiid ja giddodagaid oastimii, leasingii, seaiva lonohallamiidda, kurssaid, semináraid ja konferánssaid lágideapmái ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušeahaid bokte.

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearrin leat guovvamánu, cuonómánu ja čakčamánu 1. beaivvit 2009.s
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Doarjja ii addojuvvo seamma ohccái mášinnaid ja reaiduid oastimii ovdalgo lea gollan vihtta jagi dan rájes go maŋimusat oaččui doarjaga.
- Mášiidna- ja reaidoservviin galget leat njuolggadusat ja unnimusat guokte doallodoalli. Ohcci gii oažžu doarjaga sáhtta leat lahttun dušše ovttá reaidorieggás
- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit fitnodekonomalaš gánnáhahttivuhtii
- Ásahuvvon doaimmat galget leat registrerejuvvon Brønnøysund-registariin
- Ii addojuvvo eanet doarjja proševttaide mat juo leat ruhtaduvvon Sámedikki doarjagiiguin dahje vejolaš liigegoluide.

- Vuolimus doarjjarádjji prošavttaide dahje doaibmabijuide lea 30 000 ru. Doarjjaohcamat mat leat unnit go 30 000 ru máhcahuvvojit almmá realitehtameannudeami haga.

Máksineavttut:

- Doarjja fysihkalaš investermiidda máksojuvvo ollásit dalle go gustovaš duođastus lea buktojuvvon. Gustovaš duođastus lea duođastus bájkkus, fápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis. Investeremiid mat leat čadahuvvon sáhtá maddái duođastit bájkočáláhusain mas guittegat leat mielde.
- Doarjaga máksima ovddas doaibmavistiide, galgá gárvvistuodastus buktojuvvo.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot mañimustá jagi sisa doarjareivve dáhtona rájes. Ohcama mielde sáhtá prošeakta oazžut guhkit gárvvistanáiggi, gitta guovtti jagi rádjai mañjá doarjareivve dáhtona, dat ferte vuodustuvvot. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkojuvvo doarjja almmá ovdagihiti dieđiheami haga.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat

Meroštallannjuolggadusat:

- Eanemusat 400 000 ru ja gitta 30 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštallamis eará doaibmabijuide go mášiidnarieggáide ja reaiduide. Gitta 20 % rádjai ovttasruhtadeami oktavuodas eará almmolaš ruhtadeddjiiguin
- Eanemusat 100 000 ru ja gitta 50 % rádjai dohkkehuvvon gollomeroštallamis mášiidnarieggáid mášiidna- ja reaidoinvesteremiidda.
- Eanemusat 50 000 ru ja gitta 25 % rádjai ovttaskas ohcciid mášiidna- ja reaidoinvesteremiidda.
- Ovttasbargodoaibmabijuid oktavuodas main lea stuorra mearkkašupmi báikkálaš sámi álbmogii, lea stuorámus doarjja 500 000 ru
- Sámediggi ii searvva prošavttaid ruhtadeapmái main gollomeroštallan lea badjel 5 000 000 ru. Das sáhtá spiehkastit go guoská doaibmavistiid investermiidda ovttasbargodoaibmabijuid/ oktasašdoaimma oktavuodas
- Iešoassi nugo iežas bargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat eanet go 20% dohkkehuvvon gollomeroštallamis.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 4 799 000 ru doarjjan eanandollui.

7.3.1.4 Ággahanstipeanddat

Tabealla 7.3.1.4 Álggaheaddjiidstipeanda

(1000 ru)

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %	
30050	Álggaheaddjiidstipeanda	a)	0	0	0	1 500	1 500	-
Submi			0	0	0	1 500	1 500	-

a) 500 000 ru lea sirdojuvvon lotnolasealáhusaid poastas 30060 ja 1 000 000 ru manggabealat caláhuseallima poastas 30030

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ođđa gávpejurdagiid ovddideapmi ja ođđa doaimmaid ásaheapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Olbmot geat háliidit ovddidit ja ásahtit iežaset doaimma

Ulbmilolahusa eavttut:

- Unnimusat 40 % álggahanstipeanda addojuvvon nissonásaheddjiide.
- Unnimusat 10 % álggahanstipeanda addojuvvon olbmuide vuollel 30 jagi.
- Unnimusat guokte álggahanstipeandda addojuvvon meahcceealáhusdoaimmaide.
- Man ollu álggahanstipeanda addojuvvon mátkeealáhusdoaimmaide lotnolagaid eará ealáhusaiguin.

Vuoruheamit 2009:s:

- Smáviltálgan biebmobuvttadeapmi
- Álggaheaddjit geat álggahit meahcceealáhusdoaimmaid ja mátkeealáhusdoaimmaid lotnolagaid eará ealáhusaiguin

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea cuoŋománu 1. b. 2009
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcama árvoštallamis lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Álggahanstipeandda sáhtá addit gitta ovttá jahkái
- Álggahanstipeanda sáhtá addojuvvot plánemii ovdal fitnodatásaheami ja ieš ásaheapmái.
- Stipeanda sáhtá addojuvvot muhtun muddui eallingoluide (iežas bálkái), konsuleanttaveahkkái, márkániskkadeapmái, oahpahussii, geahččalanbuvttadeapmái, mátkegoluide, unnit investeremiidda, láigohuvvon veahkkái dahje sadjásažžii, konseaptaovddideapmái ja eará fitnodatplánemii. Doarjja ii guoskka divatgoluide jna. almmolaš ásahusaide
- Galgá leat dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo relevánta oahppu ja ámmátvásihus

Máksineavttut:

- 75 % stipeanddas máksojuvvo ávžžuhusa mielde stipeandaáigodaga álggus. Loahppa 25% máksojuvvo dalle go prošeaktaraporta ja dohkálaš duođašteapmi lea buktuojuvvon. Gustovaš duođaštus lea duođaštus báhkkus, fápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis. Čađahuvvon investeremiid sáhtá maiddáid duođaštit báhkočáláhusain mas guttegeat leat mielde. Prošeaktaraporta ferte ráhkaduvvot prošeaktaplánii ja mearrádusa eavttuide dávistemiin.
- Prošeakta galgá gárvvistuvvot stipeandaáigodaga rámma siskkobealde nugo mearriduvvo doarjjareivves. Erenoamáš diliin sáhtá oažžut prošeavtta válbmenbeaivvi maŋiduvvot gitta guvttiin jagiin maŋŋá doarjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat

Álggahanstipeandda meroštallannjuolggadusat:

- Sáhtá addojuvvot eanemusat 75 % dohkkehuvvon goluin, gitta 150 000 ru rádjai.
- Iežas bálkái sáhtá leat gitta 12 000 ru mánnui. Iežas bálkái sáhtá unniduvvot jus stipeandaoažžus lea eará dias stipeandaáigodagas.

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 500 000 ru álggahanstipendi.

7.4 Lotnolasealáhusaid árvoháhanprográmma

Tabella 7.4 Lotnolasealáhusaid árvoháhanprográmma

(1000 ru)

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30060	Lotnolasealáhusat	0	3 375	3 375	3 150	-225	-6,7 %
30061	Duodji - fidnoahppoortnet	0	1 500	1 500	1 500	0	0,0 %
30062	Čielggadanprošeavttat ja eará doaibmabijut	0	0	0	1 350	1 350	-
Submi		0	4 875	4 875	6 000	1 125	23,1 %

2009 stáhtabušehtas lea várrejuvvon 8 500 000 ru lotnolasealáhusaid árvoháhanprográmmii. Dien supmis lea sirdojuvvon 900 000 ru hálldahussii dán prográmma hálldašeami várás ja 600 000 ru lea sirdojuvvon erenoamáš prošeavttaide prográmma fágalaš foruma várás. Dasa lassin lea 500 000 ru sirdojuvvon postii 301 Duodjeinstituhtta duoji bagadanvirggiid várás ja 500 000 ru lea sirdojuvvon postii 30050 álggahanstipeanda.

Lotnolasealáhusaid árvoháhanprográmma geografalaš doaibmaguovlu lea seamma go mii lea lotnolasealáhusaid ohcanvuđot doarjagiid várás mat leat Sámedikki 2009 bušehtadokumeanttas, kapihttalis 7.3.1.

7.4.1 Lotnolasealáhusat – lotnolasealáhusaid árvoháhanprográmma

Tabella 7.4.1 Lotnolasealáhusat - Lotnolasealáhusaid árvoháhanprográmma

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30060	Lotnolasealáhusat	0	3 375	3 375	3 150	-225	-6,7 %
Submi		0	3 375	3 375	3 150	-225	-6,7 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ceavzilis lotnolasealáhusdoaimmat

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Bargit geat háliidit buohtalastit vuoddoealáhusaid mátkealáhusdoaimmain ja smáviltágan biebmobuvttadusain
- Meahcásteaddjit

Ulbmilolahusa eavttut:

- 4 meahccealáhusdoaimma leat ásahuvvon
- 4 mátkealáhusdoaimma lotnolagaid eará ealáhusaiguin
- 3 smáviltágan biebmobuvttadeaddji
- 1 vuostáiváldinrusttet meahcebuktagiid várás
- 1 gelbbolašvuoda bajideaddji kursa meahccealáhusaid siskkobealde

Vuoruheamit 2009:s:

- Buvttaovddideapmi ja meahcebuktagiid kvalitehta sihkkarastin
- Vuovdin- ja márkandoaibmabijut meahccealáhusaid siskkobealde
- Sáivačáhceguliid biebman
- Vásihusvuđot mátkealáhusdoaimmaid ovddideapmi
- Smáviltágan biebmobuvttadeapmi
- Meahcebuktagiid vuostáiváldinrusttegat
- Gelbbolašvuoda buorideapmi meahccealáhusaid siskkobealde

2009:s ii addojuvvo doarjja čuovvovažži:

Bajásdoallamii, doaibmavuđot goluide, doaibmabijuide mat váikkuhit gilvvu botnjama, mobiila vuojániidda ja gálvojjorriide, láigoviesuide, vuorkávisttiide, visttiid ja giddodagaid oastimii, leasingii, seaiva lonohallamiida, kurssaid, semináraid ja konferánsaid lágideapmái ja doaibmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušehtaid bokte.

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearrin leat guovvamánu, cuoŋománu ja čakčamánu 1. beavvit 2009.s
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcamiid árvvoštallamis lea deatlaš árvvoštallat dásseárvoperspektiivva
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemeari ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Ferte leat dohkálaš fágagelbbolašvuohta nugo relevánta oahppu ja ámmátvásihus
- Ásahuvvon doaimmat mat ožžot doarjaga galget sáhttit čujuhit fitnodekonomalaš gánnáhahttivuhtii
- Ásahuvvon doaimmat galget leat registrerejuvvon Brønnøysund-registariin
- Ii addojuvvo eanet doarjja prošeavttaide mat juo leat ruhtaduvvon Sámedikki doarjagiiguin dahje vejolaš liigegoluide.
- Doaibma mii čuohcá negatiivvalaččat nu unnán go vejolaš lundui, kultuvrii ja birrasii.
- Meahcedoaimmat mat dávistit sámi luonddugeavaheapmái
- Mátkealáhusat main deattuhuvvojit vásihusat ja ekoturisma
- Vuolimus doarjjarádjji prošeavttaide dahje doaibmabijuide lea 20 000 ru. Doarjjaohcamat mat leat unnit go 20 000 ru máhcahuvvojit almmá realitehtameannudeami haga.

Máksineavttut:

- Doarjja fysihkalaš investermiidda máksojuvvo ollásit dalle go gustovaš duodaštus lea buktujuvvon. Gustovaš duodaštus lea duodaštus bájkkus, fápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddjis. Investeremiid mat leat čađahuvvon sáhtta maiddái duodaštit bájkočáláhusain mas guittegat leat mielde.
- Doarjja prošeavttaide máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvon. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, golut duodaštuvvon ja prošeaktaraporta čállojuvvon
- Doarjaga oktavuodas prošeavttaide galgá buktujuvot rehketdoallu ruđaid geavaheamis ulbmila ja eavttuid mielde. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketdoallu galgá dávistit dohkkehuvvon gollomeroštallamii. Prošeakta galgá gárvvistuvvot maŋimustá jagi sisa doarjjareivve dáhtona rájes. Erenoamáš oktavuodain sáhtta prošeakta oažžut guhkit gárvvistanáiggi gitta guokte jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dat ferte sierra vuodustuvvot. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Gitta 40 % rádjai doarjja dohkkehuvvon goluid vuodul. Meahccealáhusaid ásaheami oktavuodas sáhtta addit doarjaga gitta 50% rádjai. Gitta 20 % rádjai ovttasruhtadeami oktavuodas eará almmolaš ruhtadangálduiguin

- Stuorámus doarjja lea 300 000 ru. Ovttasbargodoaibmajuid oktavuodas main lea stuorra mearkašupmi báikkálaš sámi álbmogii, lea stuorámus doarjja 500 000 ru
- Unnimus doarjja lea 20 000 ru.
- Sámediggi ii searvva prošeavttaid ruhtadeapmái main gollomeroštallan lea badjel 5 000 000 ru
- Iešoassi nugo iežas bargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat eanet go 20% dohkkehuvvon gollomeroštallamis.

Sámedikki doarjjastivra hálddaša Sámedikki ruđaid lotnolasealáhusaide.

Jahkái 2009 várrejuvvo 3 150 000 ru lotnolasealáhusaide.

7.4.2 Duodji – fidnooahppiortnet – lotnolasealáhusaid árvohákanprográmma

Tabealla 7.4.2 Duodji - fidnooahppoortnet - Lotnolasealáhusaid árvohákanprográmma

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30061	Duodji - fidnooahppoortnet - árvohákanprográmma	0	1 500	1 500	1 500	0	0,0 %
Submi		0	1 500	1 500	1 500	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Rekrutterema sihkkarastin duodjeealáhussii

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Boazodoalu oahppokantuvra

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu duodjefidnooahppit

Juolludaneavttut:

- Fidnooahppišiehtadusa galgá Yrkesopplæringsnemnda leat dohkkehan
- Fidnooahppišiehtadusat eai sáhte bistit guhkit go guokte jagi, spiehkastahkan leat permišuvnnat mat addojuvvojit áhpehisvuoda ja buozalmasvuoda geažil. Erenoamáš oktavuodain sáhtta šiehtadusaid guhkidit gitta golmma jagi rádjai. Dan ferte fylkkagiela dohkkehit. Fidnooahppi bálkka lea dattetge ráddjejuvvon dasa mii vástida guovtti jagi oahppanáiggi.
- Fidnooahppiin galgá leat teorehtalaš duodjegelbbolašvuoha dahje gelbbolašvuoha sullasaš fágain ovdalgo fidnooahppišiehtadusa sáhtta dahkat.
- Fidnooahppiid vällje sierra sisaváldinnammagoddi mas leat golbma lahtu
- 2009 doaibmaplána sáddejuvvo Sámediggái mañimustá njukčamánu 1. b. 2009
- Jagi 2008 rehketoalldárkkisteaddji duodaštan rehketoallu mii dávista doaibmapláni, sáddejuvvo Sámediggái mañimustá borgemánu 1. b. 2009.
- Raporta ruđaid geavaheamis jagi 2008 doaibmaplána mielde, sáddejuvvo Sámediggái mañimustá borgemánu 1. b. 2009.
- 50 % doarjagis máksojuvvo bušeahhtajagi álggus. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go doarjja-eavttut leat ollašuttujuvvon ja šiehtaduvvon fidnooahppišiehtadusaid vuodul.
- Jus doarjjaeavttut eai leat ollašuttujuvvon borgemánu 1. b. 2009 rádjai, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit ahte oažžu doarjaga Sámedikkis 2010:s. Doarjja sáhtta gáibiduvvot máksojuvbot ruovttoluotta Sámediggái jus vuostaiváldi ii ollašuite eavttuid nu mo lea eaktuduvvon

Meroštallannjuolggadusat:

- Juohke fidnoohppi nammii addojuvvo fidnoohppifitnodahkii 100 000 ru doarjjan fidnoohppiid bálkká várás
- Fidnoohppiortnega hálldašeami várás addojuvvo 100 000 ru vuosttaš fidnoohppi ovddas, ja dasto addojuvvo 100 000 ru lassin juohke goalmát fidnoohppi ovddas. Oktiibuot sáhtttá addit 500 000 ru 10 fidnoohppišiehtadusa hálldašeami várás.
- Eanemusat sáhttet 2009:s ášahuvvot 5 ođđa fidnoohppišiehtadusa

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 500 000 ru Duodji – fidnoohppiortnega várás lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmmas.

7.4.3 Čielggadanprošeavttat ja eará doaibmabijut – lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmma

Tabealla 7.4.3 Čielggadanprošeavttat ja eará doaibmabijut

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30062	Čielggadanprošeavttat ja eará doaibmabijut	0	0	0	1 350	1 350	-
Submi		0	0	0	1 350	1 350	-

Áššis 10/08 Lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmmačilgehus ja sámi mátkeealáhusat, leat vuoruheamit árvoháhkkanprográmma várás mearriduvvon. Sámediggi vuoruha čuovvovaš doaibmabijuid 2009:s

- Diehtujuohkin árvoháhkkanprográmma birra
- Álggahanoahpahusa viidáset joatkin ja čuovvoleapmi, heivehuvvon sámegielaláš lotnolasealáhusbargiide
- Vuovdin- ja márkanbargu meahccealáhusaid siskkobearde
- Árvvoštallat dárbbášuvvo go gelbbolašvuodafierpmádat lotnolasealáhusaid várás (čielggadus ja seminára)
- Ovttasbarggu ja fierpmádaga álggaheapmi sámi mátkeealáhusoasálaččaid gaskka
- Kvalitehta sihkkarastin fievruid geavaheami oktavuodas mátkeealáhusoktavuodas
- Eanet bivdit njurjuid Porsáŋgguvuonas, Lágessvuonas ja Deanuvuonas buoridan dihte báikkaláš guollenáli ja -kvalitehta ja dasto suodjalan dihte mearrasámi duoji ja árbevieruid
- Vásihusturisma láhčín dainna lágiin ahte das deattuhuvvo eaktivuohta ja jáhkehahttivuohta

Ruđaid hálldaša sámediggeráđđi.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 350 000 ru čielggadanprošeavttaide ja eará doaibmabijuide – lotnolasealáhusaid árvoháhkkanprográmmas.

7.5 Duoji ealáhusšiehtadus

Tabealla 7.5 Duoji ealáhusšiehtadus for duodji

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30020	Doaibmadoarjagat	-561	3 000	1 500	3 300	1 800	120,0 %
30021	Investeren- ja ovddidandoarjagat	7 131	3 200	700	3 100	2 400	342,9 %
30029	Doaibmadoarjaortnega árvvoštallan	0	0	0	300	300	-
30027	Čálgoortnegat	6	320	320	200	-120	-37,5 %
30028	Duoji fága- ja ekonomijalávdegoddi	143	200	200	200	0	0,0 %
30022/24	Sámi gávpeorganisašuvvnnat duojs	450	540	540	550	10	1,9 %
30025/26	Sámi duodjeorganisašuvvnnat	1 500	1 500	1 500	1 560	60	4,0 %
Submi		8 669	8 760	4 760	9 210	4 450	93,5 %

Ortnegat gusket olles riikii sorjankeahttá Sámedikki ruđaid doaibmaguovllus ealáhusovddideapmái. Juohkin sierra poasttaid gaska sorjá ealáhusšiehtadusa šiehtadallamiid šiehtadallanbohtosis.

Duodješiehtadusa ulbmil:

- Ealáhusvuđot duoji ovddideapmi mas lea buoret gánnáhahttivuohta ja iešráhkaduvvon gálvvuid vuovdin

2009:s galgá doaibmadoarjjaortnet evaluerejuvvot. Evalueren galgá leat gárvvis ovdalگو duodješiehtadallamat álggahuvvojit.

Sámedikki duodjeruđaid hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

7.5.1 Doaibmadoarjja – duoji ealáhusšiehtadus

Tabealla 7.5.1 Doaibmadoarjagat - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30020	Doaibmadoarjagat	-561	3 000	1 500	3 300	1 800	120,0 %
Submi		-561	3 000	1 500	3 300	1 800	120,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Iešráhkaduvvon gálvvuide buoret johtu

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Ovttaoalbmofitnodagat mat devdet doaibmadoarjaga oažžuneavttuid

Doarjjaeavttut:

- Ohcci galgá deavdit Sámedikki jienastuslohkui čálihanavttuid, muhto ii dárbbas leat čálihan iežas jienastuslohkui. Erenoamáš oktavuodain sáhtta dán gáibádusas spiehkastit.
- Lea ovttaoalbmofitnodat ja lea čálihuovvon monsadivatlohkui.
- Iešráhkaduvvon dujiid vuovdin sámi kultuvrra ja árbevieruid vuodul unnimusat 50.000 ru ovddas mas ii leat mielde momsa.
- Ieščilgehusain duodaštit ahte sus lea reálagelbbolašvuohta ja/dahje duodaštus formála gelbbolašvuodas sámi duojis
- Ohccit geat ožžot doaibmadoarjaga leat geatnegasat addit dárbbaslaš dieđuid ekonomalaš raportta ráhkadeami bokte.

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu duodjefitnodagat organiserejuvvon ovttaoalbmofitnodahkan

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea golggotmánu 25. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai realitehtameannuduvvo
- Doarjjaoažžu galgá deavdit doaibmadoarjaga eavttuid
- Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat, ja gáibádusain mat leat addojuvvon Sámedikki 2009 bušeahttadokumeantta kapihttalis 3.2 ohcanvuđot doarjagat

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja rehkenastojuvvo iešráhkaduvvon duoji dohkkehuvvon gávpejođu mielde, gitta 40 % rádjai, stuorámus doarjja lea 150 000 ru.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 3 300 000 ru doaimmadoarjjan duojáriidda.

7.5.2 Investeren- ja ovddidandoarjja – duoji ealáhusšiehtadus

Tabealla 7.5.2 Investeren- ja ovddidandoarjagat - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30021	Investeren- ja ovddidandoarjagat	7 131	3 200	700	3 100	2 400	342,9 %
Submi		7 131	3 200	700	3 100	2 400	342,9 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Ovddidit duodjefitnodagaid

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Duojarat iežaset doaimmain
- Duodjedoaimmaid álgaheaddjit
- Duodjeorganisašuvnnat ja oassálaštit geat leat mielde ovddideamen duodjeealáhusa (oktasašprošeavttat)
- Oahppit
  - Jo1 oahppit geat váldet Design og hândverk, ja geat geavahit čiekŋudanprošeavtta oahppan dihte *duodji oahppoplána – oahppu oahppofitnodagas* gelbbolašvuodamihttomeriid.
  - Jo2 oahppit geat geavahit čiekŋudanprošeavtta oahppan dihte *duodji oahppoplána – oahppu oahppofitnodagas* gelbbolašvuodamihttomeriid
  - Jo2 oahppit geat váldet Design og hândverk joatkkaskuvllas

Ulbmilolahusa eavttut:

- Daid doarjagiid lohku mat leat addojuvvon ođđaálgaheaddjiide
- Daid doarjagiid lohku mat leat addojuvvon investeremiidda
- Daid doarjagiid lohku mat leat addojuvvon fitnodatovddideapmái
- Daid doarjagiid lohku mat leat addojuvvon gelbbolašvuoda bajideapmái
- Daid doarjagiid lohku mat leat addojuvvon duojáriidda

Vuoruheamit 2009:s:

- Gelbbolašvuoda bajideami doaimmabijut álgaheaddjiid ja ásahuvvon doaimmaheaddjiid várás
- Investeremat ja doaimmabijut mat váikkuhit fitnodatovddideapmái
- Ovddidanprošeavttat duodjeealáhusa várás
- Mearkagálvoovddideami joatkin
- Vuovdin- ja vuovdalandoaibmabijut
- 100 000 ru várrejuvvo duodjestipeandan daidda oahppiide geat váldet joatkkaoahpu

Dáid doaimmaide ii addojuvvo doarjja 2009:s:

- Bajásdoallamii, goluide mat čatnasit doaimmaheapmái, doaimmabijuide mat rievdadit gilvohallandili, mobiila fievruid ja jorriide, láigovisttiide, rádjovisttiide, visttiid ja opmodagaid oastimii, leasemii, buhtes lonohallamiidda, semináraid ja konferánsaid lágidemiide ja doaimmabijuide mat ruhtaduvvojit almmolaš bušeahhtapoasttain

Juolludaneavttut

- Ohcanáigemearit leat guovvamánu 1. b., cuoŋománu 1. b. ja čakčamánu 1. b. 2009
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjaeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Dohkálaš fágagelbbolašvuotta nugo guoskevaš oahppu ja fidnovásáhusat
- Vuodđuduvvon doaimmat galget leat logahallojuvvon Brønnøysundregistariidda.
- Ii addojuvvo šat eanet doarjja prošeavttaide mat leat jo ruhtaduvvon Sámedikki doarjagiiguin, dahje vejolaš lassegoluide.
- Prošeakta- dahje doaibmabidjodoarjaga vuolimus ráđji lea 20 000 ru. Vuollem 20 000 ruvdnosaš doarjjaohcamat máhcahuvvojit almmá meannudeami haga.

Máksineavttut:

- Doarjja fysihkalaš investeremiidda máksojuvvo ollásit go dohkálaš duođaštus lea sáddejuvvon. Dohkálaš duođaštus lea duođaštus bänkkus, autoriserejuvvon rehketoallis, registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddjis. Bänkočáláhus oktan mielddistuvvon fakturaiguin sáhtá maid leat duođaštussan dasa ahte investeremat leat čađahuvvon.
- Prošeaktadoarjagiid oktavuodas máksojuvvo 50 % go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, golut duođaštuvvon ja prošeaktaraporta čállojuvvon
- Prošeaktadoarjagiid oktavuodas galgá leat rehketoallu mii čájeha ruhtageavaheami mihttomeriid ja eavttuid ektui. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá rehketoalut leat registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddji leat duođaštan
- Doaibmabidju galgá lea válmmas maŋimusat jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš dilii sáhtá doaibmabiju válbmema oažžut maŋiduvvot gitta 2 jagiin maŋŋá doarjjareivve beaivádeami, dán ferte erenoamážit čilget. Jus doaibmabidju ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemearis, de sihkkujuvvo doarjja almmá ovddalgihtii deađiheami.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Sáhtá oažžut gitta 50 % doarjaga dohkkehuvvon gollomeroštusas. Eanemus doarjja lea 300 000 ru.
- Buvttaovddideami oktavuodas sáhtá váldit mielde gitta 12 000 ruvdnosaš birgengoluid mánnui ja doarjjameari lea gitta 60 % gollomeroštusas
- Jahkásaš stipeandarámma nuoraide geain lea duodji, juogaduvvo luohtta sin gaskkas geain lea vuogatvuotta oažžut doarjaga ja geat ollašuttet juolludaneavttuid. Juohke oahppi sáhtá oažžut eanemusat 10 000 ru stipeandan jahkái.
- Go lea dakkár ovttasbargodoaibmabidju mas lea stuorra mearkkašuámi báikkálaš sámi álbmogii, de lea eanemus doarjja 500 000 ru
- Sámediggi ii searvva dakkár prošeaktaruhtadeapmái man gollomeroštus lea badjel 5 000 000 ru
- Iežasbargu ja iežas ávdnasat eai sáhte leat badjel 20 % dohkkehuvvon gollomeroštusas
- Go ruhtaduvvo ovttas eará almmolaš ruhtadanortnegiiguin, de uhciduvvo Sámedikki ruhtadeapmi, nu ahte almmolaš ruhtadeapmi ii šatta badjel 60 %.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 3 100 000 ru investeren- ja ovddidandoarjjan duojáriidda.

7.5.3 Doaibmadoarjjaortnega árvvoštallan

Tabealla 7.5.3 Doaibmadoarjjaortnega árvvoštallan

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30029	Doaibmadoarjjaortnega árvvoštallan	0	0	0	300	300	-
Submi		0	0	0	300	300	-

Duoji válđošiehtadusa vuodul galgá doaibmadoarjjaortnet árvvoštallojuvvot 2009:s.

Jahkái 2009 várrejuvvo 300 000 ru doaibmadoarjjaortnega árvvoštallamii.

7.5.4 Čálgoortnegat - duoji ealáhusšiehtadus

Tabealla 7.5.4 Čálgoortnegat - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30027	Čálgoortnegat	6	320	320	200	-120	-37,5 %
Submi		6	320	320	200	-120	-37,5 %

Doarjjaortnega mihttomearri

- Bisuhit bargonávccalaš duojáriid čálgoortnegiid

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Ovttaolbmofitnodagat mat devdet doaibmadoarjaga eavttuid

Olahusjovkui beassá go čuovvovaš gáibádusat leat devdojuvvon:

- Ohcci galgá deavdit gáibádusaid beassat čálihuvvot Sámedikki jienastuslohkui, muhto ii dárbbáš leat čálihuvvon jienastuslohkui. Earenoamáš dilálašvuodain sáhttá spiehkastuvvot dán gáibádusat.
- Ohcci galgá eaiggáduššat ovttaolbmofitnodaga ja leat logahallojuvvon lasseárvodivatregistarii
- Leat vuovdán iežasduddjojuvvon dujiid mat leat vuodđuduvvon sámi kultuvrii ja árbevieruide, unnimusat 50 000 ru ovddas earret lasseárvodivada.
- Ohcci galgá iežasdieđáhusain duodaštit ahte lea reálagelbbolašvuohta ja/dahje formálalaš gelbbolašvuohta sámi duojis

Ulbmilolahusa eavttut

- Váhnenruhtadoarjagiid lohku riegádahttima dahje adopšuvnna oktavuodas
- Doarjagiid lohku lassebálkkašumi ruovttoluottamáksimii álbmotodjui

Juolludaneavttut

- Doarjjavuostáiváldi ferte leat registrerejuvvon ahte son deavdá juolludaneavttuid
- Váhnenruhtadoarjaga ohcan ferte sáddejuvvot sisa maŋemusat 6 mánu maŋjel riegádahttima dahje adopšuvnna
- Doarjja ii addojuvvo duojáriidda geat ožžot buohcanruđaid eará almmolaš ortnegiid vuodul

Meroštallannjuolggadusat:

- Váhnenruhtadoarjja gitta 30 000 ru. Rádji goas sáhttá addit váhnenruhtadoarjaga, loktana 5G:i (1G= 70 256)
- Dan buohcanruđoortnega lassebálkkašumi ruovttoluottamáksin, maid Riikkaoadjodoaimmahat mearrida

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 200 000 ru duojáriid čálgoortnegiidda.

7.5.5 Fága- ja ekonomiijalávdegoddi – duoji ealáhusšiehtadus

Tabealla 7.5.5 Fága- ja ekonomiijalávdegoddi - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta 300	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30028	Fága- ja ekonomiijalávdegoddi	143	200	200	200	0	0,0 %
Submi		143	200	200	200	0	0,0 %

Duoji válđošiehtadusa vuodul galgá fágálávdegoddi mearridit ohcamiid beassat logahallojuvvot duodjeregistarii. Viidáseappot galgá ekonomiijalávdegoddi meroštallat duodjealáhusa ekonomalaš vuodđudusa.

Jahkái 2009 várrejuvvo 200 000 ru duoji fága- ja ekonomiijalávdegoddái.

7.5.6 Sámi duodjegávppi organisašuvnnat – ohcanvuđot doarjagat – duoji ealáhusšiehtadus

Tabealla 7.5.6 Sámi gávpeorganisašuvnnat duojs

Poasta 758	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %	
75800	Sámi gávpeorganisašuvnnat duojs	a)	450	540	540	550	10	1,9 %
Submi			450	540	540	550	10	1,9 %

a) 2009 šadde doarjagat sámi gávpeorganisašuvnnaide ohcanvuđot. Dm. ahte sii geat ovdal ožžo doarjaga gávpeorganisašuvnnaide, fertejit oheat doarjaga

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Lasihit duodjegálvvuidd gávpejođu ja čalmmustahttit kvalitehtaduoji.

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi gávpeorganisašuvnnat/fitnodagat mat vuvdet dujiid

Ulbmilolahusa eavttut:

- 3 sámi gávpeorganisašuvnna mat vuvdet dujiid

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Sirddekeahces duodjegávppit mat leat doaimmas birra jagi ja mat vuvdet sámi dujiid
- Doaimmat galget leat logahallojuvvot Brønnøysundregistariin
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja Sámediggi galgá dan dohkkehit
- Doaimmat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahtas eai sáhte oazžut doarjaga dan ortnega bokte

Máksineavttut:

- 50 % doarjagis máksojuvvo go máksinávžžuhus boahá, loahppaoassi máksojuvvo go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.08 rádjái lea gárvvistuvvon ja sáddejuvvon Sámediggái. Maŋemus máksinávžžuhus galgá ovdanbuktojuvvon maŋemusat golggotmánu 1. b. 2009.

- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtaautoriserejuvvon rehketdoalodárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Rámma juogaduvvo ovttá mađe doarjjavuogadahttojuvvon ohcciid gaskkas. Muhto ovttaskasohccit eai sáhte oažžut eambo go 200 000 ru doarjaga.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 550 000 ru sámi gávpeorganisašuvnnaide.

Sámediggi mearrida juolludaneavttuid ovttasráđiid duodjeorganisašuvnnaiguin.

7.5.7 Sámi duodjeorganisašuvnnat - njuolggadusat - duoji ealáhusšiehtadus

Tabella 7.5.7 Sámi duodjeorganisašuvnnat - duoji ealáhusšiehtadus

Poasta 303	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
30025	Duojáríid Ealáhus Searvi	450	450	450	468	18	4,0 %
30026	Sámiid Duodji OS	1 050	1 050	1 050	1 092	42	4,0 %
Submi		1 500	1 500	1 500	1 560	60	4,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit Duojáríid Ealáhussearvvi ja Sámiid Duodji OS doaimmaid

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Duojáríid Ealáhus Searvi ja Sámiid Duodji OS

Ulbmilolahusa eavttut:

- Doaibma doaibmaplána ja bušeahta mielde

Juolludaneavttut:

- Doaibmaplána jahkái 2009 sáddejuvvo Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- Bušeahtadárbbut jahkái 2010 sáddejuvvojit Sámediggái ovdal njukčamánu 1. b. 2009
- Rehketdoalodárkkisteaddji duođaštan 2008 rehketdoallu doaibmaplána ektui, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- Raporta ruđaid geavaheamis jagi 2008 doaibmaplána ektui, maid jahkečoahkkin lea dohkkehan, sáddejuvvo Sámediggái ovdal borgemánu 1. b. 2009
- 50 % máksojuvvo bušeahttajagi álggus. Loahppaoassi 50 % máksojuvvo go doarjjaeavttut leat ollašuttu juvvon
- Jus doarjjaeavttut eai leat ollašuttu juvvon ovdal borgemánu 1. b. 2009, de ii sáhte doarjjaoažžu vuordit doarjaga Sámedikkis 2010:s. Doarjja sáhtta gáibiduvvot máksojuvvo ruovttoluotta Sámediggái jus doarjjaoažžu ii ollašuite eavttuid nu mo lea eaktuduvvon

Meroštallannjuolggadusat:

- Sámedikki dievasčoahkkin mearrida doarjjajuogadeami sámi duodjeorganisašuvnnaide ealáhusšiehtadusa šiehtadallanbohtosa vuodul.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 560 000 ru sámi duodjeorganisašuvnnaide.

8 Birasgáhtten ja kultursuodjalus

Sámi servodagáin lea lagašvuohta lundui ja birrasii. Boahhteáiggi biras- ja kulturbarggus fertedeattuhit ceavzilis ja birasseasti ovddieami iežamet árbevieruid vuodul. Sámi kulturmuittut leat deatalaččat sámi historjjá duodašteapmái. Kulturmuittut duodaštit mo sápmelaččaid oktavuoha lea leamaš eanadahkii ja lundui ja mo sii leat ávkkástallan dainna áiggiid čađa. Dát guoská maiddái eanadaga ja luonddu mearkkšupmái ekonomalaš, sosiála ja oskkoldat dilálašvuodaide.

Váldomihttomearri

- Sihkkarastit sámi kultuvrra luondduvuodđosa ja suodjalit sámi kulturmuittuid ja kulturbirrašiid

Oassemihhtomearit

- Duodaštit ja gaskustit sámi kulturmuittuid ja kulturbirrašiid
- Oainnusin dahkat sámi árbedieđu

Strategiijat

- Árijalaš váikkuhangaskaoapmegeavaheami bokte nannet sámi árbedieđuid ja sámi kulturmuittuid fuolaheami ja suodjaleami vuodđosa
- Bisuhit ja viidáseappot ovddidit gulahallama ja ovttasbarggu guovddáš, regionála ja báikkálaš eiseválddiiguin ja eará oassálastiiguin, nannen dihtii sámi kultur- ja birasgáhttema rámmaeavttuid
- Ovttasbargošiehtadusaid bokte fylkkagiellaiguin nannet sámi kulturmuittosuodjalusa
- Fuolahit sámi beroštusaid lagaš gulahallama ja ovttasbarggu bokte giellaiguin kulturmuittolága, plána- ja huksenlága ja eará guoskevaš mearrádusaid vuodul
- Gulahallama bokte allaskuvllaiguin, dutkanásahusaiguin ja universitehtaiguin bargat dan ala ahte buoridit sámi kulturmuittosuodjalusa ja árbedieđuid dutkama
- Sierra biras- ja dálkkádatdiedáhusain čalmmustuhttit sámi árbevirolaš geavaheami hástalusaid

8.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabealla 8.1 Čoahkketabealla - Sámi birasgáhtten ja kultursuodjaleapmi (1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Njuolggá doarjagat	0	1 000	1 000	0	-1 000	-100,0 %
	Ohcanvuodot doarjja	543	2 452	2 452	2 000	-452	-18,4 %
	Submi	543	3 452	3 452	2 000	-1 452	-42,1 %

8.1.1 Dutkan ja duodašteapmi sámi rádjaloavssajohtalusa birra nuppi máilmmisoađi áiggi

Divttasvuona rádjaloavssaid birra dutkama ja duodašteami áigumuš lea čalmmustahttit ja duodaštit sámi álbmoga árjja 2. máilmmisoađi áiggi oppalaččat ja Divttasvuona rádjaloavssaid árjja erenoamážit.

Giella- ja guovlodepartemeanta dovvdahii st.proposišuvnnas. nr. 1 (2005-2006) ahte galggai álggahuvvot dutkan ja duodašteapmi Divttasvuona rádjaloavssaid birra. Jagi 2006 stáhtabušehta lasseproposišuvnnas várrejuvvui 1 000 000 ru 2006 várás dán áigumuššii. Doaibma čadnojuvvo Árran julevsámi guovddáži. Rámmašiehtadusa ektui lea Sámediggi geatnegas ruhtadit proševtta golbma jagi, 1 000 000 ruvdnosaš jahkásaš juolludusain. Loahppa submi 1 000 000 ru juolluduvvo Sámedikki 2009 reviderejuvvo bušehtas.

2008:s juolludii Sámediggi 1 000 000 ru dán áigumuššii. Prošeakta lea maŋŋonan álgooplánaid ektui. Dan geažil eai juolluvuvvo ruđat dán áigumušši 2009:s.

8.2 Ohcanvuđot doarjagat

8.2.1 Kulturmuutosuodjalus

Tabealla 8.2.1 Kulturmuutosuodjaleapmi

(1000 ru)

Poasta 400	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
40000	Sámi kulturmuutosuodjaleapmi	543	2 452	2 452	2 000	-452	-18,4 %
Submi		543	2 452	2 452	2 000	-452	-18,4 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Suodjalit, fuolahit ja čalmmustuhttit sámi kulturmuittuid ja -birrasiid

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Kulturguovddážit, museat ja sámi organisašuvnnat
- Sámi kulturmuittuid eaiggádat ja geavaheaddjit ovttasbarggus kulturguovddážiiguin, museaiguin dahje sámi organisašuvnnaiguin

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi kulturmuittologahallamiid lohku 2008:s Askeladdenis (guovddáš kulturmuittodiehtovuodus)
- Álggahuvvon ođastan- ja sihkkarastindoaibmajuid lohku
- Čadašuvvon ođastan- ja sihkkarastindoaibmajuid lohku

Vuoruheamit 2009:s:

- Automáhtalaččat ráfáidahttojuvvon sámi kulturmuittuid ja kulturbirrasiid registreren
- Rašis ja áitojuvvon sámi kulturmuittuid sihkkarastin ja ođasteapmi
- Vuoruhansurggiid siskkobealde vuoruhuvvojit proševttat máin lea dihtomielalaš sohka-bealperspektiiva, ovddemužži.

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
Ohcama árvoštallami lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvoštallojuvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjeavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
Registrenproševttaide galgá Askeladdena, SEFRAKa dahje Sámedikki registrerenskovvi geavahuvvot
- Kulturmuittut galget registrerejuvvot digitála, omd. GPS:in dahje giehta-PC:in (pda:in)
Sámediggi galgá sáhttit oažžut buot registrerenávdnasiid ja maiddá loahpparaportta, digitála hámis
Sihkkarastinproševttat galget duođastit dárbbalaš gelbbolašvuoda čadaheapmái ja sáddet loahpparaportta oktan dilleárvoštallamiin maŋŋá čadaheami
Go priváhta eaiggádat ohcet ovttas almmolaš ášahusaiguin dahje museaiguin, de fertejit geavahanvuogiatvuodát kulturmuittuide leat čielggaduvvon
Eanet doarjja dán prošehtii dahje vejolaš lassegoluide ii addojuvvo
- Kulturmuittuid registreren ferte dahkkojuvvot guoskevaš canaigádiid miedihemiin.
Geassemánu 9. b. 1978-mannosaš lága nr. 50 vuodul kulturmuittuid birra ii galgga registreren ja duođasteapmi mange láhkai duohtadit kulturmuittuid. Dát guoská maiddá geahčalanroggamiin ja sullasaš registrerenvugiide. Dákkár iskamiidda ferte ohcat lobi Riikkaantikváras (gč. kml. § 8)

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo go prošeakta lea čađahuvvon, golut leat duođastuvvon ja prošeaktaraporta lea čállojuvvon
- Prošeakta galgá válmastuvvot maŋimusat jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtta oázžut prošeavtta válbmenbeaivvi maŋiduvvot gitta guvttiin jagiin maŋŋá dorjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošeakta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihiti dieđiheami haga
- Doarjjaoažžu galgá sáddet rehketoalu ja raportta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddji duođastit rehketoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta oheat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja gitta 50 % rádjai dohkkehuvvon oktasašruhtadanguin, evemusat 200 000 ru
- Doarjja gitta 70 % rádjai dohkkehuvvon goluin go Sámediggi lea áidan ruhtadeaddji, eanemusat 150 000 ru
- Ásahusat ja organisašuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga stáhtas, eai oáččo dábálaččat doarjaga hálddahušgoluide dán ortnegis.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 000 000 ru doarjjan kulturmuitosuodjaleapmái.

9 Dearvvašvuoda- ja sosiálaáŋgiruššan

Guovddáš ulbmil Sámedikki barggus oččodit dásseárvosaš dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusaid lea lasihit dieđu ja áddejumi sámi bálvalusdárbbasheaddji dárbbuin ja vuoigatvuodain.

Váldomihttomearri

- Dássásaš dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusat sámi álbmogii, nugo muđui álbmogis leat

Oassemihhttomearri

- Dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalus mas lea vuodđun sámi giella ja kultuvra
- Sámi giella- ja kulturgelbbolašvuodta dearvvašvuoda- ja sosiálafágalaš bargiin buot dásiin

Strategiijat

- Gulahallamiin ja ovttasbargguin guovddáš eiseválddiiguin ja gullelaš oassálastiiguin sihkkarastit Sámediggái váikkuhanfámu sámi álbmoga dearvvašvuoda- ja sosiálafálaldaga hábmemis ja čađaheamis
- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte veahkkinn heivehit dakkár dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusa mii lea vuodđuduvvon sámi giella- ja kulturáddejupmái buot dásiin

9.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabealla 9.1 Čoahkketabealla - Sámi dearvvašvuoda- ja sosiálaáŋgiruššan

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Ohcanvuđot doarjja	3 908	4 300	4 400	3 250	-1 150 -26,1 %
Submi		3 908	4 300	4 400	3 250	-1 150 -26,1 %

9.2 Ohcanvuđot doarjagat

9.2.1 Dearvvašvuoda- ja sosiálaprošeavttat

Tabealla 9.2.1 Dearvvašvuoda- ja sosiálaprošeavttat

(1000 ru)

Poasta 450	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %
45000	Dearvvašvuoda- ja sosiálaprošeavttat	a) 3 908	4 300	4 400	3 250	-1 150 -26,1 %
Submi		3 908	4 300	4 400	3 250	-1 150 -26,1 %

a) 1 000 000 ru lea sirdojuvvon poasttas 450 Dearvvašvuoda- ja sosiálaprošeavttat 12. kapihttalii eará doaibmabijut (dutkan-, duodaštan- ja čielggadanrudat)

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Buoret lámččojuvvon dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalus sámi geavaheddjiide

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Organisašuvnnat ja ásašusat
- Ovttaskas aktevrrat mat gullet dutkan- ja oahpahasásahusaide

Ulbmilolahusa eavttut:

- Galle prošeaktabohtosa leat álggahuvvon organisašuvnna/ásahusa plánain
- Galle ovddiduvvon metodaprošeavtta leat álggahuvvon ásašusa/organisašuvnna doaimmas
- Galle álggahuvvon doaibmabiju leat iešguđet prošeavttaid siskkobealde
- Galle metoda- ja fágaovddidanprošeavtta leat čadáhuvvon

Vuoruheamit 2009:s:

- Prošeavttat mat ovddidit sámi giella- ja kulturmáhtolašvuoda dálá dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusain
- Metodaovddidanprošeavttat
- Prošeavttat main leat konkrehta doaibmabijut bistevaš lámččima várás
- Prošeavttat mat ovddidit buriid reaiduid maiguin mihtidit ja sihkkarastit kvalitehta sámi álbmoga dearvvašvuoda- ja sosiálafálaldagain
- Ráhkadit buohcciide heivehuvvon dearvvašvuoda- ja sosiálafágalaš girjjálašvuoda mii lea vuodđduduvvon sámi gillii ja kultuvrii. Girjjálašvuoda dahje gihppagiid jorgalahttin sámegillii ii leat vuoruhuvvon.
- Ovdaprošeavttat dutkanideaide ja prošeaktaevttohusaide ovddideapmái
- Bajábeale namuhuvvon prošeavttat main leat máŋga ruhtadeaddji, vuoruhuvvojit

Juolludaneavttut

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b.2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi máŋgá, eai meannuduvvo
- Ohcamat fertejit gullat Sámedikki 2009 vuoruhemiide
- Ohcama árvvoštallamii lea deatalaš ahte dásseárvoperspektiiva árvvoštallojuvvo
- Ohcan galgá čállojuvvo Sámedikki ohcanskovvá

- Doarjjaoažžu ferte 3 vahku siste maŋŋá doarjjareivve beaivádeami čálalaččat dohkkehit doarjjavevttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Metoda- ja ovdaproševttat galget leat čadnojuvvon dutkan- dahje oahpahusásahussii
- Doarjja ii addojuvvo doaimmaide mat adnojuvvojit ásahusa/organisašuvnna dábalaš doaimbargun, dahje lága bokte geatnegahtton bargun.
- Galgá ráhkaduvvot prošektačilgehus mii válddahallá proševtta ulbmila, oassálastiid logu, fágalaš sisdoalu ja čatnaseami, johtuoplána čadnojuvvon guovddáš dáhpáhusaide, proševtta čađahanvejolašvuoda, ja proševtta bohtosiid gaskkusteami.
- Ii addojuvvo doarjja proševttaide mat leat juo čađahuvvon

Máksineavttut:

- Prošekta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi go doarjja juolluduvvo ja válbmejuvvo maŋimusat jagi maŋŋá doarjjareivve beaivádeami. Erenoamáš diliin sáhtta oažžut proševtta válbmenbeaivvi maŋiduvvot gitta guvttiin jagiin maŋŋá doarjjareivve beaivádeami, dan ferte erenoamážit vuodustit. Jus prošekta ii leat válbmejuvvon áigemearis, de manahuvvo doarjja almmá ovddalgihtii dieđiheami haga
- Jus doarjja lea badjel 100 000 ru ,de máksujuvvo 75 % doarjagis go prošekta álggahuvvo. Loahppaoassi máksujuvvo go prošekta lea čađahuvvon, golut leat duodaštuvvon ja prošektaraporta lea gárvvistuvvon. Doarjagat mat leat vuollel 100 000 ru máksujuvvo ollásit prošektaálggus.
- Doarjjaoažžu galgá sáddet rehketdoalu ja raportta mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja meroštallojuvvo vuodustuvvon ohcama ja prošektačilgehusa vuodul, eanemusat 500 000 ru.
- Prošektaruđaid juolludeami oktavuodas dearvašvuoda- ja sosiálabargiid oahpahusa várás sámegeiela ja kulturipmárdusas, suohkaniidda mat leat sámegeiela hálddašanguovllus, eaktuduvvo ahte suohkan gokčá 50 % prošektagoluin.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 3 250 000 ru dearvašvuoda- ja sosiálaproševttaide.

10 Sámi organisašuvnnat

Demokráhtalaš servodat lea sorjavaš aktiivvalaš ja girjás organisašuvdnaeallimis. Sámi organisašuvnnat leat deatalaš oasálaččat sámi servodaga ovddideamis.

Váldomihttomearri

- Girjás sámi organisašuvdnaeallima bisuheapmi

Strategiijat

- Váikkuhangaskaomiid aktiivvalaš geavaheami bokte láhčit diliid girjás organisašuvdnaeallimii

10.1 Váikkuhangaskaoamit

Tabealla 10.1 Čoahkketabealla - Sámi organisašuvnnat

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %	
	Ohcanvuđot doarjja	2 809	4 107	4 107	4 401	294	7,2 %
Submi		2 809	4 107	4 107	4 401	294	7,2 %

10.2 Ohcanvuđot doarjagat

Tabell 10.2 Søkerbasert tilskudd - Samisk organisasjoner

(i 1000 kr)

Post	Benevnelse	RR 2007	Bud-2008	Rev-08	Bud- 2009+/- 09-Rev 08	Avvik i %	
750	Samiske hovedorganisasjoner	1 951	2 451	2 451	2 451	0	0,0 %
754	Samiske politiske partier	0	250	250	250	0	0,0 %
755	Samiske grenseoverskridende organisasjoner	466	556	556	350	-206	-37,1 %
756	Samiske kulturorganisasjoner	142	350	350	350	0	0,0 %
757	Samiske næringsorganisasjoner	250	500	500	500	0	0,0 %
758	Samiske likestillingsorganisasjoner	0	0	0	300	300	-
759	Samiske org. som arbeider med spørsmål knyttet til tapt skolegang under andre verdenskrig	0	0	0	200	200	-
Sum		2 809	4 107	4 107	4 401	294	7,2 %

a) Post 756 Samiske kulturorganisasjoner er endret til en søkerbasert ordning og er flyttet fra kapittel 6 Kultur til kapittel Samiske organisasjoner.

b) Post 757 Samiske næringsorganisasjoner er flyttet fra kapittel 7 Næring til kapittel Samiske organisasjoner.

c) Post 758 Samiske likestillingsorganisasjoner er en ny ordning fra 2009.

d) Post 759 Samiske org. som arbeider med spørsmål knyttet til tapt skolegang under andre verdenskrig er en ny ordning fra 2009.

10.2.1 Sámi váldoorganisašuvnnat

Tabealla 10.2.1 Sámi váldoorganisašuvnnat

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %	
75000	Sámi váldoorganisašuvnnat	1 951	2 451	2 451	2 451	0	0,0 %
Submi		1 951	2 451	2 451	2 451	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi váldoorganisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámeapolitihkalaš váldoorganisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi váldoorganisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beavvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Organišuvnnat fertetit duodástit ahte dain ledje 31.12.07 muttus unnimusat 500 lahtu mat leat máksán lahttovuoda, ja ahte ledje lahtut unnimusat 3 fylkkas. Juohke báikkálaš searvvis galget leat unnimusat 20 lahtu mat leat máksán lahttovuoda
- Juohke gielddas sáhtta registreret 3 báikkálaš searvvi jus okta dain lea nuoraidsearvi
- Organišuvnna lahttomáksu ii galgga leat eahpegorrelaš unni
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušehtadárbu. Bušehtadárbbut galget dávistit doaibmapláni

- Organišuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahtas, eai leat doarjjavuogadattojuvvon dán ortnega bokte

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.08 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Maŋimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggothmánu 1. b. 2009
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoallođárkkisteaddji duođaštít rehketoalalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahttajagi goas dat juolluduvvo

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohat.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 30 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta daid organisašuvnnaides, mat ollašuttet juolludaneavttuid

b) Doaibmadoarjja:

- 70 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.07 lahttologu mielde

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 2 451 000 ru sámi válđoorganisašuvnnaide.

10.2.2 Sámi politihkalaš bellodagat

Tabealla 10.2.2 Sámi politihkalaš bellodagat

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009 +/- 09-Rev 08	Erohus %
75400	Sámi politihkalaš bellodagat	0	250	250	250	0,0 %
Submi		0	250	250	250	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sáme politihkalaš bellodagaid ásaheapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sáme politihkalaš bellodagat mat leat registrerejuvvon Brønnøysundda bellodatregisttaris

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sáme politihkalaš bellodagaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Bellodagas galgá leat sámi ulbmilparagrafa ja galgá leat registrerejuvvon Brønnøysundda bellodatregisttaris
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušeahtadárbu. Bušeahtadárbbut galget dávistit doaibmapláni

- 250 000 ruvdnosaš vuodđodoarjja sihkkojuvvo jus bellodagat mat leat ovddastuvvon Sámedikkis ožžot oktiibuot eará doarjaga badjel 250 000 ru

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.08 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Maŋimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggotmeánu 1. b. 2009
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duodaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvonkr 150 000
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin, maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Vuodđodoarjja ohcama mielde, gitta 250 000 ru rádjai

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 250 000 ru sámi politihkalaš bellodagaide.

10.2.3 Sámi rájáidrastideaddji organisašuvnnat

Tabealla 10.2.3 Rájáidrastideaddji sámi organisašuvnnat

(1000 ru)

Poasta 755	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %
75500	Rájáidrastideaddji sámi organisašuvnnat	466	556	556	350	-206 -37,1 %
Submi		466	556	556	350	-206 -37,1 %

Doarjjaortnega mihttomearri

- Sámi rájáidrastideaddji organisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku

- Sámi rájáidrastideaddji organisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

Sámi rájáidrastideaddji organisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Organisašuvnnat fertjit duodaštit ahte dain ledje 31.12.07 muttus unnimusat 30 lahtu mat leat máksán lahttovuoda, ja ahte ledje lahtut guovtti riikkas Sámis
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušeahhtadárbu. Bušeahhtadárbbut galget dávistit doaibmapláni
- Organisašuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahtas, eai leat doarjjavuoigadahttojuvvon dán ortnega bokte

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.08 nammii lea buktojuvvon Sámediggái. Maŋimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggotmeánu 1. b. 2009
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohhta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid

b) Doaibmadoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.07 lahttologu mielde

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 350 000 ru sámi rájárastá organisašuvnnaide.

10.2.4 Sámi kulturorganisašuvnnat

Tabealla 10.2.4 Sámi kulturorganisašuvnnat

(1000 ru)

Poasta 756	Čilgehus		RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %	
75600	Sámi kulturorganisašuvnnat	a)	142	350	350	350	0	0,0 %
Submi			142	350	350	350	0	0,0 %

a) 2009 rájes šaddá doarjja sámi kulturorganisašuvnnaide ohcanvudot. Dm. ahte sii geat ovdal ožžo doarjaga dán poasttas, dál fertejit oheat doarjaga.

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi kulturorganisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi kulturorganisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi kulturorganisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Organisašuvnnat fertejit duođaštit ahte dain ledje 31.12.07 muttus unnimusat 30 lahtu mat leat máksán lahttuvuođa, ja ahte ledje lahtut unnimusat guovtti gielddas. Sámi museasearváii ii guoskka eaktu lahttologu ektui
- Doarjja ii addojuvvo organisašuvnnaide mat leat daid organisašuvnnaid báikkálaš searvvit, mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttain Sámedikki bušeahtas
- Organišuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahtas, eai leat doarjjavuogadahttojuvvon dán ortnega bokte
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušeahttadárbu. Bušeahttadárbbut galget dávistit doaibmapláni

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruðaid geavaheamis 31.12.08 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Maŋimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggotmeánu 1. b. 2009
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalloárkkisteaddji duoðáštit rehketdoalu mii čájeha mo ruðat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami oðasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohhta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid

b) Doaibmadoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.07 lahttologu mielde

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 350 000 ru sámi kulturorganisašuvnnaide.

10.2.5 Sámi ealáhusorganisašuvnnat

Tabealla 10.2.5 Sámi ealáhusorganisašuvnnat

Poasta 757	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %	
75700	Sámi ealáhusorganisašuvnnat	250	500	500	500	0	0,0 %
Submi		250	500	500	500	0	0,0 %

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi ealáhusorganisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi ealáhusorganisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi ealáhusorganisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Ealáhusorganisašuvnnain fertejit 31.12.07 muttus leat unnimusat 40 lahtu mat leat máksán lahttuvuoða, ja lahtut unnimusat guovtti fylkkas. Unnimusat 20 % lahtuin galgá leat ealáhusdienas. Golmma jagi álggahanmutter sáhtá dás spiehkastit
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušeahhtadárbu. Bušeahhtadárbbut galget dávistit doaibmapláni
- Organišuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poastaid bokte Sámedikki bušeahtas, eai leat doarjjavuogadahttojuvvon dán ortnega bokte
- Doarjja ii addojuvvo organisašuvnnaide mat ožžot doaibmadoarjaga stáhtalaš bušeahtaid bokte

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.08 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Maŋimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggotmeánu 1. b. 2009
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duođástit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja

50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid, ja juogaduvvo gorrelogu mielde organisašuvnnaide mat barget riikavuđot ealáhusaid ovddas ja organisašuvnnaide mat barget mearravuđot ealáhusaid ovddas

b) Doaibmadoarjja

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorrelaččat 31.12.07 lahttologu mielde

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 500 000 ru sámi ealáhusorganisašuvnnaide.

10.2.6 Sámi dásseárvoorganisašuvnnat

Tabecalla 10.2.6 Sámi dásseárvoorganisašuvnnat

Poasta 758	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %		
75800	Sámi dásseárvoorganisašuvnnat	a)	0	0	0	300	300	-
Submi			0	0	0	300	300	-

a) Poasta 759 Sámi dásseárvoorganisašuvnnat lea odđa ortnet 2009 rájes.

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Sámi dásseárvoorganisašuvnnaid bisuheapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi dásseárvoorganisašuvnnat

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi dásseárvoorganisašuvnnaid lohku

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri guovvamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Organisašuvnnat fertejit duođástit ahte dain ledje 31.12.07 muttus unnimusat 20 lahtu mat leat máksán lahttuvuođa, ja ahte ledje lahtut unnimusat guovtti gielddas.
- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušeahhtadárbu. Bušeahhtadárbbut galget dávistit doaibmaplánii

- Organišuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahtas, eai leat doarjjavuogadahttojuvvon dán ortnega bokte

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.08 muttus lea buktojuvvon Sámediggái. Maŋimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggotmeánu 1. b. 2009
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji duođáštít rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahttajagi go dat juolluduvvo

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtttá ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid

b) Doaibmadoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorrelaččat 31.12.07 lahttologu mielde

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 300 000 ru sámi dásseárvoorganisašuvnnaide.

10.2.7 Sámi organisašuvnnat mat barget nuppi máilme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin

Tabella 10.2.7 Sámi org. mat barget áššiiguin mat gusket sidjiide geat masse oahpu nuppi máilmmisoađi soađi geažil

Poasta 759	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009+/- 09-Rev 08	Erohus %	
759	Sámi org. mat barget áššiiguin mat gusket sidjiide geat masse oahpu nuppi máilmmisoađi soađi geažil	0	0	0	200	200	-
Submi		0	0	0	200	200	-

Doarjjaortnega mihttomearri:

- Bisuhit sámi organisašuvnnaid mat barget nuppi máilme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Sámi organisašuvnnat mat barget nuppi máilme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin

Ulbmilolahusa eavttut:

- Sámi organisašuvnnaid lohku mat barget nuppi máilme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat sáddejuvvon dien beaivvi maŋŋá, eai meannuduvvo
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Organisašuvnnat fertejit duođáštít ahte dain ledje 31.12.07 muttus unnimusat 20 lahtu mat leat máksán lahttuvuođa

- Galgá ráhkaduvvot doaibmaplána ja bušeahttadárbu. Bušeahttadárbbut galget dávistit doaibmaplánii
- Organišuvnnat mat ožžot doaibmadoarjaga eará poasttaid bokte Sámedikki bušeahtas, eai leat doarjjavuogadahttojuvvon dán ortnega bokte

Máksineavttut:

- 50 % máksojuvvo máksinávžžuhusa mielde, loahppa 50 % máksojuvvo dalle go rehketdoallu ja raporta ruđaid geavaheamis 31.12.08 muttus lea bukttojuvvon Sámediggái. Mañimuš máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggotmeánu 1. b. 2009
- Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de galgá registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalldárkkisteaddji duođaštit rehketdoalu mii čájeha mo ruđat leat geavahuvvon
- Doarjja máksojuvvo dan bušeahttajagi go dat juolluduvvo

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohhta daid organisašuvnnaide mat devdet juolludaneavttuid

b) Doaibmadoarjja:

- 50 % jahkásaš rámmas juogaduvvo gorálaččat 31.12.07 lahttologu mielde

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

- Jahkái 2009 várrejuvvo 200 000 ru sámi organisašuvnnaide mat barget nuppi máilmme soađi geažil oahpu massán olbmuid áššiiguin

11 Eará váikkuhangaskaoamit

Tabella 11.0 Čoahkketabealla - Eará váikkuhangaskaoamit

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Váikkuhangaskaoamit maid Sámediggeráđdi hálddaša	4 286	4 725	4 975	5 100	125	2,5 %
	Váikkuhangaskaoamit maid Čoahkkinjodihangoddi hálddaš	2 500	2 750	2 750	4 860	2 110	76,7 %
Submi		6 786	7 475	7 725	9 960	2 235	28,9 %

11.1 Váikkuhangaskaoamit sámediggeráđi geavahussii

Tabella 11.1 Váikkuhangaskaoamit maid sámediggeráđdi hálddaša

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
500	Regionála ovddideami ruđat	3 456	3 400	3 550	3 150	-400	-11,3 %
501	Friija váikkuhangaskaoamit	0	150	150	550	400	266,7 %
502	Riikkaidgaskasaš doaibmabijut	550	525	625	1 100	475	76,0 %
503	Dásseárvodoaibmabijut	280	650	650	0	-650	-100,0 %
504	Doarjja sámi mátkeealáhusaid	0	0	0	300	300	-
Submi		4 286	4 725	4 975	5 100	125	2,5 %

11.1.1 Regionála ovddideapmi

Tabealla 11.1.1 Regionála ovddideapmi

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
500	Regionála ovddideapmi	3 456	3 400	3 550	3 150	-400	-11,3 %
Submi		3 456	3 400	3 550	3 150	-400	-11,3 %

Sámediggi lea dahkan ovttasbargošiehtadusaid Finnmárkku, Romssa, Norlándda, Davvi-Trøndelága, Mátta-Trøndelága ja Hedmárkku fylkkagielddaiguin. Šiehtadusaid ulbmilin lea nannet ja buktit oidnosii sámi giela, kultuvrra ja servodateallima ovttasbargguin fylkkagielddaiguin. Ovttasbargošiehtadusain leat oktasaš doaibmabijut ollu servodatsurggiin. Sámediggi áigu oččodit ovttasbargošiehtadusa maiddái Oslo gielddain.

Regionála ovddidanruđat leat ruđat maid sámediggeráđđi hálddaša doaibmabijuide ja prošeavttaide mat ruhtaduvvojit ovttas fylkkagielddaiguin. Lágat doarjjaevttut bohtet ovdan sierra doarjareivves.

Ovttasbargošiehtadusaid fylkkagielddaiguin, rámma siskkobealde sáhtta Sámediggi ovttasráđiid šiehtadusbelliiguin vuolggahit ja álggahit inkubáhtor/bagadeaddjidoaimma ovddasmanniprošeavttaid smávit ealáhusaid várás.

Sámediggeráđđi hálddaša ortnega.

Jahkái 2009 várrejuvvo 3 150 000 ru regionálaovddideapmái.

11.1.2 Friija váikkuhangaskaoamit

Tabealla 11.1.2 Friija váikkuhangaskaoamit

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
501	Friija váikkuhangaskaoamit	0	150	150	550	400	266,7 %
Submi		0	150	150	550	400	266,7 %

Friija ruđat leat ruđat maid sámediggeráđđi geavaha doaibmabijuide mat muđui eai oččoše doarjaga Sámedikki váikkuhangaskaomiin. Lágat doarjjaevttut ovdanbohtet sierra doarjareivves.

Sámediggeráđđi hálddaša ortnega.

Jagis 2009 várrejuvvo 550 000 ru friija váikkuhangaskaomiide.

11.1.3 Riikkaidgaskasaš doaibmabijut

Tabealla 11.1.3 Riikkaidgaskasaš doaibmabijut

(1000 ru)

Poasta 502	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
502	Riikkaidgaskasaš doaibmabijut	550	525	625	1 100	475	76,0 %
Submi		550	525	625	1 100	475	76,0 %

Riikkaidgaskasaš emiálbmotovttasbargu lea čoavdda emiálbmogiid eallima nana ceavzilis ovdáneami sihkkarastimii. Olmmošvuoigatvuođat galget sihkkarastojuvvot nu ahte emiálbmogat duohtavuodas besset mearridit iežaset ovdáneamis. Dát lea erenoamáš relevánta dálkkádatrieddamiid ektui maid fertte čoavdit riikkaidgaskasaš šiehtadusaid dahkama ja daid aktiivvalaš čuovvoleami bokte nátionála dásis.

Riikkaidgaskasaš doaimbajijut leat ruđat maid sámediggeráđđi sáhhtá geavahit doaimbajijuide ja prošeavttaide mat muđui eai oččoše doarjaga Sámedikki váikkuhangaskaoapmeortnegiin. Lágat doarjjaeavttut ovdan bohtet sierra doarjjareivves.

Ollislaš rámmas mii lea 250 000 ru sirdojuvvo 250 000 ru Barents eamiálbmotkantuvrii Luujávrris dohkkehuvvon doaimbaplána ektui. Lágat doarjjaeavttut ovdan bohtet sierra doarjjareivves.

Ollislaš rámmas várrejuvvo 700 000 ru sámi regionála ruhtadeapmin prošeavttaide Interreg 2007 – 2013 oasseprográmmas Sápmi.

Sámediggeráđđi hálddaša ortnega.

Jagis 2009 várrejuvvo 1 100 000 ru riikkaidgaskasaš doaimbajijuide.

11.1.4 Doarjja márkanvuovdaleapmái ja fierpmádathuksemii sámi mátkeealáhusaid oktavuodas

Tabella 11.1.4 Doarjja márkanvuovdaleapmái ja fierpmádathuksemii sámi mátkeealáhusaid oktavuodas (1000 ru)

Poasta 504	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
504	Doarjja sámi mátkeealáhusaid	0	0	0	300	300	-
Submi		0	0	0	300	300	-

Doarjjan márkanvuovdaleapmái ja márkanvuovdaleapmái ja fierpmádathuksemii sámi mátkeealáhusaid oktavuodas.

Doarjjaortnega ulbmil:

- Váikkuhit árjjalaččat dan ahte sámi mátkeealáhusovddidanprošeavttat Guovdageainnu suohkanis čadahuvvojit

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Guovdageainnu suohkana mátkeealáhussearvi

Ulbmilolahusa eavttut:

- Guovdageainnu suohkana mátkeealáhussearvi.

Lágat doarjjaeavttut bohtet ovdan sierra doarjjareivves.

Sámediggeráđđi hálddaša ortnega.

Jagis 2009 várrejuvvo 300 000 ru doarjja márkanvuovdaleapmái ja fierpmádathuksemii sámi mátkeealáhusaid oktavuodas.

11.2 Váikkuhangaskaoamit čoahkkinjodihangotti geavahussii

Tabella 11.2 Váikkuhangaskaoamit maid Čoahkkinjodihangoddi hálddaša (1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
751	Sámedikki politihkalaš joavkkut	1 800	1 800	1 800	1 872	72	4,0 %
752	Opposišuvnna bargoeavttut	700	950	950	988	38	4,0 %
753	2009 Sámediggeválgga listtat	0	0	0	2 000	2 000	-
Submi		2 500	2 750	2 750	4 860	2 110	76,7 %

11.2.1 Sámedikki politihkalaš joavkkut

Doarjjaortnega ulbmil:

- Bures organiserejuvvon politihkalaš joavkkut Sámedikkis

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Joavkkut Sámedikkis main lea stáhtus dakkár joavkun Sámedikki politihkalaš dási njuolggadusaid mielde, maid Sámediggi lea mearridan 10.02.94 ja rievdadan 28.11.07

Juolludaneavttut:

- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo. Máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggotmánu 1. b. 2009
- Ruðaid geavaheamis gáibiduvvo raporta ja rehketoallu mat sáddejuvvojit Sámedikki čeahkkinjođihangoddái ovdal cuoŋománu 1. b. 2010
- Muđui gusket njuolggadusat ruðaid geavaheamis Sámedikki politihkalaš joavkkuide, maid Sámediggi lea mearridan 30.11.06

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 5 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta daidda joavkkuide mat lea registrerejuvvon Sámedikkis, geahča njuolggadusaid ruðaid geavaheamis Sámedikki politihkalaš joavkkuide, maid Sámediggi lea mearridan 30.11.06

b) Doarjja áirraslogu mielde:

- 95 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta buot áirasiidda.

Sámedikki čeahkkinjođihangoddi hálddaša ortnega.

Jagis 2009 várrejuvvo 1 872 000 ru Sámedikki politihkalaš joavkkuide.

11.2.2 Opposišuvnna bargoeavttut

Doarjjaortnega ulbmil:

- Sámedikki opposišuvnna bargoeavttuid buorideapmi

Doarjjaortnega olahusjoavku

- Joavkkut Sámedikkis main lea stáhtus dakkár joavkun Sámedikki politihkalaš dási njuolggadusaid mielde, maid Sámediggi lea mearridan 10.02.94 ja rievdadan 28.11.07, ja mat leat meroštallan iežaset leat oassin opposišuvnnas.

Juolludaneavttut:

- Doarjja máksojuvvo dan bušeahhtajagi go dat juolluduvvo. Máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal golggotmánu 1. b. 2009
- Ruðaid geavaheamis gáibiduvvo raporta ja rehketoallu mat sáddejuvvojit Sámedikki čeahkkinjođihangoddái ovdal cuoŋománu 1. b. 2010
- Muđui gusket njuolggadusat ruðaid geavaheamis Sámedikki politihkalaš joavkkuide, mat leat mearriduvvon áššis 52/06

Meroštallannjuolggadusat:

a) Vuodđodoarjja:

- 10 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohtta joavkkuid gaska mat leat Sámedikki opposišuvnnas

b) Doarjja áirraslogu mielde:

- 90 % jahkásaš rámmas juogaduvvo luohhta buot áirasiid nammii daidda joavkkuide mat leat opposišuvnna

Sámedikki čoahkkinjođihangoddi hálddaša ortnega.

Jagis 2009 várrejuvvo 988 000 ru opposišuvnna bargoeavttuid várás.

11.2.3 2009 sámediggeválgga listtat

Doarjjaortnega ulbmil:

- Vejolašvuohta listtaide searvat sámediggeválggi

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Dat listaevttohusat maid Sámedikki válgalávdegoddi dohkkeha sámediggeválgga láhkaásahusa § 32 mielde, mii lea mearriduvvon juovlamánu 10. b. 2004-mannosaš gonagaslaš resolušuvnnain

Ulbmilolahusa eavttut:

- Listaevttohusaid lohku sámediggeválggas

Juolludaneavttut:

- Doarjja máksojuvvo dan bušeahttajagi go dat juolluduvvo. Máksinávžžuhus galgá leat ovddiduvvon ovdal borgemánu 10. b. 2009
- Doarjja máksojuvvo oktanaga
- Bellodagat dahje organisašuvnnat mat bidjet listtaid guovtti dahje eanet válgabiirriin, galget sáddet oktasaš máksinávžžuhusa buot iežaset listtaid ovddas

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja máksojuvvo luohhta dohkkehuvvon listtaid gaska

Jagis 2009 várrejuvvo 2 000 000 ru ulbmilii.

12 Eará doaimbajut mat eai leat váikkuhangaskaomit

Tabella 12.0 Eará doaimbajut

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
700	Sámiide guoski statistihka Norggas	300	300	300	0	-300	-100,0 %
800	Konferánsat	644	750	750	1 150	400	53,3 %
850	Bálkkašumiid geigen	156	100	100	200	100	100,0 %
860	Dutkan ja ovddideapmi, čielggadeamit ja duod.prošeavttat	0	0	0	2 650	2 650	-
899	Árvvoštallamat	1 610	500	500	500	0	0,0 %
Submi		2 710	1 650	1 650	4 500	2 850	172,7 %

a) Prošeakta sámiide guoski statistihkain Norggas loahpahuuvui 2008:s.

Sámiide guoski statistihkkaprošeakta lea loahpahuuvon 2008:s. Sámediggi áigu bargat dan badjeli ahte sámi guoski statistihka buvttadeapmi institušonaliserejuvvo ja šaddá bissovaččat áshuvvon doaimman. Dán lea Sámediggi mearridan áššis 10/06 Sámiide guoski statistihka Norggas.

12.1 Konferánsat Sámedikki oktavuodas

Tabealla 12.1 Konferánsat

(1000 ru)

Poasta 800	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
80001	Nuoraidkonferánsa	73	300	300	300	0	0,0 %
80002	Mánidgárde- ja skuvlakonferánsa	293	300	300	300	0	0,0 %
80003	Dásseárvokonferánsa	0	0	0	0	0	-
80004	Konferánsa gielddaiguin ja fylkkageilddaiguin	0	150	150	150	0	0,0 %
80005	Girjerádjokonferánsa	84	0	0	100	100	-
80007	Dearvvašvuoda- ja sosiálaseminára	194	0	0	300	300	-
Submi		644	750	750	1 150	400	53,3 %

12.1.1 Nuoraidkonferánsa

Ulbmilin lea movttiidahttit nuoraid searvat servodatbargguide. Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddi searvá nuoraidkonferánsa plánemii, čadaheapmái ja evalueremii. Nuoraidkonferánsa lágiduvvo iešguđe geográfalaš guovlluin Sámis.

Jagis 2009 várre Sámediggi 300 000 ru dán ulbmili.

12.1.2 Mánáidgárde- ja skuvlakonferánsa

Ovttas Suomain ja Ruotain dollojuvvo oktasaš davviriikkalaš mánáidgárde- ja skuvlakonferánsa 2009:s. Eaktun dán lágan lágidemiid čadaheapmái lea dat ahte ovdagihtii lea čielgasit šiehtaduvvon riikkaid gaska movt ekonomii ja bargu juogaduvvo.

Sámediggi fievrrida ruđaid olggobeale oasálažžii mii galgá plánat ja čadahit konferánsa.

Dán konferánsii várrejuvvo 300 000 ru.

12.1.3 Konferánsa gielddaiguin ja fylkkagielddaiguin

Konferánsa ulbmilin lea nannet Sámedikki sajádaga servodatovddideamis sámi guovlluin.

Dán konferánsii várrejuvvo 150 000 ru.

12.1.4 Girjerádjokonferánsa

Ovttas Norgga girjerádjoseruviin dollojuvvo sámi girjerádjokonferánsa 2009:s.

Dán konferánsii várrejuvvo 100 000 ru.

12.1.5 Dearvvašvuoda- ja sosiálakonferánsa

Sámediggi fievrrida ruđaid olggobeale oasálažžii konferánsa čadaheapmái.

Dán konferánsii várrejuvvo 300 000 ru.

12.2 Báلكkašumiid ja stipeanddaid juohkin

Tabella 12.2 Báلكkašumiid ja stipeanddaid geigen

(1000 ru)

Poasta 850	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
85001	Dásseárvobáلكkašupmi	34	0	0	0	0	-
85002	Giellamovttiidanbáلكkašupmi	0	0	0	100	100	-
85003	Valáštallanbáلكkašupmi nuoraide	122	100	100	100	0	0,0 %
Submi		156	100	100	200	100	100,0 %

12.2.1 Giellamovttiidahttinbáلكkašupmi

Báلكkašumi sáhtta juohkit ovttaskas olbmuide, organisašuvnnaide dahje ášahusaide mat earenomážit leat bargan seailuhit, nannet ja ovddidit sámegeiela. Báلكkašupmi galgá leat mielde loktemin sámegeiela stáhtusa.

Giellamovttiidahttinbáلكkašupmin lea dáiddadiploma ja 50 000 ruvdnosaš ruhtasubmi.

Vuodustuvvon evttohasevttohus sáddejuvvo Sámediggái ovdal čakčamánu 30. b. 2009. Báلكkašumi vuoti almmuhuvvo ja báلكkašupmi geigejuvvo Sámedikki dievasčoahkkima oktavuodas skábmamánu 2009.

Giellamovttiidahttinbáلكkašumi geigema oktavuodas ferte máksit goluid báلكkašumi almmuheapmái, mátkái ja orrumii, giellastivrra čoahkkimii jnv. Ollislaš golut báلكkašumi geigemii leat 50 000 ru.

Dán ulbmili várrejuvvo 100 000 ru 2009:s.

12.2.2 Nuoraid valáštallanstipeanda

Nuoraide valáštallanstipeanda ulbmilin lea movttiidahttin nuorra valáštalliid ángiruššat valáštallamiin. Juhkkojuvvojit guokte 50 000 ruvdnosaš stipeanda. Stipeanda addojuvvo ovttaskas valástallái. Sii geat ožžot stipeanda, fertejit leat gaskal 16 ja 25 jagi dan jagi go stipeanda juhkkojuvvo.

Ortnega hálddaša sámediggeráđdi.

Jagis 2009 várrejuvvo dán ulbmili 100 000 ru.

12.3 Ruđat dutkamii ja ovddideapmái, čielggadusaide ja duodaštanprošeavttaide

Tabella 12.3 Dutkan ja ovddideapmi, čielggadeamit ja duod.prošeavttat

(1000 ru)

Poasta 860	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
86000	Dutkan ja ovddideapmi, čielggadeamit ja duod.prošeavttat	0	0	0	2 650	2 650	100,0 %
Submi		0	0	0	2 650	2 650	-

Eanaš politihkalaš mearrádušat servodagas dahkkojuvvojit bohtosiid vuodul mat bohtet dutkamis, duodaštemiin ja čielggadusain.

Sámi servodahkii ja sámiid álbmotválljenorgánii, Sámediggái lea hástalus dat go lea unnán dutkan ja duodašteapmi sámi servodatdiliid birra. Dutkan ja statistihkka mii čájeha dárbbuid, dárborievda-miid, kvalitehta ja ulmilolahusaid iešguđege servodatdoaimbijuid ektui ferte leat olámuttus boahhteáiggi mearrádušaid mat gusket sámi servodatovddideapmái.

Jagis 2009 várrejuvvo 2 650 000 ru dutkamii ja ovddideapmái, čielggademiide ja duođaštanprošeavttaide, dáid bálvalusaid ferte oastit Sámedikki mearrádusaid vuodul ja daid dárbbuid vuodul maid sámediggeráđdi atná dárbbun áššemeannudeami ja hálddašemi oktavuodas.

Dárbbut:

- Tearbmaprošeavttat mat álggahuvvojit Sámedikki mearridan 2009 – 2012 strategalaš plána mielde oahpponeavvuid ráhkadeapmái
- Čielggadanprošeavttat mat gusket oahpponeavvoráhkadeami organiseremii boahpteáiggis, álggahuvvon Sámedikki mearridan 2009 – 2012 strategalaš plána čuovvoleapmái oahpponeavvuid ráhkadeami oktavuodas
- Prošeavttat maid ulbmilin lea ovddidit reaidduid sámi álbmoga dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusaid kvalitehta mihtideapmái ja sihkkarastimii
- Čielggadanprošeavttat mat gusket Sámediggái skuvlaeiggádin, álggahuvvon Sámedikki ášši 008/08 mearrádusa mielde, Sámi joatkkaoahpahusa čuovvoleapmái – stáhta sámi joatkkaskuvllaid hálddašannmálle
- Sámi vuoigatvuodálávdegotti ja Riddoguolástanlávdegotti barggu čuovvoleapmái ja dasto ođđa resursalágaid ja plána- ja huksenlága ja mineráallága čuovvoleapmái.
- Sámedikki ohcanvuodot ealáhusovddidandoarjaga čuovvoleapmái ja árvvoštallamii
- Prošeavttat maid ulbmilin lea ovddidit kvalitehta sihkkarastinvuogadagaid heivehuvvon sami vuodđooahpahussii
- Prošeavttaid čađaheapmai maiguin nannejuvvojit daloniid vuoigatvuodát
- 200 000 ru varrejuvvo prošeakta resursaskuvllat smavva sami gilažiin, planemii mat galga veahkehit gavnat guhkes aiggi ja oadjebas čovdosiid resursaskuvllaide smavva gilažiin distrivrrain (omd. Gadde-Iččat, Porsangu, Lahpoluoppal, Beahceduolban ja Elvevold)

Jagis 2009 várrejuvvo 2 650 000 ru dutkamii ja ovddideapmái, čielggademiide ja duođaštanprošeavttaide.

12.4 Árvvoštallamat

Tabealla 12.4 Árvvoštallamat

(1000 ru)

Poasta 899	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
89900	Doarjjaruđaid árvvoštallan	1610	500	500	500	0	0,0 %
Submi		1 610	500	500	500	0	0,0 %

Doarjjaruđaid árvvoštallan ođasmahttinplána áigodagas 2009-2010:

Poasta	Doarjjaruđat	Jahki
200	Kulturovddideapmái	2009
750-759	Sámi organisašuvnnaide	2010
102	Doarjja sámi mánáidgárddiide	2010

Jagis 2009 várrejuvvo dán ulbmili 500 000 ru.

13 Sámeálbmotfoanda

Jahkásaš buvttadeapmi/reanttuid geavaheami mearrideapmi bušehtas dahkkojuvvo mearrádusa vuodul vuoruhemiid ja ángirusšansurggiid hárrái válgaáigodagas, geahča ášši 59/07.

13.1 Sámeálbmotfoanda

Tabealla 13.1 Čoahkketabealla - Sámeálbmotfoanda

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
	Ohcanvuđot doarjagat	0	5 800	5 800	9 600	3 800	65,5 %
	Ovvdian-, čielggadan- ja duodaštanrudat	0	4 200	4 200	4 600	400	9,5 %
Submi	a)	0	10 000	10 000	14 200	4 200	42,0 %

a) Áššis 25/08 lea várrejuvvon 16 000 000 ru Sámeálbmotfondii 2009:s. Dain lea 1 800 000 ru sirdojuvvon hálddabussii hálddašan dihtii Sámeálbmotfoanda reantuid

13.2 Ohcanvuđot doarjagat - Sámeálbmotfoanda

Tabealla 13.2 Ohcanvuđot doarjagat - Sámeálbmotfoanda

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
60010	Giellaovddidandoaibmabijut	0	2 000	2 000	4 000	2 000	100,0 %
60020	Árbediehtu - Duodaštan- ja gaskkustanprošeavttat	0	800	800	1 600	800	100,0 %
60030	Girjjálašvuohta	0	3 000	3 000	4 000	1 000	33,3 %
Submi		0	5 800	5 800	9 600	3 800	65,5 %

13.2.1 Giellaovddideapmi - Sámeálbmotfoanda

Tabealla 13.2.1 Giellaovddideapmi - Sámeálbmotfoanda

(1000 ru)

Poasta 600	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
60010	Giellaovddidandoaibmabijut	0	2 000	2 000	4 000	2 000	100,0 %
Submi		0	2 000	2 000	4 000	2 000	100,0 %

Doarjjaortnega ulbmil:

- Oažžut eambbogiid geavahit sámegiela

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Almmolaš ja priváhta ásašusat ja organisašuvnnat
- Ovttaskas ohccit

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu álggahuvvon prošeavttat 2009:s
- Man ollu čađahuvvon prošeavttat

Vuoruheamit 2009:s

- Leairaskuvla sámegillii, movttiidahttit sámegiela geavaheami ja oainnusmahttit sámi kultuvrra girjjávuoda
- Giellalávgunprošeavttat mánáide, nuoraide ja rávesolbmuide
- Sámi tearpmaid ovddideapmi (fágaterminologiija ja fágadoahpagat):
- Julev- ja máttasámegiella: servodatfágatearpmat
- Davvisámegiella: luonddufágatearpmat
- Báikenammaprošeavttat julev- ja davvisámi guovlluin
- Giellaealáskuhttinprošeavttat

Juolludaneavttut

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat mat bohtet dien áigemeari maŋŋá eai meannuduvvo
- Ohcamat galget dávistit Sámedikki vuoruhemiide 2009:s

- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá ovdal go 3 vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemeari ii dollojuvvo, de sihkkojuvvo doarjja ovdagihtii dieđiheami haga
- Galgá ráhkaduvvot čilgehus prošeavttas/doaibmabijus mas válddahalloyuvvojit ulbmilat ja daid čadahahttivuohta
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon doaibmabidjui dahje vejolaš liigegoluide
- Doaibma- ja investerendoarjja ii addojuvvo
- Jus ovttaskas ohccit ohcet, de galgá leat čálalaš siehtadus ásašusain dahje organisašuvnnain fágalaš veahki hárrái go guoská prošeavtta čadaheapmái
- Terminologijaprošeavttaid, sihke tearpmmaid ráhkadeami ja sániid čohkkema oktavuodas, galget Sámedikki njuolggadusat tearbmabarggu várás čuvvojuvvo. Tearpmat ja giellaávdnasat mat ráhkaduvvojit, galget addojuvvot Sámediggái elektrovnnalaš hámis dalán go prošeakta lea loahpahuvvon. Sámediggi addá doarjaga terminologijaprošeavttaide dainna eavttuin ahte Sámedikkis lea vuoigatvuohta addit ávdnasiid dutkamii ja dasto dieđihit bohtosiid birra
- Terminologijaprošeavttaide gáibiduvvo oahppu sámegeielas unnimusat vuodđofága dásis dahje bachelor-dásis
- Báikenammaprošeavttaid oktavuodas galget njuolggadusat maid Sámedikki nammakonsuleanta-bálvalus lea ráhkadan, čuvvojuvvo. Kopijja dahje vuodđoávdnasat buot čohkkejuvvon ávdnasiin galget addojuvvot Sámediggái elektrovnnalaš hámis dalán go prošeakta loahpahuvvo. Sámediggi addá doarjaga báikenammaprošeavttaide dainna eavttuin ahte Sámedikkis lea vuoigatvuohta geavahit čohkkejuvvon ávdnasiid beaivválaš barggus báikenamaiguin, logaldallamiin, čállosiin, dutkamiin ja sullasaččain.

Máksineavttut:

- Doarjja mii lea unnit go 50 000 ru, máksojuvvo ollislaččat dalle go prošeakta álggahuvvo. Doarjaga oktavuodas mii lea eanet go 50 000 ru, máksojuvvo dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea čadahuvvon, golut leat duođaštuvvon ja go prošeaktaraporta lea buktojuvvon.
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot maŋimustá jagi maŋŋá doarjjareivve dáhtona. Erenoamáš oktavuodain sáhtta prošeakta oažžut guhkit áigemeari gárvvistit barggu gitta guovtti jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dán ferte erenoamážit vuodustit
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketdoalu ruđaid geavaheamis leat duođaštan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálldašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja rehkenastojuvvo ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul.

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 4 000 000 ru doarjjan giellaovddidandoaibmabijuide.

13.2.2 Árbediehtu – duođašteapmi ja gaskkusteapmi - sámeálbmotfoanda

Árbediehtu lea deatalaš oassi sámi kultuvrras ja identehtas. Árbediehtu čatnasa earret eará iešgudege geavahanmálliide ja luondduresurssaid hálldašeapmái. Dát vásihusvuđot máhttu gaskkustuvvo boarráset buolvvain nuorat buolvvaide, njálmmálaš čilgeamiid ja geavtlaš hárjehallama bokte.

Poasta 600	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
60020	Árbediehtu - Duodaštan- ja gaskkustanprošeavttat	0	800	800	1 600	800	100,0 %
Submi		0	800	800	1 600	800	100,0 %

Doarjjaortnega ulbmil:

- Árbedieđuid duodašteapmi ja gaskkusteapmi luonddu suodjaleami ja geavaheami oktavuodas

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Almmolaš ja priváhta ásausat ja organisašuvnnat
- Ovttaskas ohccit ovddimuštá ovttasbargguin almmolaš ja priváhta ásausaiguin ja organisašuvnnaiguin

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu álggahuvvon prošeavttat ja doaibmabijut

Vuoruheamit 2009:s

- Prošeavttat mat kártejit árbedieđuid luondduresurssaiguin ávkkástallama oktavuodas
- Prošeavttat mat váikkuhit sámi álbmotmedisiinna duodašteami ja bisuheami
- Prošeavttat mat duodaštít sámi meahccegeavaheami ja ealahusbarggu historjjálaš perspektiivvas
- Prošeavttat mat duodaštít movt nissonolbmot geavahedje ja gaskkustedje árbedieđuid luonddu ráhkadanávdnasiid muohkadeami oktavuodas

Juolludaneavttut

- Ohcanáigemearri lea njukčamánu 1. b. 2009. Ohcamat mat bohtet dien áigemeari maŋŋá eai meannuduvvo
- Ohcamat galget dávistit Sámedikki vuoruhemiide 2009:s
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá ovdal go 3 vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkojuvvo doarjja ovdagihtii dieđiheami haga
- Galgá ráhkaduvvot čilgehus prošeavttas/doaibmabijus mas válddahalloyuvvojit ulbmilat ja daid čadahahttivuohta
- Ii sáhte vuordit eanet doarjaga namuhuvvon doaibmabidjui dahje vejolaš liigegoluide
- Doaibma- ja investerendoarjja ii addojuvvo

Máksineavttut:

- Doarjja mii lea unnit go 50 000 ru máksojuvvo ollislaččat dalle go prošeakta álggahuvvo. Doarjaga oktavuodas mii lea eanet go 50 000 ru máksojuvvo 50 % dalle go prošeakta álggahuvvo. Loahppa 50 % máksojuvvo dalle go prošeakta lea čadahuvvon, golut leat duodaštuvvon ja go prošeaktaraporta lea buktojuvvon.
- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot maŋimustá jagi maŋŋá doarjjareivve dáhtona. Erenoamáš oktavuodain sáhtta prošeakta oažžut guhkit áigemeari gárvvistit barggu gitta guovtti jagi rádjai maŋŋá doarjjareivve dáhtona, dán ferte erenoamážit vuodustit
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 150 000 ru, de ferte rehketoalu ruđaid geavaheamis leat duodaštan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketoalodárkkisteaddji. Rehketoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtta ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

- Doarjja rehkenastojuvvo ohcama ja prošeaktačilgehusa vuodul.

Ortnega hálddaša Sámedikki doarjjastivra.

Jahkái 2009 várrejuvvo 1 600 000 ru doarjjan duodaštan- ja gaskkustanprošeavttaide árbedieđuid ektui.

13.2.3 Girjjálašvuohta - sámeálbmotfoanda

Tabealla 13.2.3 Girjjálašvuohta - Sámeálbmotfoanda

(1000 ru)

Poasta 600	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
60030	Girjjálašvuodaprošeavttat	0	3 000	3 000	4 000	1 000	33,3 %
Submi		0	3 000	3 000	4 000	1 000	33,3 %

Doarjjaortnega ulbmil:

- Lasihit sámi girjjálašvuođa almmuhanlogu

Doarjjaortnega olahusjoavku:

- Lágádusat ja eará almmuheaddjit iežaset fitnodagain

Ulbmilolahusa eavttut:

- Man ollu sámi girjjálašvuohta almmuhuvvo

Vuoruheamit 2009:s

- Čáppagirjjálašvuohta mas vuodđománus lea sámegillii
- Čáppagirjjálašvuohta jorgaluvvon sámegillii
- Jietnagirjjit sámegillii

Juolludaneavttut:

- Ohcanáigemearri lea cuorjománu 1. b. 2009. Ohcamat mat bohtet dien áigemeari maŋŋá eai meannuduvvo
- Ohcamat galget dávistit Sámedikki vuoruhemiide 2009:s
- Sámedikki ohcanskovvi ortnega várás galgá geavahuvvot
- Doarjjaoažžu galgá ovdal go 3 vahku leat gollan doarjjareivve dáhtona rájes čálalaččat dohkkehit doarjaga eavttuid. Jus áigemearri ii dollojuvvo, de sihkkujuvvo doarjja ovdagihtii dieđiheami haga
- Ohcama mielde galgá leat gárvvistuvvon mánus ja šiehtadus girječálliguin ja vejolaš govaheddjiiguin
- Ohcama oktavuodas jorgaluvvon girjjálašvuođa almmuheapmái galgá leat šiehtadus vuodđománusa vuoigatvuođaoamasteddjiin mielde
- Ohcama oktavuodas jietnagirjji almmuheapmái galgá leat šiehtadus vuodđománusa vejolaš vuoigatvuođaoamasteddjiin mielde
- Mánus maid olggobeale konsuleanta lea fágalaččat árvoštallan, galgá leat mielde ohcamis
- Ii addojuvvo eanet doarjja dán prošeaktii dahje vejolaš liigegoluide

Máksineavttut:

- 50 % sáhtta máksit čálalaš ávžžuhusa mielde dalle prošeakta lea álggahuvvon. Loahppaoassi 50% máksujuvvo dalle go prošeakta lea čađahuvvon ja golut leat duodaštuvvon

- Prošeakta galgá álggahuvvot dan bušeahhtajagi goas doarjja juolluduvvo ja galgá gárvvistuvvot mañimustá 2 jagi maññá doarjjareivve dáhtona. Jus prošeakta ii gárvvistuvvo mearriduvvon áigemeari sisa sihkkojuvvo doarjja almmá ovdagihtii dieđiheami haga.
- 10 gáhppálaga gárvves buktagis sáddejuvvojit Sámedikki girjerádjui
- Doarjjaoažžu galgá buktit rehketdoalu ja raportta ruđaid geavaheamis. Jus doarjja lea badjel 100 000 ru de ferte rehketdoalu ruđaid geavaheamis leat duodaštan registrerejuvvon dahje stáhtafápmuduvvon rehketdoalodárkkisteaddji. Rehketdoalu galgá sáhttit buohtastahttit dohkkehuvvon gollomeroštallamiin.

Muđui gustojit dat njuolggadusat maid Sámediggi lea mearridan áššis 43/07 Daid doarjagiid hálddašeami ođasmahttin maid Sámedikkis sáhtá ohcat.

Meroštallannjuolggadusat:

a) Girječállibálkkáš

- Románat, noveallat ja muitalusat 85 000 ru
- Divttat, nektosat 75 000 ru
- Girjjit smávvmánáid várás 55 000 ru
- Bálkkášat čáppagirjjálašvuoda jorgaleapmái, gitta 1 500 ru rádjai siiddu nammii 2000 guoskkahagain.

b) Buvttadeapmi

Prentejuvvon girjjit:

- Ollislaš buvttadangollun lohkkojuvvojit teknihkalaš buvttadeapmi ja doaimmahusgolut , ja doarjja rehkenastojuvvo čuoovovaččat árkká nammii (d.m. 16 siiddu):
  - Dábálaš livttes barddáltagat (prosa) 9 500 ru
  - Váddáset teaksta (lyrihkka ja neaktosat) 11 000 ru

Jus bajábeali máksomearit eai leat doarvái ollislaš buvttadangoluid ektui, de sáhtá ohcci ovddidit ohccojuvvon prošeaktapoluid visogova. Dat ferte vuodustuvvot čálalaččat.

Teknihkalaš buvttadeapmin oaivvilduvvojit formáhta, báberkvalitehta, ivdnegeavaheapmi, korrektuvradivvumat, čatnan ja olggoš.

Doaimmahusgollun oaivvilduvvojit gielalaš, fágalaš ja pedagogalaš válmmaštallan ja korrektuvrra lohkan

Jietnagirjjit:

Ollislaš buvttadangollun lohkkojuvvo visot buvttadus ja dat rehkenastojuvvo vuodustuvvon ohcama mielde, gitta 300 000 ru rádjai.

Jus bajábeali máksomearit eai leat doarvái ollislaš buvttadangoluid ektui, de sáhtá ohcci ovddidit ohccojuvvon prošeaktapoluid visogova. Dat ferte vuodustuvvot čálalaččat.

Visot buvttadusain oaivvilduvvo teknihkalaš buvttadeapmi, lohkan ja mángen.

c) Govahangolut

- Govahangolut šiehtaduvvojit juohke earkil dáhpáhusas govvadáiddáriin/govaheddjiin. Dát guoská maddái olggoššiiduide maid fitnolaš govaheaddjit leat dahkan.

Buvttademiide main illustrašuvnnat lea badjel 20 % sáhtta addit doarjaga gitta 20 000 ru rádjai govahangoluide. Daid ferte vuodustit čálalaččat.

d) Oppalaš golut

- Dan lassin sáhtta b) čuoggá goluid rehkenastit gitta 75 % rádjai oppalaš gollun prentejuvvon girjjiid oktavuodas ja gitta 40 % rádjai jietnagirjjiid oktavuodas.

Oppalaš gollun lohkkovuvvojit eará golut mat lágádusas leat girjji ovddideapmái, earret daid goluid mat bohtet ovdan čuoggás b). Dat sáhttet leat lágádusa viessoláigogolut, golut kanturhálldahussii, mátkiide, olggobeale konsuleanttaid geavaheapmái, vuoigatvuodaoamasteddjiide, fágalaččat kvalitehta sihkarastimii, govvaridigeremii ja sullasaččaide.

e) Márkanfievrrideapmi ja juohkin

- Dan lassin sáhtta doarjjaoažžu oažžut gitta 15 % rádjai čuoggás b) buvttangollun vuovdaleapmái ja juohkimii.

Ortnega hálldaša Sámedikki doarjjastivra.

Jagis 2009 várrejuvvo 4 000 000 ru doarjjan girjjálašvuhtii – sámeálbmotfoanda.

13.3 Ovddidan-, čielggadan- ja duodaštanruđat - Sámeálbmotfoanda

Tabealla 13.3 Ovddidan-, čielggadan- ja duodaštanruđat - Sámeálbmotfoanda (1000 ru)

Poasta	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
601	Giellaprográmma	0	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %
602	Árbedieđu duodašteapmi ja gaskkusteapmi	0	1 200	1 200	1 600	400	33,3 %
Submi		0	4 200	4 200	4 600	400	9,5 %

13.3.1 Giellaprográmma

Tabealla 13.3.1 Giellaprográmma - Sámeálbmotfoanda (1000 ru)

601	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
60100	Giellaprográmma	0	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %
Submi		0	3 000	3 000	3 000	0	0,0 %

Sámediggi lea 2008:s álggahan giellaprográmmabarggu. Dán prográmmas leat sierralágan ulbmilat sámegeiela nannema ja ovddideami vástte ja lea dárbu čuovvolit prográmma iešguđege doaibmajuid.

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi.

Jagis 2009 várrejuvvo dán ulbmili 3 000 000 ru.

13.3.2 Árbedieđuid duođašteapmi ja gaskkusteapmi

Tabella 13.3.2 Árbedieđu duođašteapmi ja gaskkusteapmi

(1000 ru)

Poasta 602	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
60201	Ovddasmanniprošeakta Árbedieđu, kártema, fuolaheami ja geavaheami l	0	0	0	650	650	
60202	Registara ovddideapmi árbedieđu hálldašeami várás	0	0	0	950	950	-
Submi		0	1 200	1 200	1 600	950	79,2 %

Sámi árbedieđut leat deahtalaččat sámi báikegottiid nannemii. Deahtalaš lea fievrridit dán lágan máhttu viidáseappot odđa buolvvaide. Sámediggi áigu váikkuhit dan ahte ráhkaduvvo vuohki movt duođaštit, bisuhit ja suodjalit sámi máhtu. Sámediggi áigu sihkkarastit dan ahte dat sámi báikegottiin lea vejolašvuohta aktiivvalaččat searvat dán prosessii. Ulbmilin lea ovddidit sámi árbedieđuid báikkálaš hálldašeami. Sámediggi áigu váikkuhit dan ahte dasa ovddiduvvojit mállet. Dasto áigu Sámediggi váikkuhit báikkálaš registariid ja diehtovuoduid plánema jos sámi servodat dan háliida.

Eaktuduvvo ovttasbargu mávssolaš fágabirrasiguin, sámi giella- ja kulturguovddážiguin, ja sámi árbedieđuid guddiiguin.

Ortnega hálldaša sámediggeráđđi.

Jagis 2009 várrejuvvo 1 600 000 ru dán ulbmili.

14 Politihkalaš dási doaibmagolut

Tabella 14.1 Politihkalaš dási doaibmagolut

(1000 ru)

Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
1010	8 887	9 000	9 000	9 300	300	3,3 %
1110	882	1 250	1 250	1 200	-50	-4,0 %
1120	161	361	361	200	-161	-44,6 %
1310	649	1 200	1 200	500	-700	-58,3 %
1410	880	1 000	1 000	1 000	0	0,0 %
1510	7 144	6 235	6 435	7 200	765	11,9 %
1610	223	350	350	350	0	0,0 %
1620	880	1 000	1 000	500	-500	-50,0 %
1910	263	325	325	325	0	0,0 %
1920	200	0	0	0	0	-
Submi	20 169	20 721	20 921	20 575	-346	-1,7 %

14.1 Sámedikki dievasčoahkkin

Dán bušehtas leat ruđat Sámedikki dievasčoahkkimii, fágálávdegottiide ja joavkkuide.

Dan vuodul go 2009 lea válgajahki, dollojuvvojit eanet go golbma lávdegoddečoahkkima dán jagi. Daid ruđaid maid Sámediggi seastá dás, geavahuvvojit dattetge goluid gokčamii mat leat odđa sámedikki rahpama oktavuodas.

Jagis 2009 várrejuvvo 9 300 000 ru Sámedikki dievasčoahkkimii.

14.2 Sámedikki čoahkkinjođihangoddi

Čoahkkinjođihangotti bušehtii várrejuvvo ruhta dievasčoahkkinjođiheaddji bálkái ja čoahkkinjođihangotti buhtadusaide ja mátkegoluide čoahkkindoaimmaid várás mat leat lassin dievasčoahkkimiidda, oktiibuot 1 005 000 ruvnuin. Dan lassin bisuhuvvo ortnet mas leat ruđat

fágalávdegottiid geahčademiide ja gulaskuddamiidda, muhto dan geažil go 2009 lea válgajahki, de unniduvvo submi 200 000 ruvnus 100 000 ruvdnui.

Sámedikki mearrádusa vuodul áššis 17/06 Njuolggadusat ruđaid geavaheapmái Sámedikkis politihkalaš joavkkuide, meroštallojuvvo 50 000 ru joavkoruđaid ja ruđaid opposišuvnna bargoeavttuid hárrái rehketdoalldárkkisteaddji dohkkeheapmái.

14.2.1 Buhtadus lahttui ja várrelahttui maid Sámediggi lea nammadan FEFO bearráigeahččanlávdegoddái

Sámediggi nammada finnmárkkulága § 16 mielde lahtu ja persovnnalaš várrelahtu Finnmarkkuopmodaga bearráigeahččanlávdegoddái, nu dahket maiddái Finnmárkku fylkkagielda ja Gonagas. Buhtadusa lahtuide ja várrelahtuide galgá máksit dat orgána mii lea nammadan lahtuid.

Artihkkalis 5 mañimuš teakstaoasis Finnmárkkuopmodaga bearráigeahččanlávdegotti ektui ovttasbargošiehtadusas Finnmárkku fylkkagieldda ja Sámedikki gaskka, dahkkojuvvon skábmamánus 2007 ja mii bođii fápmui njukčamánus 2008, bohtá ovdan ahte oasehasat leat ovttaoaivilis das ahte dát buhtadus jahkásaččat lea 35 000 ru lahttui ja 10 000 ru várrelahttui.

Jagis 2009 várrejuvvo 1 200 000 ru Sámedikki čoahkkinjođihangoddái.

14.3 Sámedikki bearráigeahččanlávdegoddi

Golmma mañimuš jagi vásáhuslogut čájehit ahte bearráigeahččanlávdegotti doaibma lea mealgat unnit go eaktuduvvon dáid jagiid bušeahtain. Dan geažil unniduvvo dát maiddái bušeahtas mealgat.

Jagis 2009 várrejuvvo 200 000 ru bearráigeahččanlávdegoddái.

14.4 Sámi parlamentáralaš ráđđi (SPR)

Sámi parlamentáralaš ráđđi (SPR) lea ovttasbargoorgána Ruota, Suoma ja Norgga sámedikkiid gaskka ja Ruošša beale sámiin lea bissovaš ovddastus. Sámediggái Norgga bealde juolluduvvo 500 000 ru SPR:ii Norgga stáhtabušeahtas. Iešguđege sámedikkid máksit iežaset delegašuvnnaid goluid SPR-čoahkkimiidda searvamii ja eará ovddastussii. 2009:s doallá Bissovaš forum stivračoahkkima Norggas, man oktavuodas SPR Norgga bealde lea lágideami isit.

Jagis 2009 várrejuvvo 500 000 ru Sámi parlamentáralaš ráđi doibmii.

14.5 Sámedikki doarjjastivra

Jagis 2009 várrejuvvo 1 000 000 ru Sámedikki doarjjastivrii.

14.6 Sámediggeráđđi

Poasttas máksojuvvo bálká presidentii ja várreprezidentii, golmma ráđđelahttui olles virggis mii lea 90 % várreprezidentta bálkkás, ja dasto politihkalaš ráđđeaddi ja diehtujoahkinráđđeaddi bálkái olles virggiin.

Prezidentta bálká čuovvu ráđđehuslahtuid bálkká mas gessojuvvo eret 150 000 ru.

Várreprezidentta bálká čuovvu stuorradiggeáirasiid buhtadusa.

765 000 ruvdnosáš lasáhusas lea bálká- ja haddegoagŋun ja sámediggeráđi diehtjuohkinráđđeaddi bálká.

Jagis 2009 várrejuvvo 7 200 000 ru sámediggeráđđái.

14.7 Sámedikki giellastivra

Jagis 2009 várrejuvvo 350 000 ru Sámedikki giellastivrii.

14.8 Sámi giellalávdegoddi

Ruhta mii várrejuvvo galgá ovttas Ruota ja Suoma sámedikkiid ruđaiguin mannat sámi giellalávdegotti doibmii.

Jagis 2009 várrejuvvo 500 000 ru Sámi giellalávdegodđái.

14.9 Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddi (SNPL)

Jagis 2009 várrejuvvo 325 000 ru Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegodđái (SNPL).

15 Hálddahusdási doaibmagolut

Tabealla 15.1 Hálddahusa doaibmagolut

(1000 ru)

Poasta 01	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
-	Hálddahusa doaibmagolut	61 666	74 318	75 518	81 210	5 692	7,5 %
-	Erenoamáš prošeavttat	6 929	7 150	7 821	9 050	1 229	15,7 %
Submi		68 595	81 468	83 339	90 260	6 921	8,3 %

15.1 Hálddahusa doaibmagolut

Sámedikki bušeahhtaramma lea lasihuvvon 110 miljon ruvnnuin viđa maŋimuš jagis, mii vástida dan ahte bušeahhtaramma lea duppalastojuvvon 2008 reviderejuvvon bušeahta ektui. Jagiid 2003 ja 2008 bušeahhtarammadat leat 206 ja 316 miljon ruvnno. Dát speadjalastá maidđái dan ahte Sámedikki doaimmat leat lassánan mealgat. 2009 bušeahtta čájeha strategiijaid bokte makkár doaimmat dat leat iešguđege politihkkasurggiide ja váikkuhangaskaomiid hálddašeapmái.

Aktiivvalaš politihkalaš bargu politihka ovddidemiin ja čuovvolemiin, eanet hálddašandoaimmat ja stuorát vuordámušat sámi servodagas gáibidit eanet resurssaid ja alla fágalaš gelbbolašvuoda ollu surggiin.

Jagis 2009 várrejuvvo 90 260 000 ru hálddahusa doaibmagoluide.

15.2 Erenoamáš prošeavttat

Tabealla 15.2 Erenoamáš prošeavttat

(1000 ru)

801	Čilgehus	RR 2007	Buš-2008	Rev-08	Buš- 2009	+/- 09-Rev 08	Erohus %
-	Buoret bálvalus geavaheadjjiide	367	100	100	1 000	900	900,0 %
-	Vuoigatvuoda- ja resursahálddašanlágat ja eará láhkaproseassat	844	550	921	0	-921	-100,0 %
-	Geográfalaš diehtujuohkinvuogádat - GIS a)	675	675	675	0	-675	-100,0 %
-	Kvalitehtaovddideapmi vuodđooahpahusas - oahppoplánat	1800	2 000	2 000	2 200	200	10,0 %
-	Sámi korrektuvraprogámma - Divvun	3243	2 600	2 600	0	-2 600	-100,0 %
-	Vistesuodjalanprošeavttat (Sámi huksehusat Sírpmás)	0	250	250	300	50	20,0 %
-	Árvoháhkaprográmma	0	975	975	150	-825	-84,6 %
-	Njávdáma Ortodoksa hávdesadji nuortasámišiidas	0	0	300	1 500	1 200	400,0 %
-	Kvalitehtaovddideapmi sámi mánáidgárddiin b)	0	0	0	1 000	1 000	-
-	2009 válga	0	0	0	2 900	2 900	-
Submi		6 929	7 150	7 821	9 050	1 229	15,7 %

a) Sirdojuvvon hálddahusa dábalás bušehtii

b) 980 000 ru lea sirdojuvvon poasstas 102 Doarjja sámi mánáidgárddiide postii 801 erenoamáš prošeavttat - Kvalitehtaovddideapmi sámi mánáidgárddiin. Dan lassin lea 70 000 ru sirdojuvvon hálddahusas dán postii

15.2.1 Buoret bálvalus geavaheddjiide

Dárbu lea buoridit diehtujuohkima Sámedikki doaimma birra min geavaheddjiid ektui. Sámedikki neahttasiidu galgá 2009:s ođasmahttojuvvot nu ahte dat doaibmá ođđaáigásaš bálvalususkádahkan jienasteddjiide ja eará geavaheddjiide.

Oassin dán ođđa doaibmabijus álggahuvvo 2009:s prošeakta elektrovnnalaččat vuostávdit doarjjaohcamiid. Prošeavtta ulbmilin lea earret eará álkiduhttit ohcciide go galget ohcat doarjaga. Dan lassin beavttálmahtta čovddus siskkáldas áššemeannudeami.

Jagis 2009 várrejuvvo 1 000 000 ru bálvalusaid buorideapmái geavaheddjiid váste.

15.2.2 Kvalitehta ovddideapmi vuodđooahpahusas - oahppoplána

Máhttoloktema – sámi atnuiváldima oktavuodas jotkojuvvo bargu ođđa oahppoplánaid ovddidemiin.

Čuovvovaš doaimmat vuoruhuvvojit 2009:s

- Kvalitehta ovddideapmi vuodđooahpahusas – 5 oahppoplána duojis Jo3/oahpahus fitnodagas
- Jus olggobeale ruđat eai ohccojuvvo/juolluduvvo: Daid doaibmabijuid čuovvoleapmi mat leat dovddahuvvon Stuorradiggedieđáhugas nr. 31 (2007-2008) Kvalitehta birra skuvllas, heivehuvvon sámi skuvllaide, earret eará ráhkadit rávvejeddji oahppoplánaid sámegeiela, dárogeiela ohppiide geain sámegeiella lea vuosttaš giellan ja eará parallealla dáseárvosaš oahppoplánaid
- Dievasmahttit departemeantta evttohusa mo bargat báikkálaččat oahppoplánaiguin bagademiin mo lágidit sámegeielaohpahusa
- Oahpponeavvodiehtovuodđoprošeavtta čuovvoleapmi

Jagis 2009 várrejuvvo 2 200 000 ru dán ulbmili.

15.2.3 Sámi korrektuvraprogámma elektrovnnalaš teakstameannudeami várás - Divvun II

Máttasámegeiella lea garra deattu vuolde, ja dan geavahit dušše moadde čuođi olbmo. Deatlaš doaibmabidju máttasámegeiela nannemis lea addit maiddái máttasámegeiela geavaheddjiide dihtorreaidduid veahkkin riektáčállima várás. Danne jotkojuvvo prošeakta Divvun II 2010 rádjai.

Dasto galgá 2009:s čielggaduvvot molssaektosaš doaibma, bajásdoallan, ovddideapmi ja boahhteáiggi ášahusoktavuohta.

2009:s ii leat dárbu sierra juolludussii danne go mii geavahit ovdal várrejuvvon ruđaid Divvun II doibmii 2009:s.

15.2.4 Vistesuodjalanprošeavttat

Prošeakta čuovvola Sámedikki 2003 vistesuodjalanplána, Sámi huksehusaid suodjaleapmi ja hálddašeapmi. 2009:s vuoruhuvvo Sirbmá-prošeavtta loahpaheapmi ja vistesuodjalanplána viidáset čuovvoleapmi

Jagis 2009 várrejuvvo 300 000 ru Sámedikki huksensuodjalanplánaprošeavttaide.

15.2.5 Árvoháhkkanprográmma

Fágalaš forum galgá addit árvalusaid prográmmii ja lonuhallat dieđuid almmolaš doaimbajuid hárrái. Ovddidanforumis leat sámi ealahusorganisašuvnnat ja dat galgá sihkkarastit sámi dimenšuvnna ja sámi luondduáddejumi ovddidanbarggus.

Jagis 2009 várrejuvvo 150 000 ru erenomaš prošeavttaide ja fága- ja ovddidanforumii.

15.2.6 Njávdáma ortodoksa hávdesadji nuortalašgilis

2008:s álggahuvvui proseassa oastit guovllu nu ahte gohttenšillju ii šat leat hávdesajis. Ruđat mannet guovllu oastimii ja geofysihkalaš iskkademiide.

Sámediggi bivddii konsultašuvdnačoahkkimis Bargo- ja searvadahttindepartemeanttain miessemánus 2008 ruđaid Njávdamii gullevaš dákteriggeávdnasiid hávdádeapmái.

Jagis 2009 várrejuvvo 1 500 000 ru oastit guovllu gos lea Njávdáma ortodoksalaš hávdeana nuortalašgilis.

15.2.7 Kvalitehta ovddideapmi sámi mánáidgárddiin

Mánáidgárddiid rámma-plána mielde galget mánáidgárddit leat oahppanorganisašuvnnat mat leat rustejuvvon deaividit odđa gáibádusaiguin ja hástalusiguin. Mánáidgárddiid kvalitehta ferte ovddidit oktilaččat.

Čuovvovaš doaimmat vuoruhuvvojit 2009:s

- fierpmádatčoahkkimat
- ráhkadit bagadusa sámegieala ja sámi kultuvrra várás norgalaš mánáidgárddiin
- kvalitehta ovddideapmi sámegieala ektui mánáidgárddiin

Jagis 2009 várrejuvvo 1 000 000 ru kvalitehta ovddideapmái sámi mánáidgárddiin.

15.2.8 Sámediggeválgga 2009

Ruđat galget mannat válgii ráhkkaneapmái ja dan čadaheapmái daid doaimmaid ektui mat leat mearriduvvon lágas ja lálkaásahusain. Dat leat Sámedikki jienastuslogu hálddašeapmi, Sámedikki válgalávdegotti čállingoddedoaimmat, diehtujuohkin gielddaide ja lohkansámeválgastivrraide, mielde maiddái evaluerenseminára maŋŋá válgga, lálkageatnegahttojuvvon almmuheapmi, válgakoarttaid ráhkadeapmi ja sádden ja eará ovddastus válgga oktavuodas, earret eará válgakonferánssaide searvan. Dan lassin lea dárbu ođasmahttit prográmmagálvvu sámediggeválgga čadaheami várás.

Jagis 2009 várrejuvvo 2 900 000 ru 2009 sámediggeválgga várás.

16 Bušeahttadárbbut 2010:s

16.1 Álggahus

Go ráđđehus 2009 stáhtabušeahntas lea unnán ruđa lasihan sámi ulbmiliidda de čájeha dat ahte lea dárbu ásahahttit álbmotrievttálaččat dohkálaš bušeahttadagaldumiid ráđđehusa ja Sámedikki gaskka. Dálá bušeahttadagaldumiid bokte ii leat vejolaš ollašuttit vuoigatvuođa mearridit sámi álbmoga ekonomalaš, sosiála ja kultuvrralaš ovdáneami. Dárbbasuvvo ortnet Sámedikki ja guovddáš eiseválddiid gaskka mii addá Sámediggái ollu stuorát vejolašvuođa bidjat eavttuid Norgga sámedipolitiikkii. Sámediggi ferte beassat duohta šiehtadallanposišuvdnii go guoská bajimuš ekonomalaš rámmaide Sámedikki doaimma várás.

Sámediggi vuordá ahte jagi 2010 bušeahnta dássešii nationála áŋgiruššamiid. Dan lassin vurdojuvvo ahte bušeahnta lasihuvvo daid bušeahttadárbbuid ektui mat leat namuhuvvon vuollelis.

2009 stáhtabušeahnta rámma vuodul lea Sámediggi válljen vuoruhit ovttaskas surggiid 2010-bušeahntas. Vuoruhuvvon suorggit leat juhkkjuvvon ovttaskas váldosurggiide ja daidda lea meroštallojuvvon lasáhusdárbu. Vuoruhuvvon lea čuovvovaččat:

(1000 ru)

Poasta	Čilgehus	Dept.	Bud 2009
100	Oahpahus ja dutkan	MD/BSD	10 000
150	Giella	MD/KGD/BSD	13 000
200	Kultuvra	KGD	30 000
300	Ealáhus	BSD/GGD/GRD/ED/EDD	8 000
400	Birasgáhtten ja kultursuodjalus	BD/KGD	6 000
450	Dearvvašvuođa- ja sosiálaáŋgiruššan	DFD	3 000
550	Riikkaidgaskasaš oktiigullelašvuohta ja álgoálbmotpoli	OD	2 000
Submi			72 000

BSD	Bargo- ja searvadahttindepartemeanta	GGD	Giella- ja guovlodepartemeanta
MD	Máhtodepartemeanta	EDD	Eanadoalodepartemeanta
BD	Birasgáhttindepartemeanta	OD	Olgoriikadepartemeanta
KGD	Kultur- ja girkodepartemeanta	GRD	Guolástus- ja riddodepartememeanta
DFD	Dearvvašvuođa- ja fuolahusdepartemeanta	ED	Ealáhusdepartemeanta

16.2 Oahpahus ja dutkan

Stuorra dárbu lea buoridit kapasitehta sámi oahpponeavvuid buvttadeamis, sihke mánáidgárddiide, vuodđoskuvllaide ja joatkkaoahpahussii. Dárbu lea ráhkadit sihke ođđa oahpponeavvuid ja dálá oahpponeavvuid jorgalit sámegilli.

Sámedikki 2009 – 2012 oahpponeavvuid ráhkadeami strategalaš plána vuodul šaddet sámi oahpponeavvut nuvttá olámuddui jagi 2009 rájes. Áigumuššan livččii maiddái friijaoastit oahpponeavvuid girječálliid. Ulbmilin lea nannet sámi oahpponeavvobuvttadeami. Sámedikki 2010 bušeahnta ferte nannejuvvot dán áŋgiruššama čađaheapmái.

Ain dárbbášuvvo ruhta Mánáidgárdeloktema ja Máhttoloktema – sámi čuovvoleapmái. Dárbu lea ovddidit gelbbolašvuoda mánáidgárddiid bargiid gaskkas ja oahpaheddjiid gaskkas olles vuoddo-oahpahusas. Dasto fertejit álggahuvvot doaibmabijut maiguin movvttidahttit sámegeielagiid váldit oahpaheaddjioahpu mii addá gelbbolašvuoda oahpahit mánáidgárddiin, vuoddoskuvllain ja joatkkaoahpahusas.

Eallinvuodđu ja servodateallin sámi guovlluin rievdá otne johtileappot ja eanet viidábut go goassige ovdal. Dát buktá stuorra máhttogáibádusaid vai sáhtta váikkuhit iežas eallindili. Go galgá sáhttit riektá válljet de dárbbášit máhtolašvuoda, ja máhtolašvuodta mii gaskkustuvvo ja man birra ságastallojuvvo almmolaš sajiin, lea áibbaš deatalaš boahhtevas sámi servodatovddideapmái. Sámi dutkan lea hui deatalaš ja sámiid iežaset ášahusat dan várás fertejit nannejuvvo.

Jagi 2010 meroštallojuvvo dárkun 10 000 000 ru.

16.3 Giella

Sámediggi áigu oččodit eanet gielddaid sámegeiela hálddašanguovlun. Ulbmilin lea ahte Loabága suohkan Romssas laktojuvvo 2009:s. Danne lea dárbu nannet Sámedikki guovttegeielatvuoda doarjaga rámma gielddaide ja fylkkagielddaide.

Dasto lea dárbu vuogádahttit sámi báikenamma- ja tearbmabarggu. Dat lea vuoruhuvvon doaibma Sámedikkis jagis 2010.

Bargu sámi čálamearkkaid geavaheami láchimiin almmolaš registariin ja digitála kárttain ferte vuoruhuvvot. Dat guoská earret eará álbmotregistarii, Brønnøysundregistariidda ja Stáhta kártadoaimmahaga bálvalusaide. Dárkun 2010:s meroštallojuvvo 8 000 000 ru.

Stuorra oassi sámi álbmogis ii leat goassige beassan oahppat sámegeiela, ja danne sii leat analfabehtat iežaset eatnigielas. Dárbu lea álggahit divvut dán, ja Sámediggi áigu vuoruhit dan. Sámediggi lea álgimin bargat giellaprográmmain man oassin lea alfabetiserenprográmma. Sámediggi áigu 2009:s vuoruhit alfabetiserenprográmma álggaheami, muhto oaidná ahte dat lea stuorra bargu nu ahte guovddáš eiseválddit ja eará guoskevas oasálaččat fertejit leat nannoseappot mielde ovttasbargo-oasálažžan. Jagis 2010 meroštallojuvvo dárkun 5 000 000 ru ovta alfabetiserenprográmma čuovvoleapmái.

Jagis 2010 meroštallojuvvo dárkun 13 000 000 ru.

16.4 Kultuvra

Sámediggeráđi sámi ášahusdieđáhusa ulbmilin lea ahte sámi ášahusat galget leat guovddáš oasálaččat ja eavttuid biddjit sámi servodat- ja demokratiijaovddideamis. Dálá kulturásahusaide fertejit addojuvvot rámmaeavttut mat addet ovdánanvejolašvuodaid. Jagis 2009 ferte vuoruhit stuorát juolludusa sámi kulturásahusaide vai dat sáhttet gozihit ja ovddidit doaimmaideaset.

Ruhtadeapmi dálá kulturviesuid doibmii lea ollu bázahallan. Sámi kulturásahusat dárbbášit danne ruđaid earret eará dasa ahte bajásdoallat visttiid.

Ášahusdieđáhusas leat čuovvovaš ođđa visttit vuoruhuvvon sámi ášahusaide.

- Sámi dáiddamusea
- Várdobáiki sámi guovddáš
- Beaivváš sámi teáhter

Dieđáhusas boahdá ovdan dasto ahte mii leat posiitiivalaččat ođđa visttiid viessoláigoruhtadeapmái dihto eavttuid mielde.

Sámi nationála teáhterii, Beaivváš sámi teáhterii, ferte dasto sihkkarastojuvvot vuodđu vai teáhteris lea vejolašvuohta bálvalit olles sámi ássanguovllu. Dasa ferte danne vuoruhit ruđa. Dasto lea dárbu oppalaččat nannet sámi lávdedáidaga buvttadeami ja gaskkusteami.

Museođastus galgá plána mielde loahpahuvvot 2009:s. Sámi museat leat ollašuhhtán ođastusa áigumušaid. Museaide lea ain dárbu lasihit doaibmadoarjaga 2010:s vai sáhttet nannet bargguset museaid museafágalaš hástalusaiuin.

Etnomusihkkaguovddáš lea doaibmabidju mii lea mielde ovttasbargošiehtadusas Sámedikki ja Finnmarkku fylkkagieldda gaskka. Oasehasat áigot árvoštallat etnomusihkkaguovddáša ásaheami, ja áigot aktiivvalaččat bargat luđiid ja eará sámi musihka gaskkusteami ektui skuvllain Finnmarkkus. Guovddáša ásaheapmái dárbbášuvvojit ruđat.

Riikkaidgaskasaš sámi filbmaguovddáš dárbbáša doaibmadoarjaga sámi filmbarggu/buvttadeami viidáset ovddideapmái nugo ráđđehusa davviguovlostrategiija ulbmilin lea.

Sámediggi oaidná ahte lea dárbu ásahit oastinortnegiid sámi girjjálašvuođa ja musihka várás jagi 2010 bušehtas. Dát lea deatalaš dan ektui vai sámi girjjálašvuohta ja musihkka livččii eanet olámuttos álbmogii.

Meroštallojuvvo ahte dárbu 2010:s lea 30 000 000 ru.

16.5 Ealáhusat

Sámedikki doarjaortnegat ealáhusovddideapmái dorjot smávvalágan doaimmaid ollu eanet go eará almmolaš doarjaortnegat. Váikkuhangaskaoamit váikkuhit bargosajiid ásaheami kapitálageanohis smávva servodagain. Sámedikki ortnegiid bokte ožžot dát smávva servodagat kapitála maid muđui livččii lean váttis oazžut. Nissonolbmuid ealáhusvuodđudusat leat dájvja smávva vuodđudusat, ja Sámedikki váikkuhangaskaoamit leat hui deatalaččat vai eanet nissonolbmot servet vuodđudusaide sámi smávva servodagain. Sámediggi lea mielde bisuheamen ássanminstara ja barggolašvuođa sámi báikegottiin. Ealli smávva servodagain lea posiitiivvalaš váikkuhus stuorraservodahkii.

Sámedikki ealáhusovddideami váikkuhangaskaoapmeortnegiidda bohtet ollu ohcamat. Ealáhusovddideami ohcanvuđot doarjagiid geografalaš doaibmaguovlu lea viiddiduvvon maŋimuš jagiid. 2009:s lea geografalaš doaibmaguovlu viiddiduvvon guoskat olles Gáŋgaviikka gildii ja Rivttáid suohkani. Rámmajuolludus Sámediggái ii leat lassánan nu ahte dávistivččii dán viiddideapmái. Sámedikki áigumuššan lea viiddidit guovllu vel eanet 2010:s addin dihte sámi smávva servodagaide ovdánan- ja ahtanuššanvejolašvuođa. Jus viiddideamis galgaš leat ealáhuspolitihkalaš beaktu, de ferte Sámediggi nannet váikkuhangaskaomiid ja resurssat Sámediggái fertejit lasihuvvot vai sáhtta čadahit offensivva ealáhuspolitihka váikkuhanguovllus. Danne lea dasa dárbu nannet bušehta.

Nugo Stuorradikki gielda- ja hálddašanlávdegoddi áigu, de áigu maiddái Sámediggi bargat dan badjeli ahte boazodoallu oazžu daid seamma divatovdduid investeremiidda ja doaibmaneavvuidd geavaheapmái ealáhusas nugo eará vuodđoealáhusain ge leat.

Jagis 2010 meroštallojuvvo dárbus 8 000 000 ru.

16.6 Birasgáhtten ja kultursuodjaleapmi

Sámediggi lea 2009 bušehtaárvalusastis meroštallan ahte lea dárbu lasihit vihtta miljovvna birasgáhttemii ja kultursuodjaleapmái. Birasgáhtten departemeantta 2009 bušehta lea nannejuvvon 24,7 %:in. Poastta 50 rámma 2009:s Sámediggái ii gal leat álggage nannejuvvon.

Sámi kultuvrra, ealáhusbarggu ja servodateallima luondduvuđđosa sihkkarastima lea deatalaš vuhtii váldit buot areálaplánemiin ođđa plána- ja huksenlága mielde. Dasto lea Sámediggái addojuvvon vuostálastinváldi plánaid oktavuodas mat leat viehka deatalaččat sámi beroštumiide. Vurdojuvvo ahte ođđa láhka boahtá fápmui 01.07.09. Čuovvolan dihte dán ođđa válldi ferte Sámediggi sihke hábmet einnostahtti njuolggadusaid sámi beroštumiid goziheapmái areálaplánemis ja ovddidit dárbblaš fágalaš kapasitehta čuovvolit konkrehta areálaplánaáššiid ja hálddašandoaimmaid dan oktavuodas. Dát buktá lassebarggu Sámediggái. Dán lea Sámediggi maiddái deattuhan go meannudii ođđa plána- ja huksenlága, ja dovddahan dan Birasgáhttentdepartementii.

Kulturmuittuid suodjaleami oktavuodas leat áššit lassáneamen. Dađistaga gáibiduvvo ahte mii galgat eanet searvat ja fágalaččat čuovvolit.

Sámediggái lea addojuvvon resursagáibideaddji rolla konsultašuvdnaoasehassan golmma dásis buot suodjalanplánabargguin. Evttohusat álbmotmehcciid hárrái sámi guovlluin leat lassánan. Álbmotmeahcit mielddisbuktet sierra hástalusaid mat čatnasit sámi meahcegeavaheapmái, ja sámi ealáhuaide nugo boazodollui. Danne lea dárbu nannet Sámedikki barggu suodjalanplánaiguin.

Dálkkádatrivedamiin, biologalaš šláddjivuoda massimis ja birasnuoskkideamis leat váikkuhusat eamiálbmogiid ealáhuasaide, kultuvrii, dearvvašvuhtii ja eallineavttuide ja dieinna lágiin maiddái servodateallimii. Dárbu lea eanet deattuhit dáid vuodđohástalusaid. Mii dárbbasit buoridit máhtolašvuoda daid rievdadusaid ja doaibmajuid hárrái, mat sáhttet álggahuvvot rievdamiid gáržžideapmái, ja dasto geahčadit sierralágan heivehanstrategiijaid.

Jagis 2010 meroštallojuvvo dárkun 6 000 000 ru.

16.7 Dearvvašvuoda- ja sosiálaáŋgiruššamat

Ollu stuorra hástalusat leat bálvalusfálaldagaid ovddideami ja kvalitehta sihkkarastima siskkobealde sámi buohccuide. Daid hástalusaid ektui leat guovddáš eiseválddit ja Sámediggi ovttaoavilis. Oktilis dárbu lea nannet resurssaid dásseárvosaš fálaldagaid ovddideapmái.

Váilu statistihka ja dutkan buori mearrádusvuodu oažžumii dearvvašvuoda- ja sosiálabarggu siskkobealde.

Stuorra dárbu lea nannet máhtolašvuoda mánáidsuodjaleamis sámi mánáid giela ja kultuvrra hárrái. Dán ferte dahkat sámi mánáid vuoigatvuodaid sihkkarastima dihtii. Ferte ovddidit doaibmajuid čielggadan dihte movt sámi mánáid vuoigatvuodat galget gozihuvvot.

Jagis 2010 meroštallojuvvo dárkun 3 000 000 ru.

16.8 Riikkaidgaskasaš solidaritehta ja eamiálbmotpolitihka

Sámediggi áigu aktiivvalaččat searvat riikkaidgaskasaš bargui eamiálbmotáššiguin. Jagi 2009 bušeahttaárvalusas lea Sámediggi meroštallan ahte dárbu lea lasihit 2 000 000 ru bargui riikkaidgaskasaš solidaritehtain ja eamiálbmotpolitihkain. Juolludus dán ulbmili ii leat nannejuvvon jagi 2009 stáhtabušeahtas.

Go galgá sáhttit leat dohkálaš fokus riikkaidgaskasaš áššuide, de lea dárbu nannet dán poastta jagi 2010 bušeahtas.

Jagis 2010 meroštallojuvvo dárkun 2 000 000 ru.

